

Miten on meneteltävä?

Mitä tapahtuu sen jälkeen, kun on selvillä, missä tuomioistuimessa ja missä jäsenvaltiossa asia on käsiteltävä?

Jos asia on tarkoitus viedä oikeuteen, on otettava huomioon tietyt kansalliset menettelysäännöt, joita on noudatettava. Säännöt vaihtelevat sen mukaan, millä tavoin asia viedään oikeuteen. Sääntöjen tavoitteena on, että kantaja voisi esittää keskeiset tosiasiat ja oikeudelliset seikat riittävän selkeästi ja kattavasti, jotta tuomioistuin voi niiden pohjalta arvioida, voidaanko asia ottaa käsiteltäväksi, sekä tarkastella asian sisältöä.

Asia viedään oikeuteen eri tavoin eri jäsenvaltioissa. Myös jäsenvaltioiden sisällä esiintyy vaihtelua riippuen hakemuksen luonteesta ja siihen liittyvistä seikoista sekä tuomioistuimesta. Jotkin tuomioistuimet edellyttävät tiettyjen asioiden osalta lomakkeen täyttämistä tai kaikkien asiaan liittyvien todisteiden kokoamista yhteen. Joissakin tapauksissa asian voi saattaa vireille suullisesti.

Vaihtelu johtuu siitä, että myös oikeuteen vietävät asiat ovat hyvin monenlaisia ja niiden ratkaiseminen voi olla helppoa tai vaikeaa. On tärkeä varmistaa, että kaikki tarvittavat seikat on esitetty, jotta tuomarin työ helpottuisi, toinen osapuoli voisi puolustautua asianmukaisesti ja koko prosessi sujuisi mahdollisimman joustavasti.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Jos riita-asiaan liittyy seikkoja, jotka koskevat useampaa kuin yhtä jäsenvaltiota, olisi tarkistettava, [minkä maan lakia tuomioistuin soveltaa](#) päätöstä tehdessään.

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2019

Miten on meneteltävä? - Belgia

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)

- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Voi olla tarkoituksenmukaisempaa turvautua vaihtoehtoihin riidanratkaisukeinoihin (ks. erillinen tietosivu).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanneoikeuden vanhentumisajat vaihtelevat tapauksen mukaan. Vanhentumisaikoja koskevaan kysymykseen voi saada selvennystä asianajajalta tai oikeussuojaa koskevia tietoja kansalaisille antavalta viranomaiselta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta" -niminen tietosivu.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta – Belgia" -niminen tietosivu.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta – Belgia" -niminen tietosivu.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Periaatteessa asianosaisten on oikeudenkäyntilain (*Gerechtiged Wetboek / Code judiciaire*) 728 §:n 1 momentin mukaan joko esiinnyttävä oikeudessa itse tai heillä on oltava asianajaja.

Kassaatio tuomioistuimen (*Hof van Cassatie / Cour de cassation*) oikeudenkäyntejä (oikeudenkäyntilain 478 ja 1080 §) lukuun ottamatta asianosaiset voivat saapua yleiseen tuomioistuimeen, esittää sille itse vaatimuksensa ja perusteensa sekä puolustautua. Tuomari voi kuitenkin kieltää asianosaiselta tämän oikeuden käytön, jos hän katsoo, ettei kyseinen henkilö mielentilansa tai kokemattomuutensa vuoksi pysty esittämään asiaansa asiallisesti tai riittävän selkeästi (oikeudenkäyntilain 758 §).

Jos asianosainen ei itse halua viedä asiaa tuomioistuimeen, hän voi käyttää asianajajan palveluja.

Oikeushenkilöt, kuten yritykset, voivat esiintyä oikeudessa itse (valtuutettujen elinten välityksellä) tai asianajajan edustamina. Ne eivät voi vedota oikeudenkäyntilain 728 §:n 2 momentissa säädettyyn poikkeukseen, jota käsitellään tarkemmin jäljempänä.

Oikeudenkäyntilain mukaan asianosaisten edustus tuomioistuimessa on varattu periaatteessa asianajajille. Oikeudenkäyntilain 440 §:n mukaan edustuksen yksinoikeus koskee oikeutta nostaa kanne ja esittää vastineita, oikeutta esiintyä asianosaisen puolesta

oikeudessa sekä oikeutta puolustaa kolmatta osapuolta. Asianajajakunnan jäsenillä on samaten yksinoikeus allekirjoittaa yksipuolisia hakemuksia muissa kuin laissa määritellyissä tapauksissa (oikeudenkäyntilain 1026 §:n 5 momentti).

Kassaatiotuomioistuimessa asianosaista edustaa kassaatiotuomioistuimen valtuuttama asianajaja, jonka käyttö on lakisääteistä. Tämä vaatimus ei koske asianomistajia rikosoikeudellisissa asioissa (oikeudenkäyntilain 478 §).

Laissa on kuitenkin joitakin poikkeuksia oikeudenkäyntilain 728 §:n periaatteeseen, jonka mukaan asianosaisten on sekä asiaa vireille pantaessa että sen myöhemmissä käsittelyvaiheissa esiinnyttävä oikeudessa itse tai asianajajansa edustamina (oikeudenkäyntilain 728 §:n 1 ja 2 momentti).

Oikeus toimia asianosaisten edustajana oikeudenkäynnissä sisältää siis myös oikeuden panna asia vireille.

Rauhantuomarin (*vrederechter / juge de paix*) edessä, kauppatuomioistuimessa (*rechtbank van koophandel / tribunal de commerce*) ja työtuomioistuimessa (*arbeidsgerichten / jurisdictions du travail*) asianosaista voi edustaa paitsi asianajaja myös asianosaisten puoliso taikka verisukulainen tai henkilö, joka on sukua avioliiton kautta, jolla on tuomarin hyväksymä valtakirja (oikeudenkäyntilain 728 §:n 2 momentti).

Työtuomioistuimissa (oikeudenkäyntilain 728 §:n 3 momentti)

- työntekijää (työläistä tai toimihenkilöä) voi edustaa työntekijäjärjestön asiamies (luottamusmies), jolla on siihen valtakirja. Luottamusmies voi hoitaa työntekijän puolesta kaikki edustuksen edellyttämät toimet, esiintyä oikeudessa ja vastaanottaa riita-asian käsittelyyn ja ratkaisuun liittyvät tiedoksiannot;
- myös itsenäistä ammatinharjoittajaa voi edustaa itsenäisten ammatinharjoittajien etujärjestön luottamusmies silloin, kun riita koskee itsenäisen ammatinharjoittajan tai sellaisena työkyvyttömäksi joutuneen henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia;
- toimeentulotuesta 7. elokuuta 1974 annetun lain ja sosiaalitoimistoista (OCMW/CPAS) 8. heinäkuuta 1976 annetun organisaation lain soveltamiseen liittyvissä riita-asioissa asianosaista voi avustaa tai edustaa sellaisen sosiaalialan organisaation asiamies, joka ajaa lainsäädännössä tarkoitettujen henkilöiden etuja.

Edellä mainittujen poikkeusten lisäksi on olemassa muutamia lakisääteisiä poikkeuksia, jotka koskevat lapsen huoltajuutta ja lapsikaappauksia.

Poikkeukset koskevat kanteita, joissa vedotaan

- 25. lokakuuta 1980 tehtyyn yksityisoikeuden alaa koskevaan Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta, jossa määrätään lapsen palauttamisesta, toisessa maassa tunnustettujen lapsen huoltajuutta tai tapaamista koskevien oikeuksien kunnioittamisesta ja tapaamisoikeuden järjestämisestä;
- 20. toukokuuta 1980 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen lasten huoltoa koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja lasten palauttamisesta.

Näissä asioissa syyttäväviranomainen voi edustaa kantajaa silloin, kun tämä on esittänyt asiansa keskusviranomaisen kautta (oikeudenkäyntilain 1322quinquies §).

Edellä on selitetty yleisellä tasolla, miten voidaan määrittää, voiko kantaja panna asian vireille itse vai asianajajansa edustamana. Lisäksi on tehtävä ero asian vireillepanotavan mukaan.

Belgian lainsäädäntö tuntee useita tapoja asian vireille panemiseksi tuomioistuimessa. Asia voidaan panna vireille haasteella, saapumalla vapaaehtoisesti oikeuteen, kontradiktorista menettelyä koskevalla hakemuksella tai yksipuolisella hakemuksella (ks. jäljempänä). Asia pannaan vireille hakemuksella; kyseessä on oikeustoimi, jolla vaaditaan oikeuksien tunnustamista. Tavallisin vireillepanotapa on haastehakemus.

Periaatteessa asia pannaan vireille haastemiehen toimittamalla haasteella, jolla vastaaja kutsutaan tuomioistuimen kuultavaksi (oikeudenkäyntilain 700 §). Vapaaehtoinen saapuminen oikeuteen, kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus ja yksipuolinen hakemus ovat poikkeuksia tähän yleisperiaatteeseen.

Seuraavissa taulukoissa esitetään asian vireillepanija ja asianajajan käyttöpakko vireillepanotavan mukaan jaoteltuina.

Asian vireillepanija eri vireillepanomenettelyissä:

Vireillepanotapa

Vireillepanija

Haaste (oikeudenkäyntilain 727–730 §)

Kantaja (tai tämän asianajaja) pyytää haastemiestä toimittamaan haasteen vastaajalle.

Vapaaehtoinen saapuminen oikeuteen (oikeudenkäyntilain 706 §)

Riidan osapuolet (tai niiden asianajajat) saapuvat oikeuteen.

Kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus (oikeudenkäyntilain 1034bis–1034sexies §)

Kantaja (tai tämän asianajaja)

Yksipuolinen hakemus (oikeudenkäyntilain 1025–1034 §)

Kantaja (tai tämän asianajaja)

Asianajajan käyttö eri vireillepanotavoissa:

Vireillepanotapa

Asianajajan käyttö

Haaste

Käyttö on sallittua mutta ei pakollista.

Vapaaehtoinen saapuminen oikeuteen

Kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus

Yksipuolinen hakemus

Hakemuksen allekirjoittamiseen vaaditaan asianajaja[1]: jollei laissa nimenomaan toisin määrätä, ainoastaan asianajaja voi esittää hakemuksen (oikeudenkäyntilain 1027 §:n 1 momentti).

Vireillepanotavan määräytyminen sen mukaan, mitä asia koskee:

Haaste on yleisin vireillepanotapa, jota voidaan käyttää kaikenlaisissa asioissa.

Kontradiktorista menettelyä koskevaa hakemusta (oikeudenkäyntilain 1034bis–1034sexies §) voidaan käyttää tietyissä laissa erikseen säädettyissä tapauksissa. Tärkeimmät kontradiktorisen menettelyn vireillepanoa koskevat säännökset ovat oikeudenkäyntilain 704 ja 813 §, 1056 §:n 2 momentti, 1193bis, 1320, 1344bis ja 1371bis § ja 1454 §:n 2 momentti sekä siviililain 228, 331, 331bis, 340f ja 487ter §.

Näissä pykälissä säädetään erityisesti seuraavista:

- vapaaehtoinen väliintulo
- kiinteän omaisuuden myynti
- elatusapua (elatusavun myöntämistä, korottamista, alentamista tai lakkauttamista koskevat hakemukset)
- vuokrasopimukseen liittyvät hakemukset
- takavarikointia koskevat kustannusarviot.

Kanne nostetaan hakemuksella, joka joko toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon tai lähetetään sinne kirjattuna kirjeenä. Kirjaamo lähettää asianosaisille kutsun saapua oikeuden istuntoon tuomarin määräämänä päivänä.

Yksipuolista hakemusta (oikeudenkäyntilain 1025–1034 §) voidaan käyttää vain laissa (eli oikeudenkäyntilain 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186–1189, 1192 ja 1195 §:ssä) nimenomaisesti mainituissa tapauksissa. Sitä käytetään myös silloin, kun kontradiktorista menettelyä ei voida soveltaa, koska asiassa ei ole vastaajaa.

Yksipuolista hakemusta käytetäänkin pääasiassa yksipuolisissa menettelyissä, esimerkiksi tapauksissa, joissa se on ehdottoman välttämätöntä.

Kun kanne nostetaan yksipuolisella hakemuksella, siinä on hakemuksen mitätöinnin uhalla oltava asianajajan allekirjoitus, jollei laissa toisin säädetä.

Tästä seuraa, että periaatteessa vain asianajaja voi panna asian vireille yksipuolisella hakemuksella.

Riita-asian asianosaiset voivat saapua oikeuteen vapaaehtoisesti, kun tuomiovalta asiassa on seuraavilla:

- ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- työtuomioistuin
- kauppatuomioistuin
- rauhantuomari
- siviilikanteita käsittelevä poliisituomioistuin.

Vapaaehtoisessa esiintymisessä tuomari laatii pöytäkirjan, jonka alaosaan asianosaiset allekirjoittavat lausunnon, jonka mukaan he hakevat tuomioistuimelta ratkaisua asiaansa.

Tämä vireillepanotapa on sallittu kaikissa riita-asioissa, ja se on myös muita tapoja edullisempi ja nopeampi.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Henkilö, joka haluaa nostaa kanteen, voi ottaa yhteyttä tuomioistuimen kansliaan tai kirjaamoon.

Kun asia pannaan vireille haasteella, haastemies huolehtii haasteen tiedoksiannosta ja pyytää kirjaamoa merkitsemään sen asialuetteloon toimitettuaan sinne ensin haasteen alkuperäiskappaleen tai tarvittaessa sen jäljennöksen (oikeudenkäyntilain 718 §). Tuomioistuimen kirjaamo pitää rekisteriä (asialuettelo) kaikista tapauksista. Merkintä luetteloon on pätevä vain, jos se on tehty viimeistään haasteessa ilmoitetun asian käsittelypäivää edeltävänä päivänä. Asialuettelo on julkinen (oikeudenkäyntilain 719 §), joten vastaaja voi halutessaan tarkistaa, onko asia, josta hänelle on toimitettu haaste, todella merkitty luetteloon.

Vapaaehtoisessa oikeuteen saapumisessa joko asianosaiset tai heidän asianajajansa pyytävät kirjaamoa merkitsemään asiansa asialuetteloon.

Jos kyseessä on kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus, kantaja tai tämän asianajaja toimittaa hakemuksen tuomioistuimen kirjaamoon tai lähettää sen tuomioistuimen kirjaajalle osoitettuna kirjattuna kirjeenä yhtä monena kappaleena kuin asiassa on osapuolia (oikeudenkäyntilain 1034quinquies §).

Jos kyseessä on yksipuolinen hakemus, asianajaja toimittaa sen kahtena kappaleena ja osoittaa sen sille tuomarille, joka käsittelee asian. Myös yksipuolinen hakem

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kielten käytöstä säädetään oikeudenkäyntikielistä 15. kesäkuuta 1935 annetussa laissa, joka on julkaistu Belgian virallisessa lehdessä (*Belgisch Staatsblad / Moniteur belge*) 22. kesäkuuta 1935. Siinä säädetään kielten käytöstä Belgian siviili- ja kauppatuomioistuimissa.

Periaatteessa oikeudenkäyntikieli määräytyy toimivaltaisen tuomioistuimen maantieteellisen sijainnin mukaan. Kielilain 42 §:n mukaan Belgiassa on kolme kielialuetta: ranskan-, hollannin- ja saksankielinen alue. Brysselin pääkaupunkiseutu on kaksikielinen (ranska ja hollanti) alue, johon kielilain mukaan kuuluvat seuraavat kunnat: Anderlecht, Brussel/Bruxelles, Elsene/Ixelles, Etterbeek, Evere, Ganshoren, Jette/Jette-Saint-Pierre, Koekelberg, Oudergem/Auderghem, Schaarbeek/Schaerbeek, Sint-Agatha-Berchem/Berchem-Sainte-Agathe, Sint-Gillis/Saint-Gilles, Sint-Jans-Molenbeek/Molenbeek-Saint-Jean, Sint-Joost-ten-Noode /Saint-Josse-ten-Noode, Sint-Lambrechts-Woluwe/Woluwe-Saint-Lambert, Sint-Pieters-Woluwe/Woluwe-Saint-Pierre, Ukkel/Uccle, Vorst/Forest ja Watermaal-Bosvoorde/Watermael-Boitsfort.

Tietyissä olosuhteissa asia voidaan siirtää sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jossa käytetään toista oikeudenkäyntikieltä. Oikeudenkäyntikieltä voidaan myös vaihtaa tietyin edellytyksin, periaatteessa heti oikeudenkäynnin alussa.

Hakemuksen tekotapa: haaste, kontradiktorista menettelyä koskeva hakemus ja yksipuolinen hakemus on tehtävä kirjallisesti ja tiettyjen muotovaatimusten mukaisesti. Sen jälkeen kun asia on merkitty tuomioistuimen asialuetteloon, kirjaaja perustaa sille asiakirjakansion. Kansio toimitetaan asiaa käsittelevälle tuomarille tai, jos tuomioon haetaan muutosta toisessa oikeusasteessa tai kassaatiotuomioistuimessa, kyseisen ylemmän oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon.

Toistaiseksi hakemuksia ei voi toimittaa faksilla eikä sähköpostilla.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamista varten ei ole olemassa lomakkeita. Hakemuksessa on kuitenkin oltava tietyt tiedot sen mitätöinnin uhalla.

Niin haasteen, kontradiktorista menettelyä koskevan hakemuksen kuin yksipuolisen hakemuksen on mitätöinnin uhalla täytettävä tietyt oikeudenkäyntilaissa säädetyt vaatimukset. Tärkeimmät hakemuksessa ilmoitettavat pakolliset tiedot ovat asianosaisten henkilötiedot, kanteen aihe, toimivaltaisen tuomioistuimen nimi ja istunnon päivämäärä.

Haasteessa on ilmoitettava muun muassa seuraavat tiedot (oikeudenkäyntilain 43 ja 702 §):

- haastemiehen allekirjoitus,
- kantajan sukunimi, etunimet ja kotipaikka,
- haastetun henkilön sukunimi, etunimet ja kotipaikka tai sen puuttuessa oleskelupaikka,
- kanteen aihe ja tiivistelmä sen perusteista,
- tuomioistuimen nimi, jossa asia pannaan vireille,
- tiedoksiantopäivämäärä ja -paikka,
- oikeudenistunnon paikka, päivämäärä ja kellonaika.

Kontradiktorista menettelyä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot (oikeudenkäyntilain 1034ter §):

- päivämäärä,
- kantajan sukunimi, etunimet, ammatti ja kotipaikka sekä tarvittaessa asema ja kaupparekisterinumero tai elinkeinonharjoittajan rekisterinumero,
- haastetun henkilön sukunimi, etunimet, kotipaikka ja tarvittaessa asema,
- kanteen aihe ja tiivistelmä sen perusteista,
- tuomioistuimen nimi, jossa asia pannaan vireille,
- kantajan tai tämän asianajajan allekirjoitus.

Yksipuolisessa hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot (oikeudenkäyntilain 1026 §):

- päivämäärä,
- hakijan sukunimi, etunimet, ammatti ja kotipaikka sekä tarvittaessa tämän laillisten edustajien sukunimi, etunimet, kotipaikka ja asema,
- kanteen aihe ja tiivistelmä sen perusteista,
- tuomioistuimen nimi, jossa asia käsitellään,
- asianajajan allekirjoitus, jollei laissa muuta säädetä.

Jos riitapuolet saapuvat ensimmäisen oikeusasteen käsittelyyn (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, työtuomioistuin, kauppatuomioistuin, rauhantuomioistuin, siviiliasioita käsittelevä poliisituomioistuin) vapaaehtoisesti, tuomari laatii pöytäkirjan asianosaisten lausunnosta, ja asianosaiset allekirjoittavat sen oikeudenkäyntilain 706 §:n mukaisesti.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuimelle on maksettava oikeudenkäyntimaksuja. Niitä ovat leimaverot, kirjaamo- ja rekisteröintimaksut, oikeudelliseen käsittelyyn liittyvät maksut ja korvaukset sekä tuomion oikeaksi todistetusta jäljennöksestä perittävät maksut (oikeudenkäyntilain 1018 §).

Asian vireillepanon yhteydessä kantajalta peritään hakemusmaksu. Kirjaamokuluja peritään luetteloon merkitsemisestä, asiakirjojen laatimisesta ja jäljennösten oikeaksi todistamisesta. Lopullisessa tuomiossa vahvistetaan oikeudenkäyntikulut, jotka oikeudenkäyntilain 1017 §:n mukaisesti määrätään yleensä hävinneen osapuolen maksettavaksi. Tuomioistuin voi kuitenkin lykätä päätöstä oikeudenkäyntikuluista. Tällöin tuomion antanut tuomari määrää kuluista, kun asian ensimmäisenä vireille pannut osapuoli sitä pyytää.

Asianajajan palkkiot ja kulukorvaukset eivät sisälly oikeudenkäyntikuluihin, vaan asianajaja ja asiakas tekevät niistä erillisen sopimuksen. Kukin asianosainen maksaa siis oman asianajajansa palkkiot ja kulukorvaukset.

Oikeudenkäynnin häviävä osapuoli voidaan velvoittaa maksamaan oikeudenkäyntikorvausta (oikeudenkäyntilain 1018 ja 1022 §). Kyseessä on voittaneen osapuolen asianajajan kulujen ja palkkioiden kiinteämääräinen korvaus. Korvauksen suuruudesta, laskemisesta ja myöntämisestä määrätään 26. lokakuuta 2007 annetussa kuninkaan määräyksessä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. "Oikeusapu"-niminen tietosivu.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan nostetuksi, kun se on merkitty tuomioistuimen asialuetteloon, myös siinä tapauksessa, että oikeuteen on saavuttu vapaaehtoisesti.

Hakemukseen perustuvat kanteet ja väliitoimia koskevat hakemukset merkitään erillisiin asialuetteloihin, jonka jälkeen kanne katsotaan nostetuksi.

Osapuolille ei lähetetä asiasta vahvistusta. He voivat kuitenkin tarkistaa asialuettelosta, onko kanne merkitty sinne. Kun asia on merkitty asialuetteloon, tuomari on velvollinen tekemään siinä ratkaisun.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Mikäli asianosaista edustaa asianajaja, tämä osaa yleensä antaa tietoja menettelyn etenemisestä. Tietoja voi pyytää myös sen tuomioistuimen kirjaamosta, jossa asia on vireillä. Haasteesta käy ilmi istunnon päivämäärä ja tuomarin nimi.

Ensimmäisessä vaiheessa annetaan valmisteluistuntoon liittyviä tietoja.

Jos asia on pantu vireille haasteella, haastemies ilmoittaa kantajalle valmisteluistunnon eli käsittelyn ensimmäisen vaiheen päivämäärän.

Kun on kyse kontradiktorista menettelyä koskevasta hakemuksesta tai vapaaehtoisesta oikeuteen saapumisesta, asianosaisille tiedottamisesta vastaa tuomioistuimen kirjaaja.

Kun on kyse yksipuolisesta hakemuksesta, istuntoa ei järjestetä. Kirjaaja voi kuitenkin kutsua kantajan kuultavaksi, mikäli tuomari haluaa esittää tälle kysymyksiä.

Toisessa vaiheessa asiaa valmistellaan pääkäsittelyä varten. Asianosaisten on noudatettava lakisääteistä määräaika (oikeudenkäyntilain 747 §:n 1 momentti), johon mennessä asiakirjat ja vaatimukset (kirjalliset huomautukset ja perustelut) on jätettävä. Jos määräaikoja ei noudateta, siitä voidaan määrätä oikeudenkäyntilain 747 §:n 2 momentin mukaisia seuraamuksia.

Kun asia on pantu vireille ja se on valmis käsittelyä varten, asianosaiset pyytävät tuomioistuinta määräämään käsittelypäivän. Ajankohta riippuu tuomioistuimen työmäärästä ja siitä, miten paljon aikaa asian käsittelyyn on varattavissa. Joissakin tapauksissa menettelyyn voi tulla välivaiheita (asiantuntijalausunnot, asianosaisten ja todistajien kuuleminen jne.), joiden vuoksi menettelyn kokonaiskestoa on vaikea arvioida etukäteen. Välivaiheet voivat nimittäin johtaa menettelyn keskeyttämiseen, lykkäämiseen tai jopa asian raukeamiseen.

Istunnon lopussa keskustelut viedään päätökseen ja asia siirtyy tuomarin päätösharkintaan. Oikeudenkäyntilain 770 §:n mukaisesti tuomarin on periaatteessa annettava ratkaisunsa kuukauden kuluessa harkintavaiheen alkamisesta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 12/11/2015

Miten on meneteltävä? - Bulgaria

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)

- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Myös vaihtoehtoisia riidansovittelumenettelyjä on olemassa (ks. "[Tuomioistuinten toimivalta](#)").

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanon määräajat riippuvat tapauksesta (ks. "[Menettelylliset määräajat](#)"). Tarkempia tietoja määräajoista voi tiedustella asianajajalta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta – Bulgaria](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. [Tuomioistuinten toimivalta – Bulgaria](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Kantaja voi panna asian vireille itse tai valtuutetun edustajan avulla. Valtakirja, jolla edustaja valtuutetaan tehtävään, on liitettävä kannehakemukseen.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Hakemukset toimitetaan tuomioistuimen kansliaan tai kirjaamoon henkilökohtaisesti tai valtuutetun edustajan kautta. Tuomioistuimen virkailijat (yleensä kirjaajat) ottavat hakemuksia vastaan tuomioistuimen virka-aikana. Hakemuksia voi lähettää tuomioistuimen kirjaamoon myös postitse.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Hakemukset on toimitettava tuomioistuimelle kirjallisesti, ja ne on laadittava bulgarian kielellä. Hakemuksen voi lähettää postitse, mutta ei faksilla tai sähköpostitse. Siviiliprosessilain mukaan kaikkien menettelyn osapuolten toimittamien vieraskielisten asiakirjojen mukana on oltava bulgariankieliset käännökset, jotka osapuolet ovat todistaneet oikeiksi.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Hakemukset on tehtävä kirjallisesti. Varsinaisia hakemuslomakkeita ei ole lukuun ottamatta (oikeusministeriön hyväksymiä) malleja, jotka koskevat täytäntöönpanomääräyksiä, täytäntöönpanomääräyksen antamista koskevia hakemuksia ja muita siviiliprosessilain mukaiseen täytäntöönpanomääräystä koskevaan muutoshakemukseen liittyviä asiakirjoja. Hakemuksille asetetaan siviiliprosessilaissa monia vähimmäisvaatimuksia, mutta hakemuslomaketta sinänsä ei ole määritetty. Siviiliprosessilain mukaan hakemuksen on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi, kantajan ja vastaajan sekä heidän mahdollisten laillisten edustajiensa tai asiamiestensä nimet ja osoitteet, vastaajan henkilötunnus sekä mahdollinen faksi- ja teleksinumero; hakemuksen arvo, jos se voidaan arvioida; tieto siitä, mihin hakemus perustuu, hakemuksen aihe ja hakemuksen jättäneen henkilön allekirjoitus. Kantajan on ilmoitettava hakemuksessaan, mitä todisteita hän toimittaa ja mitä tosiseikkoja hän aikoo niiden avulla osoittaa todeksi. Lisäksi kantajan on esitettävä kaikki saatavillaan olevat kirjalliset todisteet.

Kantajan tai hänen edustajansa on allekirjoitettava hakemus. Jos kanteen nostaa kantajan puolesta toimiva edustaja, hakemuksen mukana on oltava valtakirja, jossa vahvistetaan, että edustaja on valtuutettu nostamaan kanne. Jos kantaja ei osaa tai ei voi allekirjoittaa hakemusta, valtuutetun henkilön on allekirjoitettava se ja ilmoitettava syyt, miksei kantaja ole allekirjoittanut sitä. Hakemus toimitetaan tuomioistuimelle yhtä monena kappaleena kuin vastaajia on.

Hakemuksen mukana on toimitettava seuraavat asiakirjat: valtakirja, jos hakemuksen toimittaa asiamies; asiakirja, jossa vahvistetaan, että valtiolle suoritettavat maksut ja kulut on maksettu; sekä hakemuksen ja sen liitteiden jäljennökset, yksi kappale kullekin vastaajalle.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen nostamisen yhteydessä on maksettava myös tuomioistuinmaksuja, jotka määräytyvät hakemuksen arvon ja menettelyjen kustannusten mukaan. Jos hakemuksen arvoa ei voida arvioida, tuomioistuinmaksut määrittää tuomioistuin. Hakemuksen arvon ilmoittaa kantaja. Hakemuksen arvo tarkoittaa käsiteltävän asian rahallista arvioimista.

Vastaaja tai tuomioistuin (omasta aloitteestaan) voi esittää kysymyksiä hakemuksen arvosta viimeistään ensimmäisessä käsittelyssä. Jos ilmoitettu arvo ei vastaa todellista arvoa, tuomioistuin määrittää hakemuksen arvon. Tuomioistuinmaksut voivat olla yksinkertaisia tai suhteellisia. Yksinkertaiset maksut määritetään menettelyyn liittyvien aineellisten, teknisten ja hallinnollisten kulujen perusteella. Suhteelliset maksut perustuvat käsiteltävän asian arvoon. Maksu peritään suojaamista tai oikeussuojakeinoja koskevan hakemuksen toimittamisen ja maksullisen asiakirjan myöntämisen yhteydessä ministerineuvoston hyväksymän tariffin mukaisesti.

Tuomioistuinmaksut maksetaan yleensä pankkisiirrolla tuomioistuimen pankkitilille hakemusta jätettäessä. Kummankin osapuolen on maksettava tuomioistuimelle etukäteen niiden toimien kustannukset, joita osapuoli on pyytänyt. Jos toimet toteutetaan kummankin osapuolen pyynnöstä tai tuomioistuimen aloitteesta, kustannuksista vastaavat tilanteen mukaan joko molemmat osapuolet tai vain toinen osapuoli.

Tuomioistuinmaksuja ja kustannuksia ei tarvitse maksaa seuraavissa tapauksissa: kantajat ovat palkansaajia tai osuuskuntien jäseniä ja kanne koskee työsuhdetta; elatusapuhakemukset; syyttäjän nostamat kanteet; kantajat sellaisten kanteiden yhteydessä, jotka koskevat rikoksesta johtuvia epäoikeutettuja tai perusteettomia vahinkoja ja jotka liittyvät lainvoimaiseen tuomioon; tai tuomioistuimen nimittämät sellaisen osapuolen erityisedustajat, jonka osoite on tuntematon.

Tuomioistuinmaksuja ja kustannuksia ei peritä luonnollisilta henkilöiltä, joiden tuomioistuin toteaa olevan vähävaraisia. Maksuvapautuspyynnön osalta tuomioistuin ottaa huomioon henkilön ja hänen perheenjäsentensä tulot, vahvistetun varallisuuden, siviilisäädyn, terveydentilan, mahdollisen työssäolon, iän ja muita seikkoja. Näissä tapauksissa oikeudenkäyntikulut maksetaan tuomioistuimen talousarvioon sitä varten varatuista varoista. Tuomioistuinmaksuja ei peritä velallisen tekemästä hakemuksesta, joka koskee konkurssimenettelyjen aloittamista. Ne peritään varallisuudesta sitten, kun omaisuus on jaettu kauppalain (*Targovski zakon*) mukaan.

Jos hakemus hyväksytään kokonaan tai osittain, tuomioistuin määrää vastaajan maksamaan kantajalle menettelyjen kustannuksista tietyn osuuden suhteessa siihen, miltä osin hakemus hyväksyttiin (tuomioistuinmaksut, asianajajien palkkiot,

oikeuskäsittelyyn ja todisteiden keräämiseen liittyvät kustannukset). Jos kantaja on saanut maksutonta oikeusapua, vastaaja määrätään korvaamaan kustannukset suhteessa siihen hakemukseen osaan, joka on hyväksytty. Jos asian käsittely lopetetaan, vastaajalla on oikeus saada korvauksia kustannuksista, ja jos tuomioistuin hylkää hakemuksen, vastaajalla on oikeus vaatia maksamiaan kustannuksia takaisin siltä osin kuin hakemus on hylätty.

Asianajajien palkkioista sopivat asiakas ja asianajaja, ja yleensä ne maksetaan oikeudellista edustusta koskevan sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä maksuehtojen mukaisesti.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. oikeusapua koskeva kohta.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuin kirjaa postitse saapuneet sekä henkilökohtaisesti tuomioistuimen virka-aikana tuodut hakemukset ja muut asiakirjat saapuvan postin diaariin niiden saapumispäivänä. Kanne katsotaan virallisesti nostetuksi päivänä, jona tuomioistuin vastaanottanut hakemuksen. Jos hakemus on postitettu tai viety väärälle tuomioistuimelle, se katsotaan saapuneeksi postileiman päivämääränä tai väärän tuomioistuimen kirjaamana saapumispäivänä. Tuomioistuin tarkistaa hakemuksen asianmukaisuuden. Jos hakemus on puutteellinen tai jos kaikkia vaadittuja asiakirjoja ei ole toimitettu sen mukana, kantajaa pyydetään korjaamaan virheet viikon kuluessa. Lisäksi kantajalle ilmoitetaan, onko hän oikeutettu saamaan oikeusapua. Jos kantajan osoitetta ei ole ilmoitettu ja jos se ei ole tuomioistuimen tiedossa, viesti annetaan tiedoksi laittamalla ilmoitus tiettyyn paikkaan oikeustalossa viikon ajaksi. Ellei kantaja korjaa virheitä määräajassa, hakemus liitteineen palautetaan. Jos kantajan osoitetta ei tiedetä, hakemusta säilytetään tuomioistuimen kirjaamossa, josta se voidaan antaa kantajalle. Näin toimitaan myös, jos hakemuksessa havaitaan ristiriitaisuuksia menettelyn aikana. Kanne katsotaan nostetuksi muutetun hakemuksen vastaanottopäivänä.

Jos tuomioistuin hakemusta tarkistaessaan toteaa, ettei sitä voida ottaa käsiteltäväksi, se palauttaa hakemuksen. Hakemuksen palauttaminen kantajalle ei sulje pois mahdollisuutta toimittaa sitä uudestaan tuomioistuimelle. Siinä tapauksessa kanne katsotaan kuitenkin nostetuksi sinä päivänä, jona hakemus toimitettiin tuomioistuimeen uudestaan.

Oikeusviranomaiset eivät lähetä varsinaista asiakirjaa, jossa vahvistettaisiin, että kanne on nostettu asianmukaisesti. Ne toteuttavat kuitenkin eräitä menettelyjä, jotka osoittavat, että kanne on nostettu. Kun hakemus on laadittu ja toimitettu asianmukaisesti ja kun siihen on liitetty kaikki vaadittavat asiakirjat, tuomioistuin lähettää niistä jäljennökset vastaajalle. Myös hakemuksen liitteistä lähetetään jäljennös. Vastaajaa pyydetään toimittamaan kirjallinen vastaus kuukauden kuluessa, ja hänelle kerrotaan, mitä tietoja vastauksen pitää sisältää. Vastaajalle kerrotaan myös, mitä seurauksia hänelle koituu, jos hän ei vastaa kanteeseen tai käytä oikeuksiaan. Lisäksi hänelle ilmoitetaan, onko saatavilla oikeusapua, jos hän on siihen oikeutettu. Vastaajan kirjallisen vastauksen on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi ja asian numero; vastaajan sekä tarvittaessa hänen laillisen edustajansa tai asiamiehensä nimi ja osoite; vastaajan näkemys hakemuksen hyväksyttävyydestä ja olennaisista seikoista; vastaajan näkemys seikoista, joihin hakemus perustuu; argumentit hakemusta vastaan ja niitä tukevat seikat sekä vastineen toimittaneen henkilön allekirjoitus. Hakemukseen laitimassaan vastineessa vastaajan on ilmoitettava, mitä todisteita hän toimittaa ja mitkä tosiseikat hän aikoo osoittaa niiden avulla todeksi. Lisäksi vastaajan on esitettävä kaikki saatavillaan olevat kirjalliset todisteet. Vastineen mukana on toimitettava seuraavat asiakirjat: valtakirja, jos vastineen toimittaa asiamies, sekä vastineen ja sen liitteiden jäljennökset, yksi kappale kullekin kantajalle. Ellei vastaaja annetussa määräajassa toimita kirjallista vastinetta, esitä näkemystään tai vastalauseita, kiistä hakemuksen mukana toimitetun asiakirjan totuudenmukaisuutta, käytä oikeuttaan nostaa vastakanne tai sivukanne tai tukeutua kolmanteen osapuoleen, jolla on oikeus toimia hänen puolestaan, hän ei voi tehdä niin enää myöhemmin, ellei laiminlyönti johdu tietyistä ennakoimattomista olosuhteista.

Tarkistettuaan, että toimitetut hakemukset ovat asianmukaisia ja hyväksyttäviä, tuomioistuin päättää, miten kanteen kanssa edetään, ja vastaa osapuolten kysymyksiin ja vastalauseisiin, jotka koskevat kaikkia oikeudenkäyntiä edeltäviä asioita ja todisteiden hyväksymistä. Tuomioistuin voi myös määrätä sovittelun tai muiden vapaaehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käytöstä.

Tuomioistuin määrittää ajankohdan asian avoimelle käsittelylle ja kutsuu osapuolet siihen. Tuomioistuimen kirjaaja lähettää haasteet osapuolille, joille toimitetaan jäljennös tuomioistuimen päätöksestä.

Kauppaoikeudellisten asioiden osalta siviiliprosessilaissa säädetään, että osapuolten on vaihdettava asiakirjoja. Kun vastine on saatu, tuomioistuin lähettää jäljennöksen vastineesta liitteineen kantajalle, joka voi toimittaa täydentävän hakemuksen kahden viikon kuluessa. Täydentävällä hakemuksella kantaja voi täydentää ja selventää alkuperäistä hakemustaan. Täydentävän hakemuksen vastaanotettuaan tuomioistuin lähettää siitä jäljennöksen liitteineen vastaajalle, joka voi toimittaa vastineen kahden viikon kuluessa. Täydentävässä vastineessaan vastaajan on vastattava täydentävässä hakemuksessa esitettyihin asioihin.

Tarkistettuaan, että osapuolten toimittamat asiakirjat ovat asianmukaisia ja että hakemukset ja niissä esitetyt rahamäärät ja muut osapuolten esittämät vaatimukset ja vastalauseet ovat hyväksyttävissä, tuomioistuin tekee päätöksen mahdollisista oikeudenkäyntiä edeltävistä asioista ja todisteiden hyväksyttävyydestä. Tuomioistuin vahvistaa ajankohdan asian käsittelylle avoimessa oikeudenkäynnissä ja kutsuu osapuolet siihen lähettämällä kantajalle täydentävän vastineen. Lisäksi se antaa päätöksensä osapuolille tiedoksi. Tuomioistuin voi myös määrätä sovittelun tai muiden vapaaehtoisten ridanratkaisumenettelyjen käytöstä. Kun kaikki todisteet on esitetty asiakirjoja vaihtamalla ja kun on sovittu, ettei osapuolten tarvitse saapua käsittelyyn, ja jos osapuolet niin haluavat, tuomioistuin voi käsitellä asian suljetuin ovin, jolloin osapuolet voivat toimittaa kirjallisia vastineita ja vastauksia.

Siviiliprosessilaki sisältää tiettyjä erityissäännöksiä, joita sovelletaan seuraavissa kannemenettelyissä: yksinkertaistetut menettelyt, avioliittoasioihin liittyvät menettelyt, siviilisäätystä koskevat asiat, vajaavaltaisuus, ositus, kiinteistön omistusoikeuksien suojeleminen ja palauttaminen, viralliset asiakirjat, ryhmäkanne ja täytäntöönpanomääräystä koskevat hakemukset, turvaamistoimet, suojahakemukset ja täytäntöönpanomenettelyt. Kauppalaissa on erityissääntöjä, jotka koskevat maksukyvyttömyysmenettelyjä ja niihin liittyviä hakemuksia.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin kutsuu osapuolet asian käsittelyyn. Jos käsittelyä lykätään, osapuolia ei kutsuta erikseen uuteen käsittelyyn, mikäli sen päivämäärä ilmoitettiin ensimmäisen istunnon aikana ja osapuolet oli kutsuttu siihen asianmukaisesti. Haaste lähetetään viimeistään viikko ennen käsittelyä. Tätä sääntöä ei sovelleta täytäntöönpanomenettelyissä. Haaste sisältää seuraavat tiedot: haasteen antaneen tuomioistuimen tiedot, kutsutun henkilön nimi ja osoite sekä haasteen aihe ja asema, jossa henkilö kutsutaan, käsittelyn paikka ja ajankohta sekä oikeudelliset seuraamukset siitä, jos henkilö ei saavu oikeuteen.

Tuomioistuin toimittaa osapuolille jäljennökset kaikista sellaisista päätöksistä, joihin on mahdollista hakea erikseen muutosta.

Osapuolille ilmoitetaan määrärajoista, jotka tuomioistuin asettaa menettelyyn liittyville toimille. Sen sijaan lakisääteisistä määrärajoista ei ilmoiteta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 24/04/2018

Miten on meneteltävä? - Tšekki

Tämän sivun alkukielistä versiota cs on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
- [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
- [8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
- [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
- [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)

- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Jokaisella on oikeus hakea tuomioistuimelta suoja oikeudelle, jota on uhattu tai rikottu. Riita kannattaa aina yrittää sovittaa ensin. Myös vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä voidaan käyttää. Tietyillä yksityisoikeuden aloilla valtio antaa oikeussuhteen osapuolille mahdollisuuden siirtää oikeusriita toisen yksityisen tahon ratkaistavaksi. Tšekin tasavallassa tämä tehdään välimiesmenettelyn kautta, jota säännellään välimiesmenettelyistä ja välimiesoikeuden päätösten täytäntöönpanosta annetulla lailla N:o 216/1994, sellaisena kuin se on muutettuna. Välimiesmenettelyjen lopputulos on välimiesoikeuden päätös. Se sitoo riidan kumpaakin osapuolta, ja se vastaa täytäntöönpanokelpoista tuomiota. Muiden kuin rikosasioiden sovittelua säännellään sovittelusta ja tiettyjen lakien muuttamisesta annetulla lailla N:o 202/2012 (sovittelulaki). Tarkempia tietoja voit lukea kohdasta ”Vaihtoehtoinen riidanratkaisu – Tšekin tasavalta”.

Vaikka olisit pyytänyt asian käsittelyä oikeudessa, asian luonteen mukaan on mahdollista ehdottaa, että tuomioistuin pyrkisi sovintoratkaisuun (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 67–69 ja 99 §). Hyväksytyllä sovintoratkaisulla on sama vaikutus kuin lopullisella tuomiolla. Se on myös tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanon peruste. Hyväksytyt sovinto on lainvoimaisuuden periaatteen mukaisesti este asian käsittelyn jatkamiselle.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Määräajat vaihtelevat tapauskohtaisesti. Siksi kannattaa pyytää oikeudellista neuvontaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Kanne on nostettava toimivaltaisessa tuomioistuimessa ennen vanhentumisajan umpeutumista (kanne on toimitettava tuomioistuimelle vanhentumisajan kuluessa).

Jos vaatimus vanhentuu lakisääteisen määräajan umpeutumisen vuoksi, velallisen velvoite ei raukea, mutta se heikkenee. Tämä tarkoittaa sitä, ettei velkaa voida vaatia maksettavaksi takaisin, jos velallinen vetoaa vanhentumista koskeviin sääntöihin. Vanhentumista koskevista säännöistä säädetään yleisesti siviililain N:o 89/2012 609–653 pykälässä. Yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta, ja se alkaa sinä päivänä, jona oikeutta voitaisiin käyttää ensimmäisen kerran. Yksittäisten erityisvanhentumisaikojen pituus määräytyy kyseisen oikeuden luonteen mukaan.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. ”Toimivalta – Tšekin tasavalta”.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Tuomioistuinten toimivalta määritetään alueellista, asiallista ja funktionaalista (oikeusasteellista) toimivaltaa koskevien sääntöjen perusteella.

Alueellinen toimivalta määrittää yksittäisten samantyyppisten tuomioistuinten toimivallan laajuuden. Sen avulla määritetään, mikä tuomioistuin on käsittelee ja ratkaisee asian ensimmäisenä oikeusasteena. Alueellisen toimivallan perussäännöt esitetään siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 84–89a pykälissä. On kuitenkin muistettava, että tietyissä tapauksissa alueellista toimivaltaa voidaan säädellä suoraan sovellettavalla EU:n lainsäädännöllä, joka on ensisijainen kansalliseen lainsäädäntöön nähden (ks. tietyt tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen (EY) N:o 44/2001 säännökset; asetuksella säädellään paitsi kansainvälistä myös alueellista toimivaltaa). Tšekin tasavallan alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä ei siis aina sovelleta.

Alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin on sen osapuolen yleinen tuomioistuin, jota vastaan kanne on nostettu (vastaaja), ellei laissa ole muuta säädetty. Yleinen tuomioistuin on aina piirituomioistuin. Jos alueoikeus on toimivaltainen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena (ks. kysymys 2.1), alueellinen toimivalta on sillä alueoikeudella, jonka alueella osapuolen yleinen (piiri)tuomioistuin sijaitsee. Jos kanne on nostettu useaa vastaajaa vastaan, alueellinen toimivalta on kenen tahansa vastaajan yleisellä tuomioistuimella.

- Luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen asuinpaikkansa sijaitsee, ja jos osapuolella ei ole asuinpaikkaa, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Asuinpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö asuu pysyvästi (tällaisia paikkoja voi olla useampi, jolloin yleisenä tuomioistuimena toimivat kaikki näiden paikkakuntien kyseeseen tulevat tuomioistuimet).
- Liiketoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin liiketoimintaan liittyvissä asioissa on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen toimipaikkansa sijaitsee (toimipaikka on julkiseen rekisteriin merkitty osoite), ja jos toimipaikkaa ei ole, se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen asuinpaikkansa sijaitsee, ja jos osapuolella ei ole asuinpaikkaa, se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee.
- Oikeushenkilön yleinen tuomioistuin määritetään sen sääntömääräisen kotipaikan mukaan (siviililain N:o 89/2012 136–137 §).
- Maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjän yleinen tuomioistuin hänen tehtäviensä liittyvien asioiden hoidossa on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänen sääntömääräinen kotipaikkansa on.
- Seuraavien tahojen yleiseen tuomioistuimeen sovelletaan erityissääntöjä: valtio (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella tietyn lainsäädännön nojalla toimivaltaisen valtion organisaatioyksikön sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, ja jos alueellisesti toimivaltaista tuomioistuinta ei voida määrittää tällä tavalla, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeuden hakemiseen johtavat seikat ovat tapahtuneet), kunta (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella kunta sijaitsee) ja alueellinen itsehallintoyksikkö (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella yksikön hallintoelinten sääntömääräiset kotipaikat ovat).

Jos vastaajalla, joka on Tšekin tasavallan kansalainen, ei ole yleistä tuomioistuinta tai jos tällä ei ole sitä Tšekin tasavallassa, toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella hänen viimeisin tiedetty asuinpaikkansa Tšekin tasavallassa sijaitsee. Toimivalta varallisuus oikeudellisissa asioissa, kun henkilöllä ei ole muuta toimivaltaista tuomioistuinta Tšekin tasavallassa, on sillä tuomioistuimella, jonka alueella henkilön omaisuus sijaitsee.

Ulkomaalaista henkilöä vastaan voidaan nostaa kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) myös siinä tuomioistuimessa, jonka alueella Tšekin tasavallassa henkilön yritys tai laitos tai sen organisaatioyksikkö sijaitsee.

Asiallinen toimivalta määrittää, millä erityyppisistä tuomioistuimista on toimivalta käsitellä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena. Riita-asioita koskevissa menettelyissä tuomioistuinten asiallinen toimivalta on piirituomioistuimella ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltävissä asioissa, ellei laissa nimenomaan säädetä, että asiallinen toimivalta on alueoikeudella tai Tšekin korkeimmalla oikeudella.

Funktionaalisella (oikeusasteellisella) toimivallalla määritetään samojen asioiden käsittelyyn peräkkäin osallistuvien erityyppisten tuomioistuinten toimivallan laajuus tilanteissa, joissa on kyse tavanomaisesta muutoksenhausta ja ylimääräisestä muutoksenhausta (toisin sanoen sillä määritetään, mikä tuomioistuin päättää tavanomaisesta ja ylimääräisestä muutoksenhausta).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Kuten edellä on jo todettu (ks. vastaus kysymykseen nro 4), tuomioistuinten asiallinen toimivalta siviilioikeudellisissa asioissa on ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltävissä menettelyissä pääasiassa piirituomioistuimilla.

Tähän periaatteeseen on tehty poikkeuksia, joiden perusteella alueoikeudet käsittelevät siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 9 pykälän 2 momentin säännöksissä luetellut asiat ja tekevät niistä päätöksen. Tämä koskee enimmäkseen sellaisiin asioihin liittyviä päätöksiä, jotka edellyttävät luonteensa vuoksi tietyn tason erikoisasiantuntemusta, ja asioita, jotka ovat asiallisesti ja oikeudellisesti tavallista monimutkaisempia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena alueoikeudet tekevät päätökset seuraavista asioista:

a) työnantajan ja työntekijän väliset riidat, jotka koskevat eläkevakuutukseen, sairausvakuutukseen, sosiaaliturvaan sekä aineelliseen tukeen perustuvan etuuden liikamaksuun liittyvää vastavuoroista sovittelua, sekä riidat, jotka koskevat sairausvakuutusetuksien saamisoikeuden perusteella maksetun takautuvan korvauksen vastavuoroista sovittelua

b) lakon tai työsulun laittomuutta koskevat riidat

- c) toista valtiota tai diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia nauttivia henkilöitä koskevat riidat, jos ne kuuluvat tšekkiläisten tuomioistuinten toimivaltaan
- d) työehtosopimukseen perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa koskevan välimiehen päätöksen mitätöimistä koskevat riidat
- e) tapaukset, jotka koskevat yritysten, yleishyödyllisten yhtiöiden, lahjoitusrahastojen ja lahjarahastojen perustamiseen liittyviä oikeussuhteita, sekä liiketoimintayhtiöiden, niiden kumppaneiden tai jäsenten väliset riidat sekä kumppaneiden ja jäsenten väliset riidat, jotka johtuvat niiden osallisuudesta liiketoimintayhtiöön
- f) liiketoimintayhtiöiden, niiden kumppaneiden ja jäsenten sekä sääntömääräisten elinten jäsenten tai selvittäjien väliset riidat, jos riidat koskevat sääntömääräisten elinten jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia tai likvidaatiota
- g) tekijänoikeuslakiin liittyvät riidat
- h) vilpillisen kilpailun rikkomien tai uhkaamien oikeuksien suojaamista tai lainvastaisia kilpailunrajoituksia koskevat riidat
- i) oikeushenkilön nimen ja maineen suojaamista koskevat asiat
- j) rahavakuuksia koskevat riidat sekä vekseleitä, velkakirjoja ja sijoitusvälineitä koskevat riidat
- k) tavarakauppaan liittyvät riidat
- l) omistajayhtiöiden yhtiökokouksiin liittyvät ja niistä johtuvat riidat, lukuun ottamatta riitoja, jotka koskevat omistajayhtiön jäsenten talon ja maa-alueen hallinnasta maksamia maksuja, ja riitoja, jotka koskevat palveluista maksettuja ennakkomaksuja sekä palveluista aiheutuneiden kustannusten jakomenetelmää
- m) yritysten ja osuuskuntien muutoksiin liittyvät asiat, mukaan luettuina kaikki korvausmenettelyt erityissääädöksen nojalla
- n) yrityksen ostoon tai yrityksen tai sen osan vuokraukseen liittyvät riidat
- o) rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvät riidat, kun kyse on kynnysarvon ylittävistä julkisista hankinnoista, mukaan luettuina näiden sopimusten täytäntöönpanon edellyttämät hankinnat.

Tšekin korkeimmalla oikeudella on toimivalta ensimmäisenä ja ainoana oikeusasteena menettelyissä, jotka koskevat avioliittoasioita koskevien ulkomaalaisten tuomioiden tunnustamista (tätä ei kuitenkaan sovelleta, kun tunnustetaan EU:n muissa jäsenvaltioissa tehtyjä tuomioita asioissa, joissa sovelletaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003), ja asioissa, jotka koskevat vanhemmuuden määrittämistä ja kiistämistä kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain N:o 91/2012 51 ja 55 pykälän 1 momentin nojalla.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Sellaista yleistä velvollisuutta, että Tšekin yksityisoikeudellisissa menettelyissä osapuolen pitäisi olla asianajajan edustama, ei ole.

Mahdollisuus haastaa ja tulla haastetuksi oikeuteen

Jokainen voi esiintyä tuomioistuimessa itsenäisesti oikeudenkäyntimenettelyn osapuolena oman oikeustoimikelpoisuutensa mukaisesti (siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 20 pykälän 1 momentti). Luonnollinen henkilö on täysin oikeustoimikelpoinen täytettyään laissa määritetyn vähimmäisiän. Laissa määritetty vähimmäisikä on 18 vuotta. Ennen tämän iän saavuttamista laissa määritettyä vähimmäisikää koskeva vaatimus voidaan täyttää, jos oikeustoimikelpoisuus saadaan tuomioistuimen myöntämänä (ks. siviililain N:o 89/2012 37 §) tai avioliiton kautta. Jos oikeudenkäyntimenettelyjen osapuoli ei ole täysin oikeustoimikelpoinen, hänellä voi olla edustaja oikeudenkäynnissä. Lakisääteisen vähimmäisiän täyttänyt henkilö, joka on rajallisesti oikeustoimikelpoinen, ei mahdollisesti voi haastaa ja tulla haastetuksi oikeuteen.

Henkilöä voidaan edustaa lain tai valtion viraston tekemän päätöksen (lakisääteinen edustus) tai valtakirjan perusteella. Henkilön, joka osallistuu oikeudenkäyntimenettelyihin osapuolen edustajana, on esitettävä todiste edustus oikeudesta.

Jos luonnollinen henkilö ei voi toimia itsenäisesti tuomioistuimessa, hänen laillisen huoltajansa tai uskotun miehensä on edustettava häntä (siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 22–23 § ja 29a §).

Menettelyjen (oikeustoimikelpoiset) osapuolet voivat myös valtuuttaa valitsemansa henkilön edustamaan heitä valtakirjan nojalla (siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 24–28a §).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) toimitetaan sille tuomioistuimelle, jolla on asiallinen, alueellinen ja oikeusasteellinen toimivalta. Tšekin tasavallan tuomioistuinten osoitteet ovat Tšekin oikeusministeriön verkkosivulla osoitteessa <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx>

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kaikilla osapuolilla on tasaveroinen asema yksityisoikeudellisissa menettelyissä, ja heillä on oikeus saada asiansa käsiteltävä oikeudessa äidinkielellään (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 18 §). Kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) voidaan nostaa kantajan (hakijan) äidinkielellä. Jotta tuomioistuin voi arvioida kanteen (menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen) nopeammin, tuomioistuimelle osoitettujen asiakirjojen mukana kannattaa toimittaa tšekinkieliset käännökset.

Menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen voi tehdä kirjallisena (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 42 §). Kirjallinen kanne toimitetaan paperisena tai sähköisenä julkisen tietoverkon kautta tai faksilla. Jos pääasia koskevan kanteen sisältävä hakemus on toimitettu faksilla tai sähköisesti, alkuperäinen asiakirja tai identtisen tekstin kirjallinen versio on toimitettava viimeistään kolmen päivän kuluttua faksilla tai sähköisesti toimittamisesta. Jos kanne on toimitettu sähköisesti ja jos siinä on varmennettu sähköinen allekirjoitus (sähköisistä allekirjoituksista annetun lain N:o 227/2000, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti) tai jos se on toimitettu sähköisesti erityissäädöksen mukaisesti (sähköisistä transaktioista, henkilönumeroista ja hyväksytystä asiakirjojen konvertoinnista annetun lain N:o 300/2008 Kok. mukaisesti), alkuperäisiä asiakirjoja ei kuitenkaan tarvitse toimittaa.

Menettelyjen aloittamista koskeva hakemus ja täytäntöönpanomääräystä koskeva pyyntö voidaan tehdä vain suullisesti ja kirjattuna (ks. oikeudellisia erityismenettelyjä koskevan lain N:o 292/2013 14 §) sellaisissa menettelyissä, jotka voidaan aloittaa myös ilman varsinaista hakemusta, tai avioliittolupaa, perhevähivallalta suojautumista ja vanhemmuuden määrittämistä tai kiistämistä koskevissa menettelyissä sekä adoptiomenettelyissä. Jokaisella piirituomioistuimella on velvollisuus kirjata kanne ja toimittaa se viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Tällä on sama vaikutus kuin jos kanne toimitettaisiin suoraan toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen (menettelyn aloittamista koskevan hakemuksen) nostamiselle ei ole varsinaisia lomakkeita. Kanteen (menettelyn aloittamista koskevan hakemuksen) on sisällettävä yleiset tiedot (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 42 pykälän 4 momentti) ja erityistiedot (ks. siviiliprosessilain 79 pykälän 1 momentti).

Yleiset tiedot sisältävät sen tuomioistuimen nimen, jolle kanne on osoitettu, sekä kanteen nostavan henkilön tiedot. Kanteesta on myös käytävä ilmi, mitä asiaa se koskee ja mitä siinä vaaditaan. Lisäksi kanne on allekirjoitettava ja päivättävä.

Erylistietoihin sisältyvät osapuolten sukunimet, etunimet ja osoitteet tai tapauksen mukaan henkilötunnukset tai tunnustenumerot (yrityksen nimi tai oikeushenkilön nimi ja sääntömääräinen kotipaikka, tunnustenumero, maan nimi sekä asianomainen valtion organisaatioyksikkö, joka edustaa oikeudenkäynnissä valtiota); tarvittaessa myös niiden edustajat, kuvaus pääasioista ja kuvaus todisteista, joihin hakija vetoaa. Lisäksi on ilmoitettava selvästi, mitä hakija vaatii.

Jos hakemus ei sisällä tarvittavia tietoja tai jos ne ovat sekavat tai epäselvät, tuomioistuin pyytää osapuolta korjaamaan nämä puutteet tietyn ajan kuluessa. Jos näin ei tapahdu ja menettelyjä ei tämän vuoksi voida jatkaa, tuomioistuin hylkää menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen. Tuomioistuin ei käsittele mitään muitakaan asiakirjoja ennen kuin ne on korjattu tai ennen kuin niitä on täydennetty asianmukaisesti (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 43 §). Hakemus on toimitettava tuomioistuimelle riittävän monena kappaleena, jotta tuomioistuin voi pitää yhden kappaleen ja jotta jokainen osapuoli saa yhden kappaleen tarvittaessa (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 42 pykälän 4 momentti).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuinmaksuja peritään Tšekin tasavallan tuomioistuimissa pidetyistä oikeudenkäynneistä, hinnastossa luetelluista toimista sekä tuomioistuimen yksittäisistä toimista ja tuomioistuimen hallinnossa tehdyistä toimista. Näiden maksujen määrät on säädetty tuomioistuinmaksuista annetussa laissa N:o 549/1991 Kok., sellaisena kuin se on muutettuna. Tuomioistuinmaksut ovat joko kiinteämääräisiä tai ne määritetään prosenttiosuutena oikeudessa käsiteltävän asian arvosta.

Monissa (ensisijaisesti riidattomissa) asioissa näitä maksuja ei peritä. Asioihin, joihin sovelletaan ”periaatteellista maksuvapautusta”, lukeutuvat esimerkiksi huoltajuutta, adoptiota, vanhempien ja lasten välisiä elatusapuvelvollisuuksia jne. koskevat tapaukset. Näistä menettelyistä maksuja ei peritä lainkaan.

Hakijat saavat henkilökohtaisen vapautuksen maksuista asioissa, jotka koskevat elatusapumaksujen suuruuden määrittämistä, terveyteen kohdistuneesta vahingosta, työtaturmista ja ammattitaudeista maksettavia korvauksia jne. Jos hakijalle myönnetään tiettyssä menettelyssä vapautus maksuista ja tuomioistuin hyväksyy hakijan vaatimuksen, vastaaja on velvollinen maksamaan maksut.

Tuomioistuin voi myöntää ns. yksilöllisiä maksuvapautuksia, jotka perustuvat menettelyjen osapuolten taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen sekä käsiteltävän asian erityispiirteisiin. Jos hakijalla on erityistarpeita pitkän työttömyyden, vakavan sairauden jne. vuoksi, hän voi hakea tuomioistuimelta täyttä tai osittaista vapautusta näistä maksuista. Tämä hakemus on mieluiten liitettävä alkuperäiseen kanteeseen. Päättäessään maksuvapautuksesta tuomioistuin ottaa huomioon hakijan koko omaisuuden, taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen, tuomioistuinmaksun suuruuden, esitetyn vaatimuksen luonteen jne. Kyse ei kuitenkaan saa olla mielivaltaisesta tai selvästi tuloksettomasta oikeuksien vaatimisesta tai puolustamisesta. Ks. myös kohta ”Oikeusapu – Tšekin tasavalta”.

Maksu on maksettava menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen toimittamisen yhteydessä. Jos maksua ei ole maksettu hakemuksen toimittamisen yhteydessä, tuomioistuin pyytää osapuolta maksamaan maksun ja ohjeistaa tätä, että jos maksua ei makseta annetussa määräajassa, menettelyt päätetään.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. kohta ”Oikeusapu – Tšekin tasavalta”.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Oikeudenkäyntimenettely alkaa sinä päivänä, kun hakemus toimitetaan tuomioistuimelle (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 82 §) tai kun tuomioistuin antaa päätöksen menettelyn aloittamisesta ilman hakemusta (ks. erityisoikeudenkäyntimenettelyistä annetun lain N:o 292/2013, sellaisena kuin se on muutettuna, 13 pykälän 2 momentti). Menettelyt siis alkavat siitä, kun kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) toimitetaan tuomioistuimelle, eikä tuomioistuin erikseen vahvista, että menettelyt on aloitettu. Jos osapuoli tuo kanteen (menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen) henkilökohtaisesti tuomioistuimen kirjaamoon, se voidaan vahvistaa antamalla osapuolelle jäljennös leimatusta kanteesta.

Jos hakemuksessa on puutteita (jos se ei sisällä vaadittuja tietoja tai jos se on epäselvä tai sekava), tuomioistuin pyytää osapuolta korjaamaan ne. Jos näitä puutteita ei korjata tuomioistuimen antamassa määräajassa, jolloin menettelyjä ei voida jatkaa tämän vuoksi, tuomioistuin hylkää menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen ja päättää menettelyt.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Heti kun menettelyt on aloitettu, tuomioistuin ryhtyy toimiin ilman lisähakemuksia. Näin varmistetaan, että asia käsitellään ja että siitä päätetään mahdollisimman nopeasti (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 100 pykälän 1 momentti). Tuomioistuimella on velvollisuus toimittaa kanne (menettelyjen aloittamista koskeva hakemus) muille osapuolille henkilökohtaisesti (ks. siviiliprosessilain 79 pykälän 3 momentti). Menettelyjen aikana tuomioistuin kertoo osapuolille, mitä erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia näillä on. Jos jokin tietty menettelytoimi on toteutettava, tuomioistuin asettaa määräajan, johon mennessä se on tehtävä.

Osapuolilla ja heidän edustajillaan on oikeus tutustua tuomioistuimen asiakirjoihin lukuun ottamatta tietoja äänestystuloksista, ja saada niistä otteita ja jäljennöksiä. Tuomari voi antaa luvan tutustua asiakirjoihin ja saada niistä otteita ja jäljennöksiä kenelle tahansa, jolla on perusteltu intressi tai päteviä syitä tutustua niihin, ellei asiakirjojen sisältöä ole määrätty pidettäväksi salassa lain nojalla (ks. siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, 44 §).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 20/04/2018

Miten on meneteltävä? - Viro

Tämän sivun alkukielistä versiota [et](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Oikeusriitoja voidaan ratkaista tuomioistuinmenettelyn lisäksi myös tuomioistuinten ulkopuolella. Kummassakin tapauksessa on mahdollisuus käyttää Viron oikeusjärjestelmän tuntevia asiantuntijoita, kuten juristeja, asianajajia ja notaareja.

Riitojen ratkaisu tuomioistuimen ulkopuolella

Jos osapuolten neuvottelut ovat kariutuneet eikä sopimukseen ole päästy, voi kääntyä juristin tai asianajajan puoleen. Nämä oikeusjärjestelmän perinpohjaisesti tuntevat asiantuntijat auttavat osapuolia puolustamaan oikeuksiaan ja löytämään tarvittavat kompromissit. Lisäksi osapuolet voivat sopia riidan tuomioistuimen ulkopuolella joko sovittelu- tai välimiesmenettelyssä.

Sovittelumenettelyssä riita-asia ratkaistaan tuomioistuimen ulkopuolella, ja sitä varten osapuolet valitsevat sovittelijan tai kääntyvät sovitteluelimen puoleen. Sovittelija voi olla notaari, valantehnyt asianajaja tai muu osapuolten nimeämä henkilö. Sovitteluelin on valtion- tai paikallishallinnon yksikkö, kuten esimerkiksi tekijänoikeus-, kuluttajavalitus- tai huoneenvuokralautakunta. Sovittelija on puolueeton henkilö, joka auttaa osapuolia löytämään ratkaisun. Sovittelija voi myös toimia neuvonantajana, joka esittää oman ratkaisuehdotuksensa. Lopullisen ratkaisun tekevät kuitenkin osapuolet. Sovittelumenettelyssä tehty päätös on osapuolia sitova. Jos toinen osapuoli kieltäytyy täyttämästä velvollisuuttaan, toinen osapuoli voi panna asian vireille tuomioistuimessa.

Myös välimiesmenettely on yksi keino riitojen ratkaisemiseen. Koska välimiesoikeuden kokoonpanosta päättävät osapuolet, ne voivat olla varmoja välimiesten tiedoista, kokemuksista ja puolueettomuudesta. Lisäksi osapuolilla on oikeus valita menettelyn kieli, sovellettava laki ja menettelysäännöt. Välimiesoikeus voidaan koota tapauskohtaisesti tai se voi olla pysyvästi toimiva. Alakohtaisina välimiesoikeuksina toimivat esimerkiksi notaariliiton välimiesoikeus (*Notarite Koja vahekohus*) ja Viron

kauppakamarin välimieslautakunta (*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arbitraažikohus.*) Viron kauppakamarin välimieslautakuntaa käytetään usein kansainvälisiin kauppasuhteisiin liittyvien riitojen ratkaisussa. Välimiesmenettelyssä tehty päätös on osapuolia sitova ja lopullinen eli siitä ei voi valittaa tuomioistuimeen.

Välimies- ja sovittelumenettelyjen lisäksi on olemassa myös eräitä lautakuntia, joissa voidaan ratkaista riitoja ennen tuomioistuimeen menemistä. Esimerkiksi:

Työriidoissa on mahdollisuus kääntyä ensin työtuomioistuimen puoleen. Työtuomioistuin on tuomioistuimen ulkopuolinen riippumaton elin, joka ratkaisee yksittäisiä työriitoja. Työntekijä tai työnantaja voi panna asian vireille ilman valtion käsittelymaksua. Työtuomioistuin käsittelee kaikkia työsuhteista johtuvia riita-asioita. Se käsittelee kuitenkin vain sellaisia riita-asioita, joihin liittyvä rahasaatava on enintään 10 000 euroa. Yli 10 000 euron vaatimuksia käsittelee tuomioistuin. Työtuomioistuimelle tehtävässä hakemuksessa on esitettävä riidan kannalta merkitsevät tosiseikat. Esimerkiksi työsopimuksen irtisanomista riitautettaessa on mainittava irtisanomispäivä ja irtisanomisen syy. Samoin tulee kuvata, millaisesta erimielisyydestä on kyse eli mitä työntekijä tai työnantaja on jättänyt tekemättä tai tehnyt lainvastaisesti. Väitteet ja vaatimukset on perusteltava asiakirjoin (esim. työsopimus, työntekijän ja työnantajan väliset sopimukset tai kirjeenvaihto) tai viittauksin muihin todisteisiin ja todistajiin. Työntekijän tai työnantajan vaatimuksen perusteluina olevat todistusasiakirjat on liitettävä hakemukseen. Jos hakemuksen tekijä katsoo tarpeelliseksi kutsua käsittelyyn vaatimuksensa tueksi todistajan, hakemuksessa on oltava todistajan nimi ja osoite.

Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisestä sopimuksesta johtuvat vaatimukset on mahdollista ratkaista kuluttajavalituslautakunnassa. Kuluttajavalituslautakunta voi ratkaista kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisestä sopimuksesta johtuvat riidat, joista nämä eivät ole päässeet aiemmin sopimukseen ja joiden kohteena olevan tavaran tai palvelun arvo on vähintään 20 euroa. Lautakunta ei käsittele riita-asiaa, jos vahingonkorvausvaatimus johtuu kuolemantapauksesta, ruumiinvammasta tai terveyshaitasta. Tällaiset riidat ratkaistaan tuomioistuimessa.

Lautakunta ei käsittele riita-asioita, jotka liittyvät terveydenhuoltopalvelujen tai oikeudellisten palvelujen tarjoamiseen taikka kiinteistön tai rakennuksen luovuttamiseen. Sen toimivaltaan eivät myöskään kuulu riita-asiat, joiden ratkaisemisesta säädetään muissa laeissa. Tällaiset riidat ratkaistaan toimivaltaisessa elimessä tai tuomioistuimessa. Esimerkiksi huoneenvuokra-asioiden ratkaisemisesta säädetään huoneenvuokra-asioiden ratkaisemisesta annetussa laissa.

Lautakunta voi ratkaista riidat, jotka liittyvät viallisesta tuotteesta johtuviin vahinkoihin, jos vahinko voidaan määritellä. Jos vahingon on todettu tapahtuneen mutta vahingon suuruutta ei voida täsmällisesti määritellä (kun kyse on esimerkiksi aineettomasta tai tulevaisuudessa aiheutuvasta vahingosta), vahingon suuruuden vahvistaa tuomioistuin.

Jos osapuolet eivät halua ratkaista riitaa tuomioistuimen ulkopuolella tai eivät kykene siihen, asian voi panna vireille tuomioistuimessa.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanolle on määräaika tiettyjen vaatimusten osalta, jotka vanhenevat. Niistä säädetään lainsäädännössä.

- Liiketoimeen liittyvän vaatimuksen vanhenemisaika on 3 vuotta.
- Urakkasopimukseen liittyvä vaatimus, joka koskee rakennusvirhettä, vanhenee 5 vuodessa. Myyntisopimukseen liittyvä vaatimus, joka koskee rakennusvirhettä, vanhenee 5 vuoden kuluttua rakennuksen valmistumisesta.
- Jos rakennusvirhe johtuu käytettyjen raaka-aineiden tai materiaalien vioista, niihin liittyvän vaatimuksen vanhenemisaika on 5 vuotta.
- Jos vastuussa oleva henkilö on rikkonut velvollisuuksiaan tahallisesti, edellä mainittu vanhenemisaika on 10 vuotta.
- Kun vaatimukset liittyvät kiinteistön omistusoikeuden siirtämiseen, kiinteistöä rajoittavaan esineoikeuteen, esineoikeuden luovuttamiseen tai lopettamiseen tai esineoikeuden sisällön muuttamiseen, vanhenemisaika on 10 vuotta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Asia viedään tuomioistuimeen toimivaltaa koskevan pääsäännön mukaan. Asia kuuluu yleissäännön mukaisesti virolaiselle tuomioistuimelle, jos se voi ottaa asian käsiteltäväkseen toimivaltaa koskevien säännösten mukaisesti tai toimivaltaa koskevan sopimuksen nojalla eikä lainsäädännöstä tai kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

Kanne luonnollista henkilöä vastaan nostetaan tämän asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa, ja kanne oikeushenkilöä vastaan nostetaan tämän sijaintipaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa. Jos luonnollisen henkilön asuinpaikka ei ole tiedossa, kanteen voi nostaa tämän viimeisimmän tiedossa olevan asuinpaikan perusteella määräytyvässä tuomioistuimessa.

Jos asia ei kuulu yleissäännön mukaisesti virolaiselle tuomioistuimelle tai jos toimivaltaisuutta ei ole mahdollista varmistaa eikä kansainvälisestä sopimuksesta tai säädöksestä muuta johdu, asian käsittelee Harjun käräjäoikeus sillä edellytyksellä, että

- kansainvälisen sopimuksen mukaan asia on ratkaistava Virossa
- kantaja on Viron kansalainen tai asuu Virossa eikä hänellä ole mahdollisuutta puolustaa oikeuksiaan toisessa maassa eikä häneltä voida sitä odottaa
- asia liittyy jostain muusta syystä läheisesti Viroon eikä kantajalla ole mahdollisuutta puolustaa oikeuksiaan toisessa maassa eikä häneltä voida sitä odottaa.

Harjun käräjäoikeus käsittelee myös asiat, jotka kuuluvat virolaiselle tuomioistuimelle mutta joiden osalta ei voida täsmentää, mille niistä. Tämä pätee myös niissä tapauksissa, joissa on päätetty Viron tuomioistuinten olevan toimivaltaisia muttei ole täsmennetty, mikä niistä on toimivaltainen.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Virossa tuomioistuinten toimivalta ei riipu kanteen sisällöstä eikä sen rahamääräisestä arvosta.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Jollei lainsäädännössä toisin säädetä, kantaja, vastaaja tai kolmas osapuoli voi osallistua menettelyyn henkilökohtaisesti tai siviiliasioissa oikeudenkäyntikelpoisen edustajan kautta. Oikeudenkäyntikelpoisuus siviiliasioissa on henkilön kelpoisuus käyttää oikeuksiaan ja täyttää velvollisuuksiaan siviilioikeudellisessa menettelyssä. Vajaavaltaisella henkilöllä ei ole oikeudenkäyntikelpoisuutta siviiliasioissa. Poikkeuksena on täysi-ikäinen henkilö, jonka vajaavaltaisuus ei koske oikeuden käyttämistä ja velvollisuuksien täyttämistä siviilioikeudellisessa menettelyssä. Alaikäisistä henkilöistä vähintään 15-vuotiaat voivat osallistua menettelyyn oikeudellisen edustajan rinnalla.

Kelpoisuus käyttää oikeuksiaan ja täyttää velvollisuuksiaan siviilioikeudellisessa menettelyssä tarkoittaa muun muassa sitä, että edustajalla on oikeudellista asiantuntemusta ja että hän osaa viron kieltä.

Edustajana tuomioistuimessa voi olla asianajaja tai muu henkilö, joka on suorittanut vähintään kansallisella tasolla tunnustetun oikeustieteen maisterin tutkinnon tai jolla on Viron tasavallan koulutuslain 28 §:n 22 momentissa tarkoitettu sitä vastaava pätevyys tai vastaava ulkomainen pätevyys.

Luonnollinen henkilö voi toimia tuomioistuimessa henkilökohtaisesti tai edustajan kautta. Henkilökohtainen osallistuminen ei kumoa oikeutta edustajan tai neuvonantajan käyttöön.

Oikeushenkilöä edustaa tuomioistuimessa johtokunnan jäsen (laillinen edustaja), jollei laissa tai yhtiöjärjestyksessä toisin säädetä. Johtokunta tai johtokunnan jäsen voi valtuuttaa sopimussuhteisen edustajan osallistumaan tuomioistuinmenettelyyn. Edustajan käyttäminen ei rajoita oikeushenkilön laillisena edustajana toimivan johtokunnan jäsenen osallistumista menettelyyn.

Eräissä lainsäädännössä säädetyissä tapauksissa tuomioistuin määrää edustajan.

Asianosainen voi käyttää menettelyssä neuvonantajaa, joka esiintyy asianosaisen kanssa tuomioistuimessa ja antaa selvityksiä. Asianosaisen katsotaan hyväksyneen neuvonantajan esiintymisen ja esiintymistä pidetään asianosaisen esiintymisenä, jos tämä ei heti korjaa neuvonantajaansa tai kumoa tämän väitteitä. Neuvonantaja ei voi toteuttaa prosessitoimia eikä tehdä hakemuksia.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Jos hakemus lähetetään kirjallisena, siihen on merkittävä tuomioistuin, jolle haastehakemus halutaan esittää. Haastehakemuksen voi tehdä myös sähköisesti portaalin <https://www.e-toimik.ee/> kautta. Jos haastehakemuksen toimittaa omakätisesti, se on vietävä asianomaisen tuomioistuimen kansliaan.

8 Millä kielellä kanteen laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäynti ja tuomioistuinkäsittely tapahtuvat viron kielellä. Haastehakemus on tehtävä kirjallisesti ja viron kielellä. Tuomioistuimelle tulee esittää allekirjoitettu haastehakemus. Sen voi tehdä sähköisesti portaalin <https://www.e-toimik.ee/> kautta tai sähköpostilla digitaalisella allekirjoituksella varustettuna. Haastehakemuksen voi lähettää faksilla vain, jos tuomioistuimelle toimitetaan myöhemmin myös alkuperäiskappale eli allekirjoitettu haastehakemus.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamista varten ei ole valmiita lomaketta. Haastehakemukseen merkitään oikeudenkäyntiasiakirjojen muiden tietojen lisäksi:

- selkeästi ilmaistu kantajan vaatimus (kanteen sisältö)
- kanteen perusteena olevat tosiseikat (kanneperuste)
- kanneperusteen muodostavia tosiseikkoja tukevat todisteet; on mainittava konkreettisesti, mitä tosiseikkoja milläkin todisteilla halutaan tukea
- tyytyykö kantaja kirjalliseen käsittelyyn vai vaatiiko hän asian käsittelemistä tuomioistuimessa
- kanteen arvo, jos kanteella ei haeta tietyn rahamäärän maksamista.

Jos kantaja haluaa asiaa käsiteltävän asiakirjojen perusteella, se on mainittava haasteessa.

Jos kantajalla on edustaja, tätä koskevat tiedot on mainittava haasteessa. Jos kantaja haluaa käyttää tulkkiä, se on mainittava haasteessa, ja tulkkiä koskevat tiedot on mahdollisuuksien mukaan mainittava haasteessa.

Jos haastehakemus jätetään muuhun tuomioistuimeen kuin pääsäännön mukaan määräytyvään vastaajan tuomioistuimeen, hakemuksen jättäminen tällaiselle tuomioistuimelle on perusteltava.

Avioerohakemukseen on merkittävä edellä esitettyjen tietojen lisäksi myös puolisoitten yhteisten alaikäisten lasten nimet ja syntymäajat. Lisäksi on mainittava, kuka lapsista huolehtii ja kuka heidät kasvattaa, kenen luona lapset asuvat sekä tehtävä ehdotus siitä, miten huoltajuus ja lastenhoito järjestetään vastaisuudessa.

Jos kantaja tai vastaaja on julkiseen rekisteriin merkitty oikeushenkilö, haastehakemukseen lisätään rekisterikortin jäljennös, ote rekisteristä tai rekisteröintitodistus, jos tuomioistuin ei voi tarkistaa tietoja rekisteristä. Muiden oikeushenkilöiden osalta siitä, että oikeushenkilö on oikeushenkilönä olemassa ja oikeustoimikelpoinen, esitetään muunlaiset todisteet.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Valtion käsittelymaksu on lakisääteinen maksu, joka maksetaan Viron tasavallalle prosessitoimen toteuttamisesta. Se peritään prosessitoimesta, jonka suorittamisesta perittävstä käsittelymaksusta säädetään valtion käsittelymaksusta annetussa laissa.

Jos valtion käsittelymaksusta annetussa laissa säädetään, että kirjallinen hakemus tai valitus on esitettävä sähköisten tiedostojen käsittelyjärjestelmässä portaalin www.e-toimik.ee-kautta ja että tällöin valtion käsittelymaksu on täysimääräistä valtion käsittelymaksua pienempi, mutta asianosaisella ei ole perustellusta syystä mahdollisuutta tehdä hakemusta tai valitusta sähköisesti edellä mainitun verkkosivun kautta, tuomioistuin voi perustellusta pyynnöstä vahvistaa, että prosessitoimesta peritään pienempi valtion käsittelymaksu.

Valtion käsittelymaksu peritään pyynnön, valituksen tai hakemuksen käsittelystä, hallinnollisen määräyksen antamisesta, asiakirjan luovuttamisesta tai muusta toimesta, jonka käsittelymaksun perijä toteuttaa sen maksajan pyynnöstä. Toimi toteutetaan laissa säädettyjä edellytyksiä ja menettelyjä noudattaen, ja sen ansiosta maksaja saa jonkin oikeuden, asian tai edun, josta pitää suorittaa maksu valtion käsittelymaksusta annetussa laissa säädettyissä tapauksissa ja säädetyn suuruisena.

Oikeusapua hakevan henkilön ei tarvitse maksaa valtion käsittelymaksua oikeusapumenettelyssä nimetyn asianajajan antamasta oikeusavusta, tai käsittelymaksun maksamista voidaan lykätä tai määrää alentaa.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusavun hakijalle annetaan oikeusapua, jos

- oikeusavun hakija ei pysty taloudellisen tilanteensa vuoksi maksamaan oikeudenkäyntikuluja tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä ja
- on riittävät perusteet olettaa, että oikeudenkäyntimenettelyssä saadaan myönteinen lopputulos.

Oikeudenkäynti oletetaan voitettavan, jos hakemus, jonka esittämistä varten oikeusapua haetaan, on oikeudellisesta näkökulmasta asianmukaisesti perusteltu ja sen tueksi on esitetty tosiseikkoja. Oikeudenkäynnissä menestymistä arvioitaessa otetaan huomioon myös asian merkitys oikeusavun hakijalle.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä, kun kanne on saapunut tuomioistuimeen. Tämä pätee vain, jos kanne on sittemmin annettu tiedoksi vastaajalle. Haastehakemus katsotaan virallisesti esitetyksi, kun valtion käsittelymaksu on maksettu laissa säädetyn suuruisena ja hakemus täyttää laissa säädetty vaatimukset, hakemuksessa ei ole puutteita ja tuomioistuin on ilmoittanut hakemuksen esittäjälle, että asia on otettu käsiteltäväksi. Haastehakemuksen sisällön on oltava laissa säädettyjen vaatimusten mukainen ja sen on oltava laadittu laissa säädettyin perustein.

Kun kaikki tiedot on toimitettu asianmukaisesti, tuomioistuin ratkaisee, ottaako se haastehakemuksen käsiteltäväksi vai kieltäytyykö se siitä vai asettaako se määräajan, jossa haastehakemuksen puutteet on korjattava, antamalla asiaa koskevan määräyksen kohtuullisessa ajassa. Jos hakemuksessa on puutteita, tuomioistuin vahvistaa määräajan puutteiden korjaamiselle.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin tiedottaa asianomaiselle menettelyn seuraavista vaiheista kirjallisesti.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 20/11/2018

Miten on meneteltävä? - Irlanti

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
  - [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
  - [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
  - [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
  - [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
  - [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
  - [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
  - [8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
  - [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
  - [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)
  - [11 Voinko saada oikeusapua?](#)
  - [12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?](#)
  - [13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta \(esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn\)?](#)
-

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Oikeudenkäynti tuomioistuimessa on usein viimeinen keino sen jälkeen kun muut yritykset sovitella riitaa ovat epäonnistuneet. Oikeuskäsittelyn sijasta on mahdollista käyttää myös vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä. Lisätietoa on tietosivulla ”Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät” (*“Alternative Dispute Resolution”*).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Määräajat, joiden kuluessa oikeudenkäynti on pantava vireille, vaihtelevat tapauksen mukaan. Määräaikoja koskevissa kysymyksissä voi pyytää neuvoa lainopilliselta asiantuntijalta tai julkishallinnon elimeltä, joka vastaa kansalaisten neuvonnasta muun muassa oikeusasioissa ([☞ Information office to citizens](#)).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. tietosivu ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)”.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Alempien oikeusasteiden eli *Circuit Court*- ja *District Court*-tuomioistuinten osalta se, missä tuomioistuimessa kanne on nostettava, määräytyy sen mukaan, missä vastaaja tai, jos vastaajia on useampia, yksi heistä asuu vakinaisesti tai harjoittaa ammattia tai liiketoimintaa. Useimmissa sopimusriidoissa toimivalta kuuluu sille *Circuit Court*- tai *District Court*-tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä sopimus väitetään tehdyksi. Vahingonkorvausasiat taas käsitellään siellä, missä vahingon väitetään tapahtuneen, ja perheoikeudelliset asiat siellä, missä hakija asuu. Asiat, jotka liittyvät kiinteän omaisuuden vuokraamiseen tai omistusoikeuteen, käsitellään riidan kohteena olevan kiinteistön tai rakennuksen sijaintipaikkakunnan tuomioistuimessa.

Lisätietoja tuomioistuinten toimivallasta on tietosivulla ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)” (*“Jurisdiction of the Courts”*)

[☞ Irlannin oikeusviraston](#) sivustolla on lisätietoa tuomioistuinjärjestelmän rakenteesta. Oikeusvirasto julkaisee myös *Explaining the Courts* -nimistä vihkosta, jossa kansalaisille selostetaan tuomioistuinten toimintaa. Lisätietoa tuomioistuinjärjestelmästä saa myös julkishallinnon elimeltä, joka neuvoo kansalaisia julkisen hallinnon kysymyksissä ([☞ Citizens Information Board](#)).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Tuomioistuimen toimivalta määräytyy asian luonteen (sopimus, vahingonkorvaus jne.) ja riidan kohteena olevan rahamäärän perusteella.

Lisätietoja on tietosivulla ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)” (*“Jurisdiction of the Courts”*)

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Aina ei ole tarpeen käyttää asiamiestä, vaan jokainen päättää itse, tarvitseeko apua. Valinta riippuu asian monimutkaisuudesta. Asiamiehen – jos sellaiseen päädytään – on oltava asianajaja. Asianajajaliitto (*The Law Society*) myöntää lakimiehille oikeuden harjoittaa asianajan ammattia ja valvoo asianajajien toimintaa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus on jätettävä siihen oikeusviraston kansliaan, joka on toimivaltainen. Toimivalta määräytyy vaateen rahamäärän mukaisesti. Lisätietoa oikean tuomioistuimen löytämiseksi on tietosivulla ”[Tuomioistuinten toimivalta](#)” (*“Jurisdiction of the Courts”*). Oikeusvirastolla on kanslioita eri puolilla Irlantia. Osoitetiedot ja aukioloajat ovat saatavilla [☞ oikeusviraston](#) verkkosivuilla.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Irlannissa haastehakemus voidaan tehdä joko englanniksi tai iiriksi. Haastehakemus on tehtävä erityisellä lomakkeella, joka voi olla erilainen eri tuomiopiireissä. Hakemusta ei voida lähettää faksilla tai sähköpostitse, vaan se on toimitettava henkilökohtaisesti toimivaltaiseen oikeusviraston kansliaan. Hakemusta ei voida esittää suullisesti.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamista varten on erityisiä lomakkeita. Monet niistä voi ladata [oikeusviraston verkkosivulta](#), ja loput ovat saatavilla tuomioistuinten [oikeudenkäyntisäännöissä](#). Näistä lomakkeista käy ilmi, mitä asioita hakemukseen on sisällytettävä.

Oikeusviraston virkamiehet voivat antaa jonkin verran neuvontaa haastehakemuksen tekemisessä, mutta tämä neuvonta liittyy pelkästään menettelyyn, sillä heillä ei ole lupaa antaa neuvoja sen suhteen, onko kanteella menestymisen mahdollisuuksia tai miten sitä pitäisi ajaa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Useimpiin kannetyyppeihin liittyy oikeudenkäyntimaksu. Maksu on suoritettava silloin, kun haastehakemus jätetään toimivaltaiseen oikeusviraston kansliaan. Tietoa eri kannetyyppeihin sovellettavista oikeudenkäyntimaksuista on saatavilla [oikeusviraston verkkosivustolla](#). Asianajajien palkkiot ovat erillinen asia eivätkä kuulu oikeusvirastolle. Asianajaja kertoo itse päämiehelleen, kuinka suuri hänen palkkionsa on ja milloin se on maksettava.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. tietosivua "Oikeusapu".

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia tulee virallisesti vireille, kun oikeusviraston kanslia antaa kannetta koskevan haasteen. Joissakin tuomioistuimissa asia tulee vireille vasta kun haaste on annettu tiedoksi vastapuolelle. Vähäisiä vaatimuksia käsittelevässä tuomioistuimessa (*Small Claims Court*) kirjaaja lähettää hakemuksen tiedoksi vastapuolelle. Muissa tuomioistuimissa asianosaisen on huolehdittava tiedoksiantamisesta itse tai annettava se asiamiehen tehtäväksi. Asiasta voi pyytää lisätietoa siitä oikeusviraston kansliasta, jossa kanne on päätetty nostaa. Oikeusviraston virkamiehet kertovat asianosaiselle, jos haastehakemuksen tekemisessä ei ole noudatettu kaikkia menettelyvaatimuksia, mutta varsinaisesti sen asian päättäminen, onko hakemus asianmukaisesti tehty, kuuluu tuomarille.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Kunkin tuomioistuimen [oikeudenkäyntisäännöissä](#) määrätään, missä aikataulussa eri toimet on tehtävä. Asia selviää kysymällä lisätietoja siitä oikeusviraston kansliasta, jossa kanne on päätetty nostaa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 06/11/2018

Miten on meneteltävä? - Kreikka

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)

- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla tarkoituksenmukaista käyttää vaihtoehtoisia menettelyjä. Katso ”Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt”.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanon määräajat vaihtelevat käsiteltävän asian mukaan. Vireillepanon määräaikoja koskevissa kysymyksissä voi pyytää neuvoa juristilta tai julkishallinnon elimeltä, joka antaa tietoja oikeussuojakeinoista.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso ”Tuomioistuinten toimivalta”.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso ”Tuomioistuinten toimivalta – Kreikka”.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso ”Tuomioistuinten toimivalta – Kreikka”.

Menettely, jota on noudatettava vietäessä asia tuomioistuimeen.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Asian vireillepanossa on käytettävä asianajajaa, paitsi 1) kun asia pannan vireille rauhantuomioistuimessa (*Irinodikio*), 2) kun on kyse turvaamistoimista, 3) välittömän vaaran välttämiseksi (siviiliprosessilain 94 §:n 2 momentti), 4) työoikeudellisia riitoja käsittelevässä oikeudenkäynnissä yhden tuomarin kokoonpanossa toimivassa alioikeudessa (*Monomeles Protodikio*) tai rauhantuomioistuimessa (siviiliprosessilain 665 §:n 1 momentti). Pääsääntönä on, että on käytettävä oikeudellista edustajaa. Tästä säännöstä on kuitenkin poikkeuksia, ja asianosainen voi edustaa itseään muun muassa turvaamistoimenpiteitä tai vähäisiä vaatimuksia koskevissa asioissa tai työoikeudellisissa riita-asioissa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Oikeusmenettely alkaa hakemuksen jättämisestä toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon. Asianosaisen on otettava yhteyttä asianajajaan, joka laatii haastehakemuksen ja jättää sen toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

a) Kanne on laadittava kreikaksi.

b) Pääsääntönä on, että kanne nostetaan kirjallisella haastehakemuksella. Hakemuksen voi esittää myös suullisesti rauhantuomioistuimessa silloin kun tuomioistuimen toimipaikassa ei ole nimettyä asianajajaa eikä oikeudellista neuvonantajaa (*diko labos*), jolloin asiasta on laadittava kertomus (siviiliprosessilain 111 ja 115 § sekä 215 §:n 2 momentti).

c) Haastehakemuksen voi toimittaa myös sähköisesti, kunhan se on varustettu kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella (siviiliprosessilain 117 §:n 2 momentti ja 119 §:n 4 momentti, presidentin asetus 25/2012).

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamiseksi ei ole valmiita lomakkeita. Asianosainen toimittaa tuomioistuimelle tarvittaessa haastehakemuksen (mikä ei ole pakollista rauhantuomioistuimessa eikä turvaamistoimenpiteitä koskevissa asioissa) sekä kirjalliset todisteet.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Maksettavat maksut: asianosainen vastaa kustannuksista ja maksuista. Kantaja maksaa leimaverot ja maksut eri rahastoihin (kuten asianajajien rahasto (TN) ja Ateenan asianajajien hyvinvointirahasto (TPDA)). Ne maksetaan samalla kun asia pannaan vireille. Asianajaja ja asianosainen sopivat, milloin ja miten asianajajan palkkio maksetaan.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, siviiliprosessilain 194–204 §:ssä säädettyin edellytyksin (silloin kun asianosainen ei pysty maksamaan oikeudenkäyntikulua vaarantamatta omaa ja perheensä elatusta). Oikeusapuhakemukseen on liitettävä: 1. hakijan asuinkunnan kunnanhallituksen puheenjohtajan tai kunnanjohtajan antama todistus hakijan ammatillisesta ja taloudellisesta asemasta sekä perhesuhteista ja 2. todistus kiinteistöveron maksamisesta sen osoittamiseksi, että hakija on tehnyt tuloveroilmoituksen tai muun välillisen veroilmoituksen viimeisten kolmen vuoden aikana, sekä varmistus veroilmoituksen oikeellisuudesta.

Kanteen yhteydessä toteutetaan lisätoimenpiteitä.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä, kun haastehakemus on toimitettu sen tuomioistuimen kirjaamoon, jolle se on osoitettu, ja kun kopio hakemuksesta on toimitettu vastaajalle (siviiliprosessilain 215 §). Kertomuksen laatiminen ja esittäminen vahvistavat sen, että hakemus on toimitettu. Kun haastehakemus jätetään toimivaltaiseen tuomioistuimeen, se kirjataan ja kantajalle ilmoitetaan oikeudenkäyntipäivämäärä ja muita asiaa koskevia tietoja.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamo määrää asialle käsittelypäivän ja asianosainen kutsutaan paikalle jokaiseen asiaa koskevaan oikeusistuntoon tai silloin kun toteutetaan asiaa koskevia toimenpiteitä. Jokaisella asianosaisella on oikeus osallistua aktiivisesti asian käsittelyyn. Myös asianosaisen asianajaja voi antaa neuvoja.

Kun asiaa käsitellään muutoksenhakutuomioistuimessa (*Efetio*), asianajajan läsnäolo on pakollista, vaikka oikeudellisen edustajan läsnäoloa ei edellytetä edellä mainituissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetuissa tapauksissa. Tätä sääntöä sovelletaan luonnollisesti myös oikeudenkäynteihin korkeimmassa oikeudessa (*Arios Pagos*).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Miten on meneteltävä? - Espanja

Tämän sivun alkukielistä versiota [es](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Riidat voidaan ratkaista myös tuomioistuimen ulkopuolella. Kannattaa tutustua [vaihtoehtoisin riidanratkaisumenettelyihin](#), kuten [sovitteluun](#).

Osapuolet voivat pyytää sovittelua myös oikeudenkäyntimenettelyn aikana.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanteen nostamisen aikaraja vaihtelee tapauskohtaisesti. Määräaikojen tai vanhentumisaikojen määrittäminen on oikeudellisesti monimutkaista. Siksi kannattaa ottaa yhteyttä asianajajaan tai lakiasiantoimistoon ja kysyä tarkempia tietoja siitä, miten asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Selvennykseksi voidaan todeta, että yleensä

a) sopimukseen perustuvia velkoja koskevien vaatimusten vanhentumisaika on viisi vuotta

b) muita kuin sopimukseen liittyviä vahinkoja koskevien vaatimusten vanhentumisaika on yksi vuosi.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Jos asia halutaan viedä oikeuteen, on haettava asian käsittelyä tämän jäsenvaltion tuomioistuimessa.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso toimivaltaa koskevat säännöt verkkosivulta osoitteesta [Tuomioistuinten toimivalta](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso toimivaltaa koskevat säännöt verkkosivulta osoitteesta [Tuomioistuinten toimivalta](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Jotta voit viedä asian tuomioistuimen käsiteltäväksi Espanjassa, tarvitset yleensä avuksi

a) tuomioistuimen oikeudenkäyntiasiamiehen (*procurador*) ja

b) asianajajan, joka edustaa sinua oikeudessa.

Näitä henkilöitä ei tarvita seuraavissa tapauksissa:

1. Vaatimuksen arvo on enintään 2 000 euroa.
2. Asian käsittelyä haetaan nopeutetulla menettelyllä (ns. maksamismääräysmenettely), jolloin on toimitettava asiakirjatodisteet velasta. Näissä tapauksissa vaatimuksen määrää ei ole rajoitettu.
3. Ennen varsinaisten oikeudenkäyntimenettelyjen aloittamista pyydetään kiireellisten toimien toteuttamista. Tällaisia ovat muun muassa väliaikaiset toimet, joiden tarkoituksena on täyttää puolisoiden ja heidän lastensa tärkeimmät henkilökohtaiset ja taloudelliset tarpeet, kun toinen puolisoista aikoo hakea avioliiton mitätöintiä, asumuseroa tai avioeroa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Hakemukset on toimitettava asiaankuuluvan paikkakunnan tuomioistuimen kirjaamoon. Hakemusta käsittelevät seuraavat työntekijät:

a) tuomioistuimen kirjaaja, joka vastaa kirjaamosta ja yleisistä palveluista, tai

b) tehtävään nimetty kirjaamon virkailija, joka toimii kirjaajan valvonnassa ja vastuulla.

Kirjaajat ja heidän nimeämänsä virkailijat ovat ainoat henkilöt, jotka voivat vahvistaa päivämäärän ja kellonajan, jona kanteet, menettelyjen aloittamista koskevat hakemukset ja muut asiakirjat, joihin sovelletaan pakollisia määräaikoja, on kirjattu saapuneeksi.

Yksityis- tai kauppaoikeudellisia kanteita ei voida toimittaa muulle julkiselle elimelle, ei myöskään päivystävälle tuomioistuimelle.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäyntimenettelyssä on periaatteessa käytettävä espanjan kieltä. Niillä itsehallintoalueilla, joilla on oma kieli (Katalonia, Valencia, Baleaarit, Galicia ja Baskimaa), voidaan käyttää myös kyseistä kieltä.

Kaikki muut menettelyyn osallistuvat voivat käyttää sekä asiakirjoissa että suullisissa menettelyissä joko espanjaa tai sen itsehallintoalueen kieltä, jossa menettely on vireillä. Jos henkilö ei ymmärrä itsehallintoalueen kieltä, tuomioistuin nimeää hänelle tulkin, joka tulkkaa menettelyn espanjaksi. Tulkki nimetään lain niin edellyttäessä tai jos asianosainen pyytää sitä puolustautumisoikeutensa turvaamiseksi. Jos muu kuin asianosainen todistaa asiassa muulla kielellä sen vuoksi, ettei hän osaa espanjaa tai itsehallintoalueen kieltä, hänet todistajaksi kutsunut osapuoli vastaa tulkin tilaamisesta.

Menettelyt on aloitettava aina laatimalla kanne (*demanda*). Jos kanteessa esitetyn vaatimuksen määrä on enintään 2 000 euroa, kanne voidaan laatia yksinkertaisena asiakirjana, joka sisältää seuraavat tiedot:

a) kantajan henkilötiedot ja osoite sekä vastaajan henkilötiedot ja osoite, jos ne ovat tiedossa

b) tarkka selvitys kantajan vaatimuksista vastaajaa kohtaan.

Henkilöt, jotka eivät käytä oikeudenkäyntiasiamiehen palveluja, voivat toimittaa kanteen tuomioistuimelle sähköisesti tai muulla tavoin. He voivat muuttaa valitsemaansa toimitustapaa milloin tahansa.

Sen sijaan kaikkien oikeusalan toimijoiden on käytettävä tuomioistuinten sähköisiä tai etätoimitusjärjestelmiä alkuperäisen hakemuksen ja sitä seuraavien kanneasiakirjojen ja muiden asiakirjojen toimittamiseen. Näin varmistetaan, että asiakirjat ovat aitoja, ja lähettäjälle jää luotettava merkintä siitä, että asiakirjat on lähetetty ja vastaanotettu kokonaisuudessaan. Myös lähetys- ja vastaanottopäivämäärät tallennetaan.

Myös seuraavien organisaatioiden ja henkilöiden on käytettävä tuomioistuinten sähköisiä järjestelmiä:

a) oikeushenkilöt

b) yhdistykset, jotka eivät ole oikeushenkilöitä

c) luonnolliset henkilöt, jos heidän asiansa ajaminen ammatilliseen toimintaan liittyvissä oikeudenkäyntimenettelyissä edellyttää, että he ovat ammattialajärjestön jäseniä

d) notaarit ja kirjaajat

e) luonnolliset henkilöt, jos he edustavat tahoa, joiden yhteydenpito tuomioistuimiin on hoidettava sähköisesti

f) virkamiehet virkavelvollisuuksiinsa liittyvien oikeudenkäyntimenettelyjen yhteydessä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Arvoltaan enintään 2 000 euron suuruisille kanteille sekä erityisessä maksamismääräysmenettelyssä toimitetuille rahasaamia koskeville kanteille on saatavana vakiolomakkeita ja painettuja asiakirjoja. Maksamismääräysmenettelyssä nostettavan kanteen arvoa ei ole rajoitettu, mutta velasta on toimitettava asiakirjatodisteet.

Nämä lomakkeet (niihin liittyvine käyttöohjeineen) ovat saatavissa internetissä osoitteissa

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Atencion-Ciudadana/Modelos-normalizados/El-juicio-verbal->

ja <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Atencion-Ciudadana/Modelos-normalizados/El-proceso-monitorio>.

Lomakkeita on saatavana myös kunkin tuomiopiirin tuomioistuinten kirjaamoista ja keskuskansliasta.

Jos lomakkeita ei ole tai jos niitä ei voida käyttää, tuomioistuimelle on toimitettava kirjallinen kanne. Kanneasiakirja on hyvin yksinkertainen, jos kanteen arvo on enintään 2 000 euroa. Asiakirjan täytyy sisältää vain kantajan henkilötiedot, vastaajan henkilötiedot, jos ne ovat tiedossa, ja tarkka kuvaus siitä, mitä kantaja vaatii kanteessaan. Jos kanteen arvo on yli 2 000 euroa, asiakirjassa on oltava lisäksi kuvaus asiaan liittyvistä tosiseikoista, kanteen oikeudelliset perusteet ja jäsennelly luettelo, jossa eritellään toimitetut asiakirjat ja muut todisteet.

Kummassakin tapauksessa alkuperäisen kanteen mukana on toimitettava kaikki kannetta tukevat asiakirjatodisteet sekä mahdolliset asiantuntijalausunnat ja muu asiaan liittyvä näyttö. Yleensä näitä asiakirjoja ei voida toimittaa myöhemmin, paitsi muutamissa erikoistapauksissa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Yksityishenkilöiltä ei peritä maksua.

Oikeushenkilöiltä (yritysten, säätiöiden, yhdistysten jne.) peritään käsittelymaksu, kun ne nostavat kanteen siviili- tai kauppatuomioistuimessa tai ylemmässä hallintotuomioistuimessa ja kun ne hakevat muutosta sosiaalituomioistuimessa annettuun tuomioon. Rikostuomioistuimissa maksuja ei peritä. Lisätietoja on osoitteessa <https://www.agenciatributaria.gob.es/AEAT.sede/Ayuda/GC07.shtml>.

Katalonian itsehallintoalueella oikeushenkilöiltä peritään maksu (mutta yksityishenkilöiltä ei): http://administraciojusticia.gencat.cat/ca/serveis_als_ciudadans/gestions_i_tramits/taxes_adm_justicia/taxes_admjus_cat/.

Asianajajien palkkiot eivät perustu vakiohinnastoon. Sekä palkkion määrästä että maksutavasta sovitaan asiakkaan kanssa.

Sen sijaan tuomioistuimen oikeudenkäyntiasiamiehen palkkio perustuu vakiohinnastoon, ks. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2003-21104&p=20060128&tn=0>.

Oikeusalan toimijat yleensä pyytävät ennakkomaksun, joka kattaa alkuvaiheen kustannukset. Tämä maksu vähennetään kokonaissummasta. Menettelyt on jaettu vaiheisiin, ja asiakasta voidaan pyytää maksamaan tietty prosenttiosuus kokonaismaksusta kunkin vaiheen alkaessa.

Loppumaksu laskutetaan yleensä vasta kun asia on loppuun käsitelty.

11 Voinko saada oikeusapua?

Jos henkilö voi todistaa, ettei hänellä ole varaa mennä oikeuteen, hänellä on oikeus saada maksutonta oikeusapua. Hänen varansa arvioidaan käyttämällä IPREM-nimistä indeksiä (julkinen perustason tuloindeksi).

Arvioinnin perusteella todetaan, ettei henkilöllä ole varaa mennä oikeuteen, jos kotitalouden kaikista lähteistä saatavat vuotuiset tulot ovat enintään seuraavat:

- a) perheettömät henkilöt: kaksi kertaa hakemuksen tekohetkellä sovellettava IPREM
- b) perheelliset henkilöt (enintään kolmihenkinen perhe): kaksi ja puoli kertaa hakemuksen tekohetkellä sovellettava IPREM
- c) vähintään nelihenkiseen perheeseen kuuluvat henkilöt: kolme kertaa IPREM.

Vuonna 2017 vuotuinen IPREM oli 6 390,13 euroa.

Tietyt voittoa tavoittelemattomat järjestöt voivat myös saada oikeusapua.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan virallisesti nostetuksi toimittamispäivänä eli silloin, kun se on toimitettu kirjaamoon ja kun tuomioistuin on hyväksynyt kanteen käsiteltäväksi ja vahvistanut, että asia kuuluu sen toimivaltaan.

Ilmoituksen tuomioistuimen päätöksestä hyväksyä kanne ja kaikista myöhemmistä päätöksistä antaa oikeudenkäyntimies, jos sellainen on palkattu. Jos oikeudenkäyntiasiamiestä ei tarvita, kantaja saa ilmoituksen kanteen kirjaamisesta suoraan kanteessa ilmoittamaansa osoitteeseen.

Jos kanteessa on virhe, jonka vuoksi sitä ei voida hyväksyä käsiteltäväksi, tuomioistuin ilmoittaa määräajan, johon mennessä virhe on korjattava. Jos virhettä ei voida korjata, tuomioistuimen kirjaaja ilmoittaa siitä tuomarille, joka päättää, jatketaanko kanteen käsittelyä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Osapuolille ilmoitetaan viipymättä kaikista menettelyjen vaiheista tai tapahtumista joko suoraan tai oikeudenkäyntiasiamiehen kautta.

Menettelyille ei yleensä määrätä täsmällistä aikataulua, mutta niillä on aina määräajat, joita on noudatettava.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 25/04/2018

Miten on meneteltävä? - Ranska

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)

- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla tarkoituksenmukaista käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä. Katso aiheesta [täältä](#).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vanhentumisajat vaihtelevat tapauksen mukaan. Vanhentumisaikoja koskevaan kysymykseen voi saada selvennystä juristilta tai julkishallinnon elimeltä, joka antaa tietoja oikeussuojakeinoista.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso "[tuomioistuinten toimivalta](#)".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso "[tuomioistuinten toimivalta](#)".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso "[tuomioistuinten toimivalta](#)".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Joissain tapauksissa on tarpeen kääntyä haastemiehen puoleen, kun asia on pantava vireille haasteella, jonka kantaja hakee vastapuolelleen. Vain haastemies voi antaa haasteen. Näin toimitaan alioikeudessa (*tribunal de grande instance*), paitsi niissä menettelyissä, joissa asianajajan käyttäminen ei ole pakollista. On huomattava, että välitoimien (*référé*s) osalta asia on pantava vireille haasteella. Avioeroasiassa on käytettävä asianajajaa, ja asia pannaan vireille hakemuksella.

Nuorisotuomioistuimessa asia pannaan vireille toisen vanhemman, huoltajan tai alaikäisen itsensä tekemällä hakemuksella.

Täytäntöönpanosta vastaavassa tuomioistuimessa on käytettävä haastetta muissa kuin karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanomenettelyissä.

Vähäisten riita-asioiden tuomioistuimessa (*tribunal d'instance*) haasteen käyttäminen ei ole pakollista asioissa, joiden arvo ei ylitä 4 000 euroa ja maksamismääräysmenettelyssä, kun on kyse sopimukseen perustuvista tai lakisääteisestä velvollisuudesta johtuvista tietyn suuruisista saatavista.

Kauppatuomioistuimessa on käytössä maksamismääräysmenettely, jossa asia pannaan vireille hakemuksella ja joka koskee pankkivekseliin (*traite*), vekseliin (*lettre de change*), velkakirjaan (*billet à ordre*) tai saamisen siirtoon (*bordereau de cession*) perustuvia saatavia. Muut asiat pannaan vireille haasteella.

Työtuomioistuimessa (*conseil des prud'hommes*) kanne voidaan nostaa käyttämällä kirjattua kirjettä tai suoraan kansliassa kirjallisesti tai suullisesti.

Maatuomioistuimessa asia pannaan vireille tuomioistuimen kansliaan osoitetulla saantitodistuksella varustetulla kirjatulla kirjeellä, paitsi jos kanne on julkaistava kiinteistörekisterissä ja haasteasiakirjojen käyttäminen on pakollista.

Sosiaaliturva-asioiden alioikeudessa asia voidaan panna vireille vasta sen jälkeen, kun asia on ensin käsitelty sovittelulautakunnassa (*commission de recours amiable*). Kanne nostetaan kansliaan toimitettavalla kirjeellä tai ilmoituksella.

Osapuolet voivat myös panna asian vireille esittämällä tuomioistuimelle yhteisen pyynnön. Tämä pyyntö on toimitettava kansliaan.

Alioikeudessa asianajajan käyttäminen on periaatteessa pakollista lukuun ottamatta liiketilojen vuokrasopimuksia, välitoimia, huoltajuuden kumoamista tai siitä luopumista tai heitteillejättöä koskevaa ilmoitusta (*déclaration d'abandon*) koskevissa asioissa. Perhetuomioistuimessa asianajajan käyttäminen ei ole pakollista huoltajuuden siirtoa, avioeron jälkeisiä menettelyjä, huoltajuutta, avioliittoon perustuvien etuuksien määrittämistä ja elatusvelvollisuutta koskevissa asioissa.

Kauppatuomioistuimessa, vähäisten riita-asioiden tuomioistuimessa, täytäntöönpanosta vastaavassa tuomioistuimessa, nuorisotuomioistuimessa, sosiaaliturva-asioiden alioikeudessa, työtuomioistuimessa ja maatuomioistuimessa asianajajan käyttäminen ei ole pakollista.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Neuvoja saa kunkin tuomioistuimen vastaanotosta. Lisäksi maksutonta oikeudellista neuvontaa on saatavilla useimmissa tuomioistuimissa, oikeuspalvelutaloissa (*maisons de justice et du droit*) ja kaupungintaloissa (*mairies*).

Kanteen nostamiseksi on käännyttävä tuomioistuimen kanslian puoleen.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Ainoa hyväksytty kieli on ranska. Tulkki voi avustaa osapuolta istunnossa, mutta tuomarilla ei ole velvollisuutta käyttää tulkkia, jos hän osaa osapuolen käyttämää kieltä.

Kanne on yleensä esitettävä kirjallisesti. Työtuomioistuimessa ja vähäisten riita-asioiden tuomioistuimen kanslian ilmoitusmenettelyssä (*procédure de déclaration au greffe*) sen voi kuitenkin esittää suullisesti, jolloin kanslia kirjaa sen.

Työtuomioistuimessa asia voi tulla vireille myös sen seurauksena, että osapuolet ovat saapuneet vapaaehtoisesti sovittelulautakuntaan.

Nykyisen lainsäädännön mukaan asian vireillepano siviilituomioistuimessa faksitse tai sähköpostitse ei ole mahdollista.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Ainoa menettely, jota varten on olemassa vireillepanolomake, on vähäisten riita-asioiden tuomioistuimen kanslian ilmoitusmenettely. Muissa menettelyissä asiakirja-aineistoon kuuluvat kantajan ja vastapuolen tiedot ja kaikki riidan kohteeseen liittyvät asiakirjat. Ne esitetään kansliassa asian vireillepanon yhteydessä tai tuomarille oikeudenistunnossa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen nostamisesta ei yleensä aiheudu valtiolle maksettavia maksuja. Kauppatuomioistuimet muodostavat poikkeuksen, koska ne veloittavat oikeudenkäyntimaksun.

Muutoksenhaku tuomioistuimia koskee kuitenkin 28. syyskuuta 2011 annettu asetus 2011-1202 oikeudenkäyntiavustajien (*avoué*) korvausrahostoon maksettavista maksuista. Sen mukaan oikeudellisesta avustamisesta on maksettava 35 euroa, kun asia pannaan vireille. Maksun voi suorittaa kansliassa pankkikortilla.

Muutoksenhaussa molempien osapuolten on maksettava 150 euroa oikeudenkäyntiavustajien korvausrahastoon. Oikeudenkäyntiavustajien ammattikunta sulautettiin asianajajiin (*avocat*) 1. tammikuuta 2012, minkä jälkeen heitä ei ole enää ollut pakko käyttää apuna oikeudenkäynnissä.

Oikeudenkäyntikulut ovat kuluja, jotka aiheutuvat oikeudenkäyntimenettelystä. Ne sisältävät todistajien ja asiantuntijoiden palkkiot sekä haastemiesten ja asianajajien kulut, mutta ei palkkioita. Tietty kulut voidaan maksaa menettelyn alussa tai sen aikana. Oikeudenkäynnin päätteeksi tuomioistuin määrää yleensä oikeudenkäyntikulut hävinneen osapuolen maksettaviksi, ellei se ole oikeutettu oikeusapuun.

Asianajaja ja asiakas sopivat, milloin ja miten asianajajan palkkio maksetaan. Asianajaja voi pyytää ennakosuorituksen eli summan, joka maksetaan etukäteen tai sinä aikana, kun hän työskentelee asiakkaansa lukuun.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, jos oikeusavun hakijan tulot eivät ylitä vuosittain vahvistettua tasoa (929 euroa vuonna 2012 täysimääräistä oikeusapua varten ja 1 393 euroa osittaista oikeusapua varten). Enimmäismääriä voidaan muuttaa hakijan perhetilanteen mukaan (ks. ”oikeusapu – Ranska”).

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia pannaan vireille tuomioistuimessa:

- menettelyissä, joissa haasteen käyttäminen on pakollista, toimittamalla haasteen jäljennös kansliaan;
- muissa menettelyissä jättämällä tai kirjaamalla kanne tuomioistuimen kansliaan.

Kantaja ei saa erikseen vahvistusta asian vireillepanosta.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuimen kanslia voi antaa tiedot asian edistymisestä ja suullisen käsittelyn päivämäärän.

Aiheeseen liittyviä linkkejä

[Ranskan oikeusministeriön verkkosivut](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 19/06/2018

Miten on meneteltävä? - Kroatia

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
- [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)

- 8 Millä kielellä kanteen laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Osapuolet voivat ratkaista riidan oikeudessa, mutta on myös tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä. Kroatiassa tällaisia menettelyjä ovat välimiesmenettely, sovittelu ja muut oikeudelliset menettelyt, joiden tavoitteena on sovintoratkaisu.

Yksityisoikeudellisten, kaupallisten, työhön liittyvien ja osapuolten muihin oikeuksiin, joita ne voivat käyttää vapaasti, liittyvien riitojen sovittelusta säädetään sovittelulaissa (*Zakon o mirenju*) (Kroatian virallisen lehden (*Narodne Novine*) nro 18/11). Sovittelu (latinaksi *mediare* = sovittella, toimia välittäjänä) tarkoittaa käytetystä nimityksestä (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*) riippumatta menettelyä, jossa osapuolet pyrkivät ratkaisemaan riitansa tekemällä sopimuksen, jonka kumpikin voi hyväksyä ja joka on heidän tarpeidensa ja etujensa mukainen, puolueettoman kolmannen osapuolen eli yhden tai useamman sovittelijan (*posrednik, medijator, koncilijator*) avulla. Sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon, mutta hänellä ei ole valtaa määrätä sitovaa ratkaisua. Sovittelu toteutetaan osapuolten sopimalla tavalla. Se on valinnainen menettely, jonka osapuolet ovat itsenäisiä. Lisäksi se on vapaaehtoinen ja molempien suostumukseen perustuva, epämuodollinen ja luottamuksellinen, ja osapuolet ovat siinä tasa-arvoisia.

Välimiesmenettely (*arbitraža tai izbrano suđenje*) on puolestaan välimiesoikeudessa tapahtuva menettely riippumatta siitä, vastaako siitä oikeushenkilö vai oikeushenkilön elin, joka organisoii ja toteuttaa välimiesoikeuksien työtä. Välimiesmenettely on vapaaehtoinen, nopea, tehokas ja yksityinen tapa ratkaista riidat. Siinä osapuolet sopivat seuraavista seikoista: kuka toimii tuomarina riidan syntyessä, välimiesmenettelyn paikka, sovellettavat aineellisen oikeuden ja prosessioikeuden säännökset ja välimiesmenettelyssä käytettävä(t) kieli (kielet). Välimiesoikeuden päätös, joka perustuu asian tosiseikkoihin, vastaa tuomioistuimen lopullista päätöstä.

Siviiliprosessilaissa (*Zakon o parničnom postupku*) (Kroatian virallisen lehden nrot 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 ja 89/14) säädetään, että tuomioistuin voi ehdottaa osapuolille missä tahansa yksityisoikeudellisen menettelyn vaiheessa, että he ratkaisisivat riitansa sovittelumenettelyssä joko tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella. Lisäksi tuomioistuin voi kertoa osapuolille valmisteluistunnossa sovintoratkaisun mahdollisuudesta.

Tietyissä tapauksissa (kanteen nostaminen Kroatian tasavaltaa vastaan) kanteen nostamista harkitsevalta henkilöltä on velvollisuus ottaa ennen kanteen nostamista yhteyttä syyttäjänvirastoon, jolla on alueellinen ja asiallinen toimivalta edustaa valtiota oikeudessa, jos sitä vastaan nostetaan kanteen, ja pyytää riidan sovittelua. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tapauksissa, joissa kanteen nostamiselle on lakisääteinen määräaika. Riidan sovittelua koskevan hakemuksen on sisällettävä kaikki tiedot, jotka vaaditaan myös kannetta nostettaessa.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanteen nostamisen aikaraja määräytyy kanteen tyypin ja oikeudellisen luonteen mukaan. Esimerkiksi työpaikkaan liittyvien oikeuksien suojaamisen yhteydessä työntekijän on toimitettava rikotun oikeuden suojaamista koskeva hakemus tuomioistuimelle

viidentoista päivän kuluessa siitä, kun työntekijä on toimittanut oikeuksiensa suojaamista koskevan pyynnön työnantajalleen. Tämä aikaraja ei koske tapauksia, joissa on kyse työsuhteeseen perustuvasta vahingonkorvausvaatimuksesta tai muusta rahallisesta vaatimuksesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Kroatiassa yksityisoikeudellisissa menettelyissä tuomioistuimet antavat päätökset laissa määritetyn asiallisen toimivaltansa puitteissa. Tuomiovaltaa käyttävät yleiset tuomioistuimet, erityistuomioistuimet ja Kroatian korkein oikeus.

Yleisiä tuomioistuinta ovat kunnalliset tuomioistuimet (*općinski sud*) ja maakunnalliset tuomioistuimet (*županijski sud*). Erityistuomioistuinta ovat kauppatorjontatuomioistuimet (*trgovački sud*), hallintotuomioistuimet (*upravni sud*), rikostuomioistuimet (*prekršajni sud*), korkein hallinto-oikeus (*Visoki upravni sud*) ja ylin rikostuomioistuin (*Visoki prekršajni sud*).

Maan ylin tuomioistuin on Kroatian korkein oikeus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Lailla voidaan perustaa myös muita yleisiä tai erityistuomioistuinta niiden asiallisen toimivaltan tai tiettyjen oikeusalojen perusteella.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Toimivaltainen tuomioistuin on yleensä se tuomioistuin, jolla on yleinen alueellinen toimivalta vastaajan osalta, eli sen alueen tuomioistuin, jossa vastaajan kotipaikka on. Jos vastaajalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Kroatiassa, yleinen alueellinen toimivalta on sen alueen tuomioistuimella, jossa vastaajan väliaikainen asuinpaikka on.

Jos vastaajalla on pysyvän asuinpaikan lisäksi myös väliaikainen asuinpaikka jollain muulla paikkakunnalla ja jos olosuhteiden perusteella voidaan päätellä, että vastaaja oleskelee siellä pidempään, yleinen alueellinen toimivalta on myös tuomioistuimella, jonka alueella väliaikainen asuinpaikka sijaitsee.

Jos riita-asian vastaajana on pysyvästi ulkomailla asuva Kroatian kansalainen, jonka kansallinen viranomais tai oikeushenkilö on lähettänyt ulkomaille töihin, yleinen alueellinen toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella henkilön viimeisin tiedossa oleva pysyvä asuinpaikka Kroatiassa sijaitsee.

Jos riitaan liittyy kansainvälisiä asioita, Kroatiassa sijaitseva tuomioistuin on toimivaltainen, kun niin on nimenomaisesti mainittu laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa. Jos laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa ei nimenomaan mainita, että kroatialainen tuomioistuin on tiettyntyyppisessä riidassa toimivaltainen, kroatialainen tuomioistuin on toimivaltainen, kun näin on johdettavissa Kroatian tuomioistuinten alueellista toimivaltaa koskevista säännöksistä.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Vastaus riippuu riidan tyypin ja siviiliprosessilain niiden säännösten mukaan, joilla säädelään alueelliseen ja asialliseen toimivaltaan liittyviä asioita.

Riita-asian arvolla ei ole merkitystä Kroatian tuomioistuinten alueellista ja asiallista toimivaltaa määritettäessä.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Siviiliprosessilain säännösten mukaisesti osapuoli – luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö – voi valita vapaasti, edustaako hän itse itseään oikeudellisessa menettelyssä vai edustajan, yleensä asianajajan, välityksellä, ellei siviiliprosessilaissa säädetä toisin.

Siviiliprosessilain 91 §:ssä osapuolten oikeutta edustaa itseään rajoitetaan kuitenkin merkittävästi: kiinteää omaisuutta koskevissa riidoissa, joiden kohteen arvo on yli 50 000 kunaa, oikeushenkilöitä saavat edustaa vain asianajajatutkinnon suorittaneet henkilöt.

Lisäksi siviiliprosessilain 91.a §:n mukaan osapuolet voivat pyytää päätöksen uudelleentarkastelua edustajansa, ts. asianajajan, välityksellä, tai he voivat poikkeuksellisesti esittää pyynnön itse, jos he ovat suorittaneet asianajajatutkinnon. Vaihtoehtoisesti uudelleentarkastelupyynnön voi tehdä osapuolen nimissä henkilö, joka on siviiliprosessilain tai muun lain nojalla valtuutettu edustamaan häntä tässä ominaisuudessa, vaikkei hän harjoittaisi asianajajan ammattia, kunhan hän on suorittanut asianajajatutkinnon.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Yksityisoikeudellinen menettely pannaan vireille nostamalla toimivaltaisessa tuomioistuimessa kanne, joka toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti taikka postitse tai faksilla.

8 Millä kielellä kante laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Yksityisoikeudellinen menettely käydään kroaatin kielellä latinalaista kirjaimistoa käyttäen, paitsi jos laissa säädetään muun kielen tai kirjaimiston käytöstä tietyissä tuomioistuimissa.

Menettelyn osapuolet ja muut asianosaiset toimittavat kanteet, valitukset ja muut asiakirjat tuomioistuimelle kroaatin kielellä ja latinalaista kirjaimistoa käyttäen.

Kante voidaan toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti tai postitse tai faksilla. Yleisin tapa on toimittaa se henkilökohtaisesti tai postitse.

Siviiliprosessilain mukaan kauppatuomioistuimiin on mahdollista toimittaa asiakirjat sähköisesti. Tällöin asiakirjoissa on käytettävä kehittynyttä sähköistä allekirjoitusta asiasta annettujen erityismääräysten mukaisesti. Koska yhtenäistä tietojärjestelmää ei ole vielä otettu käyttöön, näitä määräyksiä ei kuitenkaan vielä sovelleta käytännössä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Lomakkeita käytetään vain eurooppalaisissa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavissa menettelyissä. Lisätietoja on portaalin tietosivulla "[Vähäiset vaatimukset – Kroatia](#)".

Siviiliprosessilain mukaan kanteena on sisällettävä seuraavat tiedot: kannekirjelmä, joka sisältää varsinaisen asian ja sivuasiat, todisteet, seikat, joihin hakija perustaa kanteensa, näitä seikkoja tukevat todisteet ja muut tiedot, jotka on liitettävä kaikkiin tapauksen asiakirjoihin (siviiliprosessilain 106 §).

Kaikkien asiakirjojen ja itse kannekirjelmän on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi, osapuolten ja heidän oikeudellisten edustajiensa (tai tapauksen mukaan asiamiestensä) nimet ja (pysyvä tai väliaikainen) asuinpaikka, asiakirjan toimittavan osapuolen henkilötunnus ja riidan aihe. Kantajan on myös allekirjoitettava lausumansa.

Osapuoli tai hänen edustajansa kirjoittaa allekirjoituksensa asiakirjan loppuun.

Jos lausuma sisältää vaatimuksen, osapuolen on ilmoitettava ne seikat, joihin hän perustaa vaatimuksena, ja esitettävä tarvittaessa todisteet.

Tuomioistuin käsittelee kanteen, vaikka kantaja ei olisi ilmoittanut sen juridisia perusteita, ja vaikka hakija olisi ilmoittanut perusteet, ne eivät sido tuomioistuinta.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Osapuolten on maksettava oikeudenkäyntimaksut, joista on säädetty oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa (*Zakon o sudskim pristojbama*) (Kroatian virallisen lehden nrot 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15).

Oikeudenkäyntimaksut maksaa henkilö, jonka pyynnöstä tai jonka etujen ajamiseksi laissa säädettyihin toimiin ryhdytään.

Ellei oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa muuta säädetä, oikeudenkäyntimaksu peritään seuraavista toimista:

- asiakirjat (esim. kanteet, muutoksenhaut ja täytäntöönpanohakemukset) toimitushetkellä ja pöytäkirjaan liitettävät huomautukset pöytäkirjan valmistumishetkellä,
- puolustuksen asiakirjat: kun menettely on saatettu päätökseen, maksu peritään kaikilta osapuolilta suhteutettuna siihen, mikä lopputulos on heidän kannaltaan;
- sanatarikat istunselostukset niitä pyydetäessä;
- tuomioistuimen päätökset: kun osapuolelle tai tämän edustajalle toimitetaan jäljennös päätöksestä;
- perintötodistukset: kun niistä tulee lopullisia;
- akordi-, konkurssi- ja maksukyvyttömyysmenettelyt: annettaessa pääasiaa koskeva päätös tai akordin hyväksymispäätös;
- muut asiakirjat: pyydetäessä tai asiaa vireille pantaessa.

Oikeudenkäyntimaksuissa yleissääntönä on, että hävinneen osapuolen on maksettava myös vastapuolen ja väliintulijan kustannukset kokonaisuudessaan.

Asianajajien palkkioista ja kulukorvauksista säädetään asianajajista annetussa laissa (*Zakon o odvjetništvu*) (Kroatian virallisen lehden nro 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 ja 18/11).

Asianajajalla on oikeus periä palkkio palveluistaan ja korvaus työstä aiheutuneista asianajajaliiton vahvistaman ja oikeusministerin hyväksymän hinnaston mukaan. Asianajajat antavat asiakkaalle laskun suorittamansa työn jälkeen. Jos valtakirja peruutetaan tai kumotaan, asianajajan on lähetettävä lasku 30 päivän kuluessa peruutuksesta tai kumoamisesta.

Varallisuus oikeudellisissa asioissa asianajajat voivat määrittää palkkion työstään edustamansa osapuolen kanssa suhteessa menettelyn tai niiden oikeudellisten toimien lopputulokseen, joihin asianajaja on ryhtynyt asiakkaan toimeksiannosta, virallista hinnastoa noudattaen. Tällainen järjestely on pätevä vain, jos siitä on sovittu kirjallisesti.

Toisin sanoen varallisuus oikeudellisissa asioissa osapuoli voi säädellä suhdettaan asianajajaansa kirjallisella sopimuksella.

11 Voinko saada oikeusapua?

Jos osapuoli tarvitsee ammattimaista oikeusapua, hän voi kääntyä asianajajan puoleen. Kroatiaassa asianajajat ovat heistä annetun lain 3 §:n mukaan valtuutettuja antamaan kaikenlaista oikeusapua. He voivat antaa oikeudellista neuvontaa, laatia kanteita, pyyntöjä, hakemuksia, myös tavallisia ja ylimääräisiä muutoksenhakemuksia ja muita menettelyasiakirjoja sekä edustaa asiakkaitaan.

Lisäksi osapuolilla on mahdollisuus saada maksutonta oikeusapua. Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*, Kroatian virallisen lehden nro 143/2013) säädetään mahdollisuudesta antaa maksutonta oikeusapua kansalaisille, joilla ei ole varaa hankkia oikeusapua itse mutta jotka tarvitsevat sitä. Jotta henkilö voisi saada maksutonta oikeusapua, hänen on toimitettava sitä koskeva hakemus maakuntansa toimivaltaisille viranomaisille.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Yksityisoikeudellinen menettely käynnistetään nostamalla kanne, ja se katsotaan olevan vireillä sitten, kun kanne on toimitettu vastaajalle tiedoksi.

Kun kanne on vastaanotettu, aloitetaan oikeudenkäynnin valmistelu.

Valmisteluihin sisältyy muun muassa kanteen alustava tutkinta. Jos tuomioistuin toteaa, että kanne on epäselvä tai jos se ei sisällä kaikkia tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, tuomioistuin palauttaa sen kantajalle ja pyytää tätä korjaamaan sen tai täydentämään sitä annettujen ohjeiden mukaisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuimen kirjaamon virkailija ilmoittaa osapuolille sekä heidän asiamiehilleen ja edustajilleen asian etenemistä kirjaamossa ja asiakirja-aineistossa olevien tietojen perusteella.

Ilmoitettavat tiedot on rajattu koskemaan menettelyn vaiheita, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakimiesavustajia.

Tietoja annettaessa on kiellettyä sanoa mitään yksittäisten oikeudellisten toimien asianmukaisuudesta ja menettelyjen todennäköisestä lopputuloksesta.

Tietoja voidaan antaa puhelimitse, sähköpostitse ja kirjallisesti.

Osapuolet voivat tutustua menettelyn etenemistä, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakimiesavustajia koskeviin tietoihin verkossa edellyttäen, että oikeustapauksia koskeva julkinen tietokanta (*e-Predmet*) on käytössä kyseisessä asiassa.

Asian käsittelyä oikeudessa ja osapuolten tai tuomioistuimen muita toimia koskevista määräajoista säädetään siviiliprosessilaissa.

Lisätietoja määräajoista on portaalin tietosivulla ”[Menettelylliset määräajat – Kroatia](#)”.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Miten on meneteltävä? - Italia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Italian lainsäädännössä taataan mahdollisuus oikeuskäsittelyyn yleisenä keinona suojata henkilön oikeuksia.

Tietyissä asioissa asian käsiteltäväksi ottamisen ehtona on kuitenkin ensin asianajajan avustuksella toteutettava sovittelumenettely. Näitä asioita ovat kiinteistöjen yhteisomistus, esineoikeus, ositus, perinnönjako, perhe-, vuokra- ja lainasopimukset, yritysleasing, lääketieteellisestä ja terveydenhuollollisesta vastuusta johtuvat vahingonkorvaukset, korvaukset tiedotusvälineissä tai muuten julkisesti esitetyistä kunnianloukkauksista sekä vakuutus-, pankki- ja rahoitussopimukset.

Vaihtoehtona on myös välimiesmenettely, jossa osapuolten nimeämä yksityinen toimija ratkaisee riita-asian. Välimiesmenettely edellyttää, että osapuolet sopivat sen käyttämisestä tuomioistuinmenettelyn sijasta.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vaateiden vanhentumisaikoja on noudatettava. Tavallisesti vanhentumisaika on 10 vuotta, mutta määräaika voi tapauskohtaisesti olla lyhyempikin (siviililain 2934–2961 §).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Jotta tuomio on oikeusvoimainen, riita-asia on vietävä oikeusviranomaisen käsiteltäväksi. Se, millä oikeusviranomaisella on toimivalta, riippuu riita-asian tyyppistä ja vaihtelee kansallisessa lainsäädännössä ja Euroopan unionin oikeudessa esitettyjen perusteiden mukaan.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Yleissääntö on, että toimivalta on vastaajan asuinpaikan tuomioistuimella (luonnollisiin henkilöihin sovelletaan alueellista toimivaltaa). Riita-asian arvon tai erityispiirteiden mukaan toimivalta voi olla erityistuomioistuimella (rauhantuomarilla taikka alioikeudella – *tribunale* – yhden tuomarin kokoonpanossa tai kollegiaalisessa kokoonpanossa) tai muun kuin luonnollisten henkilöiden asuinpaikan tuomioistuimella (ehdoton alueellinen toimivalta).

Ks. myös ”Tuomioistuinten toimivalta”.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Jos asia koskee enintään 5 000 euron arvoista irtainta omaisuutta, toimivalta on rauhantuomarilla. Jos kyseessä on moottoriajoneuvon tai aluksen aiheuttama liikennevahinkoa koskeva korvausvaatimus, rauhantuomarilla on toimivalta 20 000 euroon asti. Jos arvo on suurempi, toimivalta on alioikeudella yhden tuomarin kokoonpanossa. Lisäksi tietyissä riita-asioissa toimivalta on arvosta riippumatta rauhantuomarilla (siviiliprosessilain 7 §:n 3 momentti), alioikeudella yhden tuomarin kokoonpanossa (siviiliprosessilain 409 §) tai alioikeudella kollegiaalisessa kokoonpanossa (siviiliprosessilain 50 bis §).

Ks. myös ”Tuomioistuinten toimivalta”.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Yleissääntö on, että osapuolella on oltava asianajaja. Tästä velvoitteesta poiketaan joissakin tapauksissa, joissa riita-asian arvo on vähäinen (rauhantuomarin käsittelemä, alle 1 100 euron arvoinen asia) tai joissa osapuolella on itsellään tarvittava pätevyys toimia puolustajana asianomaisessa tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 86 §).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne osoitetaan osapuolille ja toimitetaan toimivaltaisen tuomioistuimen kansliaan.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kanne voidaan jättää suullisesti ainoastaan asioissa, jotka käsittelee rauhantuomari (siviiliprosessilain 313 §). Kaikki muut kanteet on laadittava kirjallisina italian kielellä. Kannetta ei voi toimittaa faksilla tai sähköpostitse.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Malleja tai lomakkeita ei ole. Kanteessa on mainittava osapuolet, tuomioistuin, asian kohde ja otsake.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Italian valtiolle maksetaan riita-asian arvon mukainen maksu kannetta jätettäessä (tästä yhdenmukaisesta maksusta säädetään oikeudenkäyntikuluista annetussa presidentin asetuksessa nro 115/2002).

Asianajajan palkkion maksutavoista ja -ajoista sovitaan asianajajan kanssa.

11 Voinko saada oikeusapua?

Niin Italian kansalaiset kuin kaikki muutkin voivat saada oikeusapua, mikäli he täyttävät laissa (oikeudenkäyntikuluista annettu presidentin asetus nro 115/2002) asetetut tuloja koskevat edellytykset.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä

- kun vastapuoli on vastaanottanut sen, jos kyseessä on haaste,
- kun se on jätetty tuomioistuimen kansliaan, jos kyseessä on muutoksenhaku.

Tuomioistuin tarkistaa vireillepanon asianmukaisuuden vasta osapuolen kuulemisen jälkeen.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn, sekä muista osapuolten ja tuomioistuimen määräajoista säädetään siviiliprosessilaissa. Kukin toimielin täydentää menettelyn aikataulua vaihe vaiheelta (siviiliprosessilain 81 bis §).

Linkit

[Italian siviiliprosessilaki – Asian vieminen tuomioistuimeen](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 21/01/2019

Miten on meneteltävä? - Kypros

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
- [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
- [8 Millä kielellä kante laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
- [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
- [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)
- [11 Voinko saada oikeusapua?](#)
- [12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?](#)
- [13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta \(esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn\)?](#)

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

On olemassa vaihtoehtoja, kuten riitojen ratkaiseminen tuomioistuimen ulkopuolella, välimiesmenettely tai sovittelumenettelyn käynnistäminen sovittelusta siviilioikeudellisissa asioissa annetun lain 159(I)/2012 mukaisesti.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kyllä. Vanhentumisaikoja koskevan lain 66(I)/2012 mukaisesti asiaa ei voida panna vireille tuomioistuimessa, jos kanneperusteen syntymisestä on kulunut kymmenen vuotta, paitsi jos laissa säädetään toisin, kuten seuraavissa tapauksissa:

Silloin kun asia koskee siviilioikeudellista rikkomusta, sopimusta, vekseliä, sekkiä, velkakirjaa tms., asia on pantava vireille tuomioistuimessa kuuden vuoden kuluessa kanneperusteen syntymisestä

Silloin kun asia koskee korvausta laiminlyönnistä, häiriötä tai velvoitteen laiminlyöntiä, asia on pantava vireille tuomioistuimessa kolmen vuoden kuluessa kanneperusteen syntymisestä. Tuomioistuin voi jatkaa tätä määräaikaa kahdella vuodella asian vanhentumispäivästä, jos asia koskee korvausta ruumiillisista vammoista tai kuolemasta, joka on seurausta siviilioikeudellisesta rikkomuksesta.

Jäämistöä koskevan asian vireillepanoon sovelletaan kahdeksan vuoden määräaikaa kuolinpäivästä siitä riippumatta, kuinka suuresta osuudesta on kyse tai onko kyse testamenttilahjoituksesta tai testamentin pätevydestä.

Kiinnitettyä tai pantattua omaisuutta koskevan asian vireillepanoon sovelletaan 12 vuoden määräaikaa kanneperusteen syntymisestä.

Silloin kun asia koskee tuomioistuimen päätöstä, asia on pantava vireille tuomioistuimessa 15 vuoden kuluessa lopullisen päätöksen antamisesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Asia on vietävä tuomioistuimeen Kyproksen tasavallassa, silloin kun kanneperuste tai subjektiivinen oikeus syntyi Kyproksen tasavallassa tai alueella, jonka katsotaan kuuluvan Kyproksen tasavaltaan, tai asian peruste on sellainen, että Kyproksen tasavallan tuomioistuin voi olla siinä toimivaltainen.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Jos on kyse **siviilioikeudellisesta riita-asiasta**, asia on vietävä sen alueen aluetuomioistuimeen,

- jossa kanneperuste syntyi kokonaan tai osittain,
- jossa vastaaja tai kuka tahansa vastaajista asui tai työskenteli riita-asian tapahtuma-aikaan,
- jossa Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alue sijaitsee edellyttäen, että kaikki asianosaiset ovat kyproslaisia ja riita on syntynyt kokonaan tai osittain Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alueilla tai vastaaja (tai yksi vastaajista) asuu tai työskentelee näillä alueilla,
- jossa Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alue sijaitsee edellyttäen, että riita on syntynyt kokonaan tai osittain Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alueilla moottoriajoneuvon käytöstä sellaisen henkilön toimesta, joka oli tai jonka olisi pitänyt olla vakuutettu moottoriajoneuvoja koskevan lain (vastuuvakuutus) 3 §:n nojalla,
- jossa Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alue sijaitsee edellyttäen, että riita on syntynyt kokonaan tai osittain Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohta-alueilla ja koskee työntekijän onnettomuutta tai ammattitautia, joka tapahtui työn aikana tai johtuu työn harjoittamisesta ja johon liittyy työnantajan vastuu: työnantajalla on tai olisi pitänyt olla vakuutus moottoriajoneuvoja koskevan lain (vastuuvakuutus) 4 §:n nojalla,
- jossa sijaitsee kiinteä omaisuus, joka on jakamista tai myyntiä koskevan asian tai minkä tahansa muun kyseiseen kiinteään omaisuuteen liittyvän asian kohteena.

Silloin kun kyseessä on **työoikeudellinen riita-asia**, jossa vaaditaan enintään kahden vuoden palkan suuruista korvausta, on käännyttävä sen alueen **työtuomioistuimen** (*Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών*) puoleen, jossa kyseinen riita on syntynyt, tai sen alueen työtuomioistuimeen, jossa kantajalla on tavanomainen tai pysyvä asuinpaikka. Muussa tapauksessa on käännyttävä toimivaltaisen aluetuomioistuimen puoleen.

Jos on kyseessä **vuokrattua kiinteistöä koskeva riita-asia**, toimivaltainen tuomioistuin on sillä alueella toimiva vuokranvalvontatuomioistuin, jossa kiinteistö sijaitsee.

Kun on kyse **perheoikeudellisista riita-asioista** (esim. avioero, omaisuusriidat jne.), on käännyttävä **perhetuomioistuimen** puoleen, siis sen alueen perhetuomioistuimen puoleen, jossa jokin osapuoli asuu tai työskentelee, tai jos riita-asia koskee alaikäistä, sen alueen perhetuomioistuimen puoleen, jossa kyseinen alaikäinen on tai vastaaja asuu.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Voitte itse panna asian vireille. Laissa ei edellytetä, että käytätte asianajajaa tai muuta oikeudellista neuvonantajaa (paitsi kun on kyse alaikäisistä tai vajaakykyisistä henkilöistä, sellaisina kuin heidät on määritelty asianomaisessa lainsäädännössä).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus, jolla menettely aloitetaan (kuten kanne tai muu menettelyn aloittava asiakirja), on vietävä toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Haastehakemus esitetään aina kirjallisesti kreikan kielellä. Sähköisesti lähetettyjä tai faksattuja haastehakemuksia (tai muita oikeudellisia asiakirjoja) *ei* hyväksytä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamisessa käytetään siviiliprosessisääntöjen lomaketta 1, jos kyseessä on tavallinen allekirjoitettu haastehakemus, tai lomaketta 2, jos kyseessä on erityinen allekirjoitettu haastehakemus.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kyllä, leimavero. Maksu peritään silloin, kun rekisteröidään asiakirja, josta on suoritettava maksu.

Teidän on sovittava asianajajanne kanssa, maksatteko asianajopalkkion etukäteen.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, jos oikeusmenettely aloitetaan perhetuomioistuimessa, tai kyseessä on rajat ylittävä oikeusriita tai asia koskee turvapaikanhakijoita, pakolaisia tai laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia, edellyttäen, että

oikeusapua koskeva hakemus on hyväksytty.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia on vireillä sen vireillepanosta lähtien. Jos vireillepano ei ole pätevä, se on tehty määräajan rauettua tai siihen liittyy muita epäselvyyksiä, asianomainen kirjaamo ilmoittaa siitä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tietoja aikatauluista ja osallistumisesta tuomioistuimen käsittelyihin annetaan myöhemmässä vaiheessa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 12/11/2015

Miten on meneteltävä? - Latvia

Tämän sivun alkukielistä versiota [lv](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)

- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Latviassa riita-asia voidaan viedä tuomioistuimen käsiteltäväksi tai, jos osapuolet ovat solmineet välityssopimuksen, välitystuomioistuimen käsiteltäväksi. On kuitenkin riita-asioita, joita ei voida ratkaista välityksellä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanneoikeuden vanhentumisaika vaihtelee tapauksen mukaan. Vanhentumisaikojen selvittämiseksi on paras pyytää neuvoa lakimieheltä tai julkiselta oikeusneuvontapalvelulta.

Siviililaissa säädetään useista yleisistä vanhentumisajoista. Riidan kohteena oleva asia ja vaatimukseen liittyvät olosuhteet voivat vaikuttaa vanhentumisaikaan, joka on määritettävä tapauskohtaisesti. Huomioon otetaan seuraavat seikat:

Perheoikeus

Kihlaukseen perustuva kanne on nostettava vuoden kuluessa päivästä, jona kihlaus peruutettiin tai toinen kihlatuista purki kihlauksen. Jos kihlattu nainen on raskaana, vaatimus on esitettävä vuoden kuluessa päivästä, jona lapsi syntyy, edellyttäen, että tuona ajankohtana kihlaus on jo peruutettu tai toinen kihlatuista on jo purkanut kihlauksen.

Puolisoiden aviovarallisuussuhteita koskeva kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun toinen puolisoista teki riidan aiheena olevan oikeustoimen.

Avioliiton äidin kanssa naimisissa oleva mies voi kiistää isyysolettaman kahden vuoden kuluessa päivästä, jona hän sai tietää, ettei olekaan lapsen biologinen isä. Myös avioliiton äidillä on vastaava oikeus kiistää isyysolettama. Lapsi itse voi kiistää isyysolettaman kahden vuoden kuluessa siitä, kun on tullut täysi-ikäiseksi.

Isyysasiaa koskeva kanne on nostettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun osapuoli sai tietää seikoista, joiden perusteella isyys on poissuljettava. Jos lapsi itse nostaa kanteen, kanneoikeuden vanhentumisaika on kaksi vuotta siitä, kun lapsi on tullut täysi-ikäiseksi.

Holhoojan ja alaikäisen välistä suhdetta koskeva kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun alaikäinen tulee täysi-ikäiseksi tai muu laissa mainittu seikka toteutuu.

Esineoikeus

Kanne, joka koskee omaisuuden hallintaoikeuden häiritsemistä tai riistämistä, on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun osapuoli sai tietää häiritsemisestä tai riistämisestä.

Kanne sellaista henkilöä vastaan, jolla on omaisuus hallinnassaan ja joka voi saada tällaiseen omaisuuteen omistusoikeuden pitkäaikaisen nautinnan perusteella, on nostettava kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun toinen osapuoli sai tietää hallinnasta.

Kanne, joka liittyy luonnonilmiöstä johtuvaan maa-alueen laajentumiseen, on nostettava ilmiöstä hyötynyttä maanomistajaa vastaan kahden vuoden kuluessa.

Velvoiteoikeus

Velvoiteoikeuteen perustuva oikeus vanhenee, jos oikeuden haltija ei käytä oikeuttaan laissa säädettyssä määräajassa.

Velvoiteoikeuteen perustuva kanne on nostettava kymmenen vuoden kuluessa, ellei laissa säädetä lyhyemmästä vanhentumisajasta. Vaikka yleinen kanneoikeuden vanhentumisaika on kymmenen vuotta, jotkut oikeudet eivät kuitenkaan vanhene lainkaan.

Oikeus vaatia ostosopimuksen purkamista sillä perusteella, että siihen liittyvät tappiot ovat liian suuria, vanhenee yhden vuoden kuluessa sopimuksen solmimisesta.

Kanne sellaisten vahinkojen perusteella, jotka johtuvat esineen tai aineen valumisesta tai putoamisesta tai esineen tai aineen heittämisestä, on nostettava yhden vuoden kuluessa.

Kauppaoikeus

Liiketoimeen perustuva kanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa, ellei laissa ole säädetty muusta vanhentumisajasta.

Kauppaedustussopimukseen perustuva kanne on nostettava neljän vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vaatimuksen peruste syntyi.

Kanne, joka perustuu yksittäisen liikkeenharjoittajan menettelyyn tämän liiketoimissa, on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun kyseinen liikkeenharjoittaja on poistettu kaupparekisteristä, ellei vaatimukselle ole säädetty lyhyempää vanhentumisaikaa.

Kanne, joka liittyy henkilöyhtiön osakasta koskevaan kieltoon ryhtyä liiketoimiin samalla liiketoiminnan alalla kuin henkilöyhtiö tai kieltoon ryhtyä vastuunalaiseksi yhtiömieheksi toisessa samalla alalla toimivassa henkilöyhtiössä ilman ensiksi mainitun henkilöyhtiön muiden osakkaiden suostumusta, tulee nostaa kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona henkilöyhtiön muut osakkaat saivat tiedon kilpailukiellon rikkomisesta, ja viimeistään viiden vuoden kuluessa siitä, kun osakas rikkoi kieltoa.

Sellainen kanne henkilöyhtiön osakasta vastaan, joka perustuu henkilöyhtiön sitoumuksiin, on nostettava kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona henkilöyhtiön purkautuminen on merkitty rekisteriin, ellei yhtiön sitoumukseen sovelleta lyhyempää vanhentumisaikaa.

Kanne yhtiön perustajia vastaan perustettavan yhtiön lukuun tehdyistä sitoumuksista on nostettava kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona yhtiö on merkitty kaupparekisteriin.

Kanne yhtiön perustajia vastaan sellaisten tappioiden johdosta, jotka ovat koituneet yhtiölle tai kolmannelle osapuolelle yhtiön perustamisvaiheessa, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona yhtiö on merkitty kaupparekisteriin. Tätä kanneoikeuden vanhentumisaikaa sovelletaan myös henkilöihin, jotka myötävaikuttivat tappioiden syntymiseen.

Kanne, jonka perusteena on se, että yhtiö ei maksa velkaansa ja velkoja vaatii maksua lain mukaan yhtiön velasta vastuussa olevilta tahoilta (perustajilta, kolmansilta osapuolilta jne.), on nostettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun vaatimuksen peruste syntyi.

Kanne yhtiön hallituksen jäseniä vastaan sillä perusteella, että he ovat rikkoneet heihin sovellettavaa kilpailukieltoa, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona kiellon rikkominen tapahtui.

Kanne sellaisten tappioiden johdosta, jotka ovat koituneet yhtiölle, sen osakkaille tai sen velkojille yhtiön uudelleen organisoinnin aikana, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona organisaatiouudistus tuli voimaan.

Kanne huolitsijaa vastaan on nostettava kolmen vuoden kuluessa.

Rahtia koskeva kanne huolitsijaa ja varastonpitäjää vastaan on nostettava vuoden kuluessa, paitsi jos huolitsija tai varastonpitäjä on toiminut tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa koskeva sivu.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa koskeva sivu.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa koskeva sivu.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Kantaja voi toimittaa haastehakemuksen itse tai asiamiehen välityksellä. Asiamiehen valtuutus voidaan liittää haastehakemukseen. Lakimiehen tai muun lainopillisen neuvonantajan käyttö ei ole pakollista.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus on toimitettava toimivaltaiseen alioikeuteen.

Kantajan tai hänen asiamiehensä on toimitettava haastehakemus tuomioistuimen kirjaamoon (*kanceleja*). Haastehakemuksen voi lähettää toimivaltaiselle tuomioistuimelle myös postitse.

Haastehakemukset hyväksyy virka-aikana työntekijä, jolle tuomioistuimen päällikkö on antanut tämän tehtävän. Työntekijä on tavallisesti päällikön assistentti tai kanslian työntekijä.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Siviiliprosessilain mukaan asianosaisen on toimitettava kustakin vieraskielisestä asiakirjasta latviankielinen, säädetyllä tavalla oikeaksi todistettu käännös. Jos asianosainen on saanut maksuttoman oikeudenkäynnin, hänen ei tarvitse toimittaa käännöksiä.

Tuomioistuin voi hyväksyä, että joissakin oikeudenkäynnin menettelyvaiheissa käytetään vierasta kieltä, jos asianosainen tätä pyytää ja muut asianosaiset suostuvat siihen. Suullisen käsittelyn pöytäkirjat ja oikeuden päätökset laaditaan latviaksi.

Kanne nostetaan toimittamalla oikeudelle kirjallinen haastehakemus. Haastehakemuksen voi toimittaa kantaja itse tai tämän asiamies. Hakemus voidaan toimittaa postitse mutta ei faksilla eikä sähköpostilla.

Lisäksi kaikki hakemukset voidaan tehdä toimittamalla asiakirja, jossa on varmennettu sähköinen allekirjoitus, ellei laissa säädetä, että oikeudenkäynti on aloitettava jollain tietyllä menettelyllä. Sähköisiä asiakirjoja ei hyväksytä tiettyjen sellaisten sopimustyyppien osalta, jotka koskevat kiinteistöjä, perhesuhteita, perimystä ja tiettyjä takaussopimuksia.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Haastehakemus on tehtävä kirjallisesti. Useimmille vaatimuksille ei ole säädetty mitään muotovaatimusta. Vähäisille vaatimuksille (*maza apmēra prasības*) on kuitenkin erityiset muotovaatimukset siviiliprosessilain 30.³ §:ssä. Sama koskee velvoitteen täytäntöönpanoa tuomioistuimen antaman määräyksen nojalla (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) siviiliprosessilain 50.¹ §:n mukaisesti. Erityisiä muotomääräyksiä on myös hakemuksille, joissa pyydetään väliaikaista suojaa väkivaltaa vastaan (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*) siviiliprosessilain 30.⁵ §:n mukaisesti.

Siviiliprosessilaissa säädetään hakemuksessa esitettävistä vähimmäistiedoista silloin, kun hakemukselle ei ole erityisiä muotomääräyksiä. Lain mukaan hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- tuomioistuin, jolle hakemus esitetään;
- kantajan etu- ja sukunimi, henkilötunnus ja asuinpaikka (jos kantajalla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa, hänen tosiasiallinen asuinpaikkansa); jos kantaja on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; kantaja voi antaa myös muun osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten;

- vastaajan tai asianosaisen etu- ja sukunimi, henkilötunnus, ilmoitettu asuinpaikka ja muu ilmoitettu osoite tai näiden puuttuessa tosiasiallinen asuinpaikka; jos kantaja on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; vastaajan henkilötunnus tai rekisterinumero on ilmoitettava, jos se on tiedossa;
- jos hakemuksen tekee kantajan asiamies, tämän etu- ja sukunimi, henkilötunnus ja osoite tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten, tai jos asiamies on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka;
- saatavaa perittäessä tieto siitä, mille pankkitilille mahdollisesti perityksi saatavat määrät voidaan maksaa (pankki ja tilinumero);
- vaatimuksen kohde;
- vaatimuksen rahamäärä silloin, kun vaatimus voidaan ilmaista rahana, sekä selostus siitä, kuinka perinnän tai riidan kohteena oleva määrä on laskettu;
- seikat, joihin kantajan vaatimus perustuu, ja näitä seikkoja tukeva todistusaineisto;
- lainkohdat, joihin vaatimus perustuu;
- kantajan vaatimukset;
- luettelo hakemukseen liitetyistä asiakirjoista;
- hakemuksen laatimispäivä sekä kaikki muut asiaan mahdollisesti liittyvät seikat.

Siviiliprosessilaissa edellytetään lisätietoja, kun on kyse erityisistä hakemustyypeistä (esimerkiksi avioerosta) ja erityisistä oikeudenkäyntityypeistä (esimerkiksi sellaisista, jotka koskevat adoption vahvistamista tai purkamista, perinnön suojaamista tai holhousta).

Kantajan tai hänen asiamiehensä tai jos tuomioistuin niin vaatii heidän kummankin on allekirjoitettava haastehakemus, ellei laissa toisin vaadita. Jos on tarkoitus, että asiamies toimii oikeudenkäynnissä kantajan puolesta, hakemukseen on liitettävä valtakirja (*piln vara*) tai muu asiakirja, joka todentaa asiamiehen valtuutuksen oikeudenkäynnin hoitamiseen.

Kun haastehakemus toimitetaan tuomioistuimelle, siitä on annettava yhtä monta kopiota kuin on vastaajia ja asianosaisia.

Hakemukseen on liitettävä myös asiakirjat, joissa

- osoitetaan, että valtion palvelumaksu (*valsts nodevas*) ja muut tuomioistuinkulut on maksettu oikeamääräisesti laissa säädetyllä tavalla;
- vahvistetaan, että asiassa on tehty lain vaatimat, tuomioistuinkäsittelyn ulkopuoliset valmistelevat selvitykset;
- todistetaan vaatimuksen perusteena olevat seikat.

Latvian tuomioistuinportaalista (<http://www.tiesas.lv>) on löydettävissä useita oikeudenkäyntilomakkeita. Ks. osiot, jotka koskevat sähköisiä palveluita (*EPakalpojumi*) ja sähköisiä lomakkeita (*Eveidlapas*). Lomakkeet voidaan ladata portaalista, täyttää ja toimittaa tuomioistuimelle tulostettuina versioina.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Ennen hakemuksen jättämistä on maksettava tuomioistuinkulut eli valtion palvelumaksu (*valsts nodeva*), toimituskirjamaksu (*kancel ejas nodeva*) ja asian tutkimisesta aiheutuvat kulut (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*). Maksut voidaan hoitaa pankin välityksellä. Kun tuomioistuin päättää asian toisen osapuolen hyväksi, hävinneen osapuolen on maksettava voittaneen osapuolen tuomioistuinkulut. Jos kanne on hyväksytty osittain, tuomioistuinkulut määrätään vastaajan maksettavaksi suhteessa kanteen hyväksytyyn osaan. Jos kantaja luopuu kanteesta tai jos asia jätetään sillensä, kantajan on maksettava vastaajan tuomioistuinkulut (paitsi sellaisissa laissa määritellyissä tapauksissa, joissa on kyse Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 mukaisen määräyksen antamisesta). Kantajan luopuessa vastaaja ei maksa kantajan tuomioistuinkuluja, mutta jos kantaja luopuu kanteesta siitä syystä, että vastaaja on täyttänyt kantajan vaatimukset vapaaehtoisesti kanteen nostamisen jälkeen, tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta määrätä vastaajan korvaamaan kantajan tuomioistuinkulut.

Vastaavasti kanteen ajamisesta johtuvat kulut (asianajajan palkkio, tuomioistuimessa esiintymisestä aiheutuvat kulut ja todisteiden hankkimisesta aiheutuvat kulut) määrätään vastaajan maksettaviksi, jos asia päätetään kantajan hyväksi kokonaan tai osittain tai jos kantaja luopuu kanteesta siitä syystä, että vastaaja on täyttänyt kantajan vaatimukset vapaaehtoisesti kanteen nostamisen jälkeen. Jos kanne hylätään, tuomioistuin määrää kantajan maksamaan vastaajalle kulut, jotka ovat aiheutuneet kanteeseen vastaamisesta.

Lakimies ja lainopillinen neuvonantaja sopii asiakkaansa kanssa palkkionsa määrän.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. oikeusapua koskeva sivu.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuimien merkitsee asiakirjat, jotka lähetetään sille postitse tai jotka toimitetaan sille asiakaspalvelun aukioloaikana, vastaanotettujen asiakirjojen rekisteriin niiden saapumispäivänä. Haastehakemus katsotaan jätetyksi päivänä, jona se on vastaanotettu. Tuomioistuimissa tietynä päivänä tehtävän menettelyn määräaika päättyy, kun tuomioistuimen työaika tuona päivänä päättyy. Jos haastehakemus, valitus tai muu postilähetys toimitetaan viestinvälittäjälle klo 24.00:ään mennessä sinä päivänä, jona määräaika päättyy, se katsotaan toimitetuksi ajoissa.

Jos haastehakemusta ei ole tehty oikein tai jos tarvittava asiakirja puuttuu, tuomari antaa perustellun päätöksen, jonka mukaan hakemusta ei käsitellä. Kantajalle lähetetään jäljennös päätöksestä, ja hänelle asetetaan määräaika, jonka kuluessa puutteet on korjattava. Tämä määräaika ei voi olla lyhyempi kuin 20 päivää päätöksen postittamisesta. Jos kantaja korjaa puutteet määräajan kuluessa, haastehakemus katsotaan toimitetuksi päivänä, jolloin tuomioistuin vastaanotti ensimmäisen version. Jos kantaja ei korjaa puutteita määräajan kuluessa, tuomari katsoo, ettei haastehakemusta ollut koskaan jätettykään, ja se palautetaan kantajalle. Haastehakemuksen palauttaminen ei estä kantajaa tekemästä hakemusta uudelleen.

Hakemuksen oikeellisuudesta annetaan erityinen vahvistus. Jos haastehakemus on tehty oikein ja siihen on liitetty kaikki tarvittavat asiakirjat, tuomari tekee seitsemän päivän kuluessa siitä, kun tuomioistuin vastaanotti hakemuksen, päätöksen, jonka mukaan hakemus tutkitaan ja oikeudenkäynti aloitetaan.

Kun oikeudenkäynti aloitetaan, haastehakemus ja jäljennökset siihen liitettyistä asiakirjoista lähetetään vastaajalle ja tälle annetaan määräaika, jonka kuluessa vastaajan on toimitettava kirjalliset huomautuksensa. Kun tuomari vastaanottaa huomautukset, hän lähettää niistä jäljennöksen kantajalle ja muille asianosaisille. Tuomari voi edellyttää, että kantaja vastaa huomautuksiin. Kun huomautukset on vastaanotettu tai määräaika niiden toimittamiselle on kulunut, tuomari määrää päivämäärän asian suullista käsittelyä varten. Tuomioistuimen virkailija lähettää asianosaisille kutsut oikeudenistuntoon. Jos asia päätetään kirjallisessa menettelyssä, suullisen käsittelyn päivämäärää ei anneta eikä kutsuja asianosaisille lähetetä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Oikeudenkäynnin asianosaiset saavat kutsun oikeudenistuntoon. Kutsussa ilmoitetaan suullisen käsittelyn aika ja paikka tai selostetaan muut oikeudenkäyntiin liittyvät menettelyt. Kutsu lähetetään henkilön ilmoitettuun asuinpaikkaan, mutta henkilö voi antaa myös muun osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten.

Jos vastaajalla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa Latviassa eikä kantaja ole objektiivisten syiden takia kyennyt selvittämään vastaajan asuinpaikkaa Latvian ulkopuolella, tuomioistuin voi kantajan perustellusta hakemuksesta käyttää vastaajan osoitteen selvittämiseksi menettelytapoja, joista säädetään Latviaa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä.

Vastaaja, jolla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa Latviassa, kutsutaan oikeudenistuntoon virallisessa lehdessä (*Latvijas Vēstnesis*) julkaistavalla ilmoituksella seuraavissa tapauksissa: vastaajan osoitetta ei saada selvitettyksi käyttämällä menettelytapoja, joista säädetään Latviaa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä; osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi osoitteeseen, jonka kantaja on selvittänyt; osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi niiden menettelytapojen mukaan, joista säädetään Latviaa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä; tai osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi niiden siviiliprosessilaissa säädettyjen menettelytapojen mukaan, jotka koskevat kansainvälistä yhteistyötä siviilioikeudenkäynneissä.

Latvian tuomioistuinportaalista (<http://www.tiesas.lv>) voi saada tietoja oikeudenkäyntimenettelyn vaiheesta syöttämällä järjestelmään oikeudenkäynnin tai lähetetyn kutsun numeron. Ks. osiot, jotka koskevat sähköisiä palveluita (*EPakalpojumi*) ja oikeudenkäyntien vaiheita (*Tiesvedības gaita*).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Miten on meneteltävä? - Liettua

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Liettuan lainsäädännössä säädetään useista erilaisista vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä. Vuonna 2012 tuli voimaan uudelleenlaadittu laki kaupan alalla noudatettavasta välimiesmenettelystä (*Komercinio arbitražo įstatymas*). Kyseistä lakia sovelletaan Liettuan alueella käsiteltäviin menettelyihin riippumatta riidan osapuolten kansalaisuudesta tai kansallisuudesta, siitä ovatko he luonnollisia vai oikeushenkilöitä tai siitä, vastaako menettelystä pysyvä välimiesoikeus vai tapahtuuko se tilapäiseltä pohjalta.

Välimiesmenettely on vaihtoehto valtion tuomioistuimille. Se tarjoaa vaihtoehdon sovittelulla nopeasti ja helposti useimmat liiketoimintaan liittyvät riidat toimittamalla ne kummankin osapuolen hyväksymien riippumattomien, arvovaltaisten ja hyvämaineisten yksityishenkilöiden, eikä tuomareiden, käsiteltäväksi. Välimiesmenettelyn osapuolet voivat sopia vapaammin välimiesmenettelyn säännöistä. Välimiesoikeus voi kokoontua missä tahansa riidan osapuolten hyväksymässä paikassa ja valita vapaasti menettelyssä käytettävän kielen ja päätöksen muodon, esimerkiksi sähköiset välityssopimukset hyväksytään kirjallisiksi sopimuksiksi.

Vuonna 2008 hyväksyttiin laki sovittelumenettelystä siviilioikeudellisissa riita-asioissa (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*). Sovittelumenettely on asianosaisten väliseen sovintoon tähtäävä riidanratkaisumenettely, johon osallistuu kolmantena osapuolena puolueeton sovittelija. Laissa säädetään, että sovittelun avulla voidaan ratkaista siviilioikeudellisia riita-asioita

(esimerkiksi perheitä ja muita asioita koskevissa riidoissa), joita tuomioistuini voi tarkastella riita-asian oikeudenkäynnissä. Osapuolet voivat ratkaista riitansa sovittelumenettelyllä ennen asian viemistä tuomioistuimeen (tuomioistuimen ulkopuolinen sovittelu) tai tuomioistuin käsittelyn alkamisen jälkeen (tuomioistuinsovittelu).

Sovittelun aloittaminen keskeyttää kanteen vanhentumisajan. Vaikka riidan sovittelu epäonnistuisi, osapuolilla on näin ollen edelleen oikeus hakea ratkaisua tuomioistuimesta.

Tuomioistuinsovittelu on maksutonta. Jos osapuoli päättää ratkaista yksityisoikeudellisen asian tuomioistuinsovittelussa, hän säästää paljon aikaa ja vaivaa oikeudenkäyntiin verrattuna ja myös rahaa, koska 75 prosenttia oikeudenkäyntimaksusta palautetaan, jos sovittelumenettelyssä päädytään sovintoratkaisuun. Tuomioistuinsovittelun luottamuksellisuus taataan, ja kumpi tahansa osapuoli voi vetäytyä sovittelusta syytä ilmoittamatta.

Kun kuluttajasopimuksiin liittyviä riitoja ratkaistaan tuomioistuimen ulkopuolella, sovelletaan kuluttajansuojalakea (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), joka tuli voimaan vuonna 2007. Kuluttajansuojalaissa säädetään vaihtoehtoisesta menettelystä oikeudenkäynnille sekä tämän menettelyn säännöistä ja sitä toteuttavista elimistä. Vaihtoehtoiseen kuluttajariitojen ratkaisemiseen osallistuvia elimiä ovat Liettuassa valtion kuluttajansuojavirasto (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), viestintävirasto (*Ryšiu reguliavimo tarnyba*) ja eräät muut elimet, jotka käsittelevät kuluttajariitoja erityisaloilla (esimerkiksi viestintävirasto käsittelee sähköiseen viestintään sekä posti- ja lähettipalveluihin liittyviä riita-asioita ja Liettuan pankki (*Lietuvos bankas*) käsittelee kuluttajien ja rahoituspalvelujen tarjoajien välisiä riitoja).

Kuluttajat voivat käyttää oikeusapua vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, mutta oikeusavun kuluja ei korvata. Valtion takaamaa ensi- ja toissijaista oikeusapua tarjotaan kuluttajille, jotka täyttävät lakisääteiset perusteet. Vaihtoehtoisen riidanratkaisuelimen käyttö ei yleensä lykkää vanhentumisaikaa. Sen vuoksi asian vanhentumisen riski on suuri, kun otetaan huomioon kuluttajariitojen ratkaisumenettelyn suhteellisen pitkät määräajat ja joidenkin kanteiden lyhyet vanhentumisajat.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Yleinen vanhentumisaika on kymmenen vuotta.

Liettuan lainsäädännössä säädetään lyhennetyistä vanhentumisajoista joillekin kanteille.

Kanteisiin, jotka liittyvät tarjouskilpailumenettelyjen tuloksiin, sovelletaan yhden kuukauden vanhenemisaikaa.

Kanteisiin, joilla pyritään mitätöimään oikeushenkilön elimen päätös, sovelletaan kolmen kuukauden vanhenemisaikaa.

Kuuden kuukauden vanhentumisaikaa sovelletaan seuraaviin:

1. maksun laiminlyönnistä johtuvat vaateet (sakko, viivästyskorko)
2. myytyjen tuotteiden vikoja koskevat vaateet.

Kuuden kuukauden vanhentumisaikaa sovelletaan myös kuljetusyritysten ja niiden asiakkaiden välisiin kanteisiin, jos lähetykset toimitettiin Liettuasta. Ulkomailta toimitettuihin lähetyksiin sovelletaan yhden vuoden vanhentumisaikaa.

Vakuutussaataviin sovelletaan yhden vuoden vanhentumisaikaa.

Vahingonkorvauskanteisiin, myös tuotteen huonosta laadusta johtuviin, sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa.

Korkoa tai muuta toistuvaa maksua koskeviin vaateisiin sovelletaan viiden vuoden vanhentumisaikaa.

Myös suoritettujen töiden puutteista johtuviin vaateisiin sovelletaan lyhennettyä vanhentumisaikaa.

Rahdin, matkustajien ja matkatavaroiden kuljetuksesta johtuviin vaateisiin sovelletaan vanhentumisaikoja, joista säädetään eri kuljetusmuotoja koskevassa lainsäädännössä.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Sopimusvelvoitteisiin liittyviä riitoja säännellään lailla, jonka soveltamisesta sopimuspuolet ovat sopineet. Jos ne ovat valinneet Liettuan lain, ne voivat puolustaa oikeudellisia etujaan Liettuan tuomioistuimissa. Sopimuspuolet voivat sopia siitä sopimuksessa tai tosiseikkojen perusteella. Sopimuspuolet voivat sopia, että tietyn valtion lakia sovelletaan koko sopimukseen tai sen tiettyyn osaan (tiettyihin osiin). Jos sopimuspuolet päättävät, että sopimukseen sovelletaan vieraan valtion lakia, tämän perusteella ei saa jättää soveltamatta sellaisia Liettuan tai muun valtion pakottavia säännöksiä, joita ei voida muuttaa tai joiden soveltamisesta ei voida luopua sopimuspuolten sopimuksella.

Jos sopimuspuolet eivät ole ilmoittaneet sopimukseen sovellettavaa lakia, siihen sovelletaan sen valtion lakia, johon sopimusvelvoite läheisimmin liittyy. Tässä yhteydessä oletetaan, että sopimusvelvoite liittyy läheisimmin valtioon, jonka alueella

1. sopimuksen luonteenomaisimman velvoitteen sitomalla sopimuspuolella on pysyvä asuinpaikka tai keskushallinto. Jos velvoite liittyy läheisimmin sen valtion lakiin, jossa velvoitteen sitoma sopimuspuoli harjoittaa toimintaansa, sovelletaan kyseisen valtion lakia;
2. sopimuspuolen kiinteä omaisuus sijaitsee, jos sopimuksen kohteena on oikeus kiinteään omaisuuteen tai sen käyttöön;
3. sopimuspuolen päätoimipaikka oli kuljetussopimuksen tekemisen aikaan sillä edellytyksellä, että kuljetusyrityksen päätoimipaikan valtio on sama kuin se, jossa rahti lastattiin, tai lähettäjän rekisteröity toimipaikka sijaitsee tai josta rahti on lähetetty.

Välityssopimukseen sovelletaan samaa lakia kuin pääsopimukseen. Jos pääsopimus on pätemätön, sovelletaan sen paikan lakia, jossa välityssopimus on tehty; jos sitä ei voida määrittellä, sovelletaan välimiesmenettelyn valtion lakia.

Vahinkoihin liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sovelletaan vahingonkäräjän valinnan mukaan sen valtion lakia, jossa kyseinen teko tapahtui tai jossa muut vahinkoon johtaneet olosuhteet olivat, tai sen valtion lakia, jossa vahinko kärsittiin.

Aviovarallisuutta koskeva oikeusjärjestelmä määräytyy puolisoitten vakituisten asuinpaikan valtion lain mukaan. Jos puolisoitten vakituiset asuinpaikat ovat eri valtioissa, sovellettava laki on sen valtion laki, jonka kansalaisia kumpikin puoliso on. Jos puolisoit ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole koskaan ollut yhteistä asuinpaikkaa, sovelletaan sen valtion lakia, jossa avioliitto on solmittu. Sopimuksessa määrätty aviovarallisuusjärjestelmä on sen valtion laki, jonka puolisoit ovat valinneet sopimuksessaan. Tällöin puolisoit voivat valita sen valtion lain, jossa heillä on nyt tai tulevaisuudessa vakituinen asuinpaikka, sen valtion lain, jossa avioliitto on solmittu, tai sellaisen valtion lain, jonka kansalainen toinen puolisoista on. Puolisoitten sopimus varallisuuteen sovellettavasta laista on voimassa niin kauan, kuin se täyttää valitun valtion lain vaatimukset tai sen valtion lain vaatimukset, jossa sopimus on tehty.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Toimivaltasäännöt sisältyvät siviiliprosessilain (*Civilinio proceso kodeksas*) 29–30 §:ään. Kanne voidaan nostaa vastaajan asuinpaikassa. Kanne oikeushenkilöä vastaan nostetaan oikeushenkilörekisterissä ilmoitetun oikeushenkilön rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa. Jos vastaaja on valtio tai kunta, kanne nostetaan sen elimen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa, joka edustaa valtiota tai kuntaa.

Kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka asuinpaikka on tuntematon, voidaan esittää hänen omaisuutensa sijainnin tai viimeisessä tunnetussa asuinpaikassa. Kanne sellaista vastaajaa vastaan, jolla ei ole asuinpaikkaa Liettuaissa, voidaan esittää hänen Liettuaissa olevan omaisuutensa sijaintipaikassa tai viimeisessä Liettuaissa olevassa asuinpaikassa. Oikeushenkilön sivuliikkeen toimintaa koskeva kanne voidaan nostaa sivuliikkeen rekisteröidyn toimipaikan tuomioistuimessa.

Elatusavun määräämistä ja isyyden määrittämistä koskeva kanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa. Henkilön terveyttä, kuolema mukaan luettuna, koskeva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa tai paikassa, jossa vahinko on kärsitty. Henkilön omaisuutta koskeva vahingonkorvauskanne voidaan esittää siellä, missä kantajalla on asuinpaikka (rekisteröity toimipaikka) tai paikassa, jossa vahinko on aiheutettu.

Kanne, joka koskee sopimusta, jossa määrätään täyttämisaika, voidaan nostaa myös sopimuksessa ilmoitetun täyttämisaikan tuomioistuimessa.

Kanne, joka koskee oikeutta toimia holhoojana, edunvalvojana tai omaisuudenhoitajana, voidaan nostaa siellä, missä on holhoojan, edunvalvojan tai omaisuudenhoitajan asuinpaikka (rekisteröity toimipaikka).

Kuluttajasopimusta koskeva kanne voidaan nostaa myös kuluttajan asuinpaikassa.

Jos useampi kuin yksi tuomioistuin on asiassa toimivaltainen, kantajalla on oikeus valita, missä niistä kanne nostetaan.

Kiinteään omaisuuteen ja sen käyttöön kohdistuvia oikeuksia koskevat kanteet, lukuun ottamatta aviovarallisuussuhteiden purkamista koskevia kanteita avioerotapauksissa, ja kiinteän omaisuuden takavarikoinnin peruuttamista koskevat kanteet kuuluvat sen paikan tuomioistuimen tuomiovaltaan, jossa kiinteä omaisuus tai sen pääosa sijaitsee.

Perintöä koskevat velkojien vaatimukset, jotka on esitetty ennen kuin perilliset ovat hyväksyneet perinnön, kuuluvat perinnön tai sen pääosan paikan tuomioistuimen toimivaltaan.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Kaikki siviiliasiat käsitellään alioikeuksissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina, lukuun ottamatta asioita, joita käsittelevät alueelliset tuomioistuimet tai Vilnan alueellinen tuomioistuin.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina seuraavia siviiliasioita:

1. 4. huhtikuuta 2013 lähtien yli 150 000 Liettuan litin (LTL) suuruiset vaatimukset, lukuun ottamatta perhe- ja työsuhteita koskevia asioita ja asioita, joissa on kyse aineettoman vahingon korvaamisesta
2. asiat, jotka koskevat oikeudellisia tekijänoikeussuhteita
3. asiat, jotka koskevat oikeudellisia suhteita yhteiskunnan julkisissa tarjouskilpailuissa
4. asiat, jotka koskevat muun kuin luonnollisen henkilön konkurssia tai velkajärjestelyä
5. asiat, joissa yksi osapuolista on vieras valtio
6. asiat, jotka perustuvat osakkeiden pakkomyyntiä koskeviin vaateisiin (osuus, korko)
7. asiat, jotka perustuvat oikeushenkilön toimien tutkintaa koskeviin kanteisiin
8. asiat, jotka koskevat potilaiden oikeuksien loukkauksesta johtuvan aineellisen ja aineettoman vahingon korvausta
9. muut siviilioikeudelliset asiat, jotka alueellisten tuomioistuinten on käsiteltävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina erityislainsäädännön nojalla.

Seuraavia asioita käsittelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena ainoastaan Vilnan alueellinen tuomioistuin:

1. [patenttilaissa](#) (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*) tarkoitettuja riitoja koskevat asiat
2. tavaramerkkilaisissa (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*) tarkoitettuja riitoja koskevat asiat
3. asiat, joissa toisen valtion kansalainen on adoptoinut Liettuassa asuvan Liettuan kansalaisen
4. muut siviilioikeudelliset asiat, jotka kuuluvat Vilnan alueellisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan erityislainsäädännön nojalla.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Luonnollinen henkilö voi nostaa kanteen itse tai edustajansa välityksellä. Henkilöllä on oikeus edustajaan silloinkin, kun hän on itse läsnä istunnossa. Edustajan läsnäolo istunnossa hänen asiakkaansa puolesta katsotaan asianmukaiseksi, ellei tuomioistuin katso tarpeelliseksi, että edustettu henkilö on läsnä.

Luonnollisella henkilöllä on oltava asianajaja sellaisten asioiden käsittelyssä, joista säädetään siviiliprosessilaissa ja [siviilioikeuslaissa](#) (*Civilinis kodeksas*). Esimerkiksi tuomioistuimen käsitellessä asiaa, jossa henkilö on todettu oikeustoimikelvottomaksi, hänen edustajanaan on oltava asianajaja.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Henkilön, joka haluaa toimittaa asiakirjoja tuomioistuimelle tai saada siltä asiakirjoja, on otettava yhteyttä tuomioistuimen kirjaamoon, jossa hänelle selitetään asiakirjojen toimittamista, saamista tai palauttamista koskevat menettelyt. Tuomioistuinten yhteyspisteet.

Sen jälkeen kun sähköinen portaali e.teismas.lt avattiin 1. heinäkuuta 2013, on ollut mahdollista lähettää asiaa koskevia asiakirjoja, seurata menettelyä, maksaa oikeudenkäyntimaksuja ja saada muita palveluja [verkossa](#).

Johdonmukaisen käsittelyn varmistamiseksi asiat, jotka on käsitelty sähköisesti alemman oikeusasteen tuomioistuimissa, on ollut käsiteltävä sähköisesti myös muutoksenhaku- ja kassaatio tuomioistuimissa 1. tammikuuta 2014 lähtien.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Asian käsittelyyn osallistuvien asianosaisten on toimitettava oikeudenkäyntiasiakirjoista alkuperäiskappaleet. Tämän lisäksi tuomioistuimen on saatava riittävä määrä kappaleita tulostetuista oikeudenkäyntiasiakirjoista: yksi kullekin vastapuolen asianosaiselle (asioissa, joissa on useita vastaajia tai kantajia, yksi kappale kullekin, tai, jos edustajalla tai valtuutetulla henkilöllä on oikeus saada asiaan liittyvät asiakirjat, vain yksi kappale kyseiselle edustajalle tai valtuutetulle henkilölle) ja kolmansille

osapuolille, paitsi jos asiakirja on toimitettu sähköisesti. Myös liitteistä on toimitettava sama määrä kappaleita kuin itse oikeudenkäyntiasiakirjoista, paitsi jos ne on toimitettu sähköisesti tai jos tuomioistuimella on määrännyt, että liitteitä ei niiden suuren määrän takia toimiteta asianosaisille.

Kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat ja niiden liitteet on toimitettava tuomioistuimelle liettuankielisinä. Jos prosessiin osallistuvat henkilöt, joille oikeudenkäyntiasiakirjat on osoitettu, eivät puhu liettuaa, tuomioistuimen on saatava kyseisistä asiakirjoista käännökset kielellä, jota he ymmärtävät. Jos toimitettavat asiakirjat on käännettävä vieraalle kielelle, osapuolten on toimitettava viralliset käännökset.

Kanne voidaan nostaa sähköisesti Liettuan tuomioistuinten sähköisessä palveluportaalissa <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>, jonne pääsee tuomioistuinviraston verkkosivustolta (*Teismų administracija*): <http://www.teismai.lt/>.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Sähköisen haastehakemuslomakkeen voi täyttää Liettuan tuomioistuinten sähköisessä palveluportaalissa <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Tuomioistuimessa nostetun kanteen on täytettävä yleiset vaatimukset, joita sovelletaan oikeudenkäyntiasiakirjojen sisältöön (siviiliprosessilain 111 artikla.) Oikeudenkäyntiasiakirjat on toimitettava tuomioistuimelle kirjallisesti. Jokaisessa asianosaisen toimittamassa asiakirjassa on mainittava seuraavat seikat:

1. sen tuomioistuimen nimi, johon asiakirja on toimitettu
2. menettelyn osapuolten asema menettelyssä, nimet, sukunimet, henkilötunnukset (jos tiedossa) ja asuinpaikat; kantajan tiedossa olevat menettelyn muiden osapuolten osoitteet oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamista varten; jos menettelyn osapuolet tai yksi niistä on oikeushenkilö, menettelyn muiden osapuolten osalta täydellinen nimi, rekisteröity toimipaikka ja muut osoitteet oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamista varten (jos hakijan tiedossa), tunnukset ja käyttötilin numerot (jos tiedossa) ja luottolaitosten tiedot (jos tiedossa)
3. menetelmä, jolla oikeudenkäyntiasiakirjat toimitetaan asianosaiselle, ja postiosoite, jos se poikkeaa asuin- tai toimipaikasta
4. asiakirjan luonne ja kohde
5. asiakirjan sisällön perustana olevat olosuhteet ja niihin liittyvä näyttö
6. mahdolliset liitteet on lähetettävä yhdessä pääasiakirjan kanssa
7. asiakirjan toimittaneen henkilön allekirjoitus ja asiakirjan laatimispäivämäärä.

Menettelyyn osallistuvan henkilön, jonka oikeudenkäyntiasiakirja on laadittu kansainvälisen tuomioistuimen tai vieraan valtion tuomioistuimen tulkintasäännön perusteella, on toimitettava kopio kyseistä sääntöä koskevasta tuomioistuimen päätöksestä ja tämän virallinen käännös kansalliskielellä.

Edustajan tuomioistuimelle toimittaman oikeudenkäyntiasiakirjassa on esitettävä edustajan osalta edellä kohdissa 2 ja 3 eritellyt tiedot, ja siihen on liitettävä asiakirja, jossa vahvistetaan edustajan oikeudet ja velvollisuudet, jos tällaista asiakirjaa ei ole vielä toimitettu tai jos tällaisessa asiakirjassa vahvistetun valtuutuksen voimassaolo on päättynyt.

Jos asianosainen on estynyt allekirjoittamasta oikeudenkäyntiasiakirjaa, hänen edustajansa on allekirjoitettava se asianosaisen puolesta ja ilmoitettava esteen syy.

Siviiliprosessilain 135 artiklan mukaan haastehakemuksessa on esitettävä seuraavat tiedot:

1. vaateen määrä, jos kanteessa määritetään vahingon arvo
2. kanteen perustana olevat olosuhteet (tosiseikat)
3. näitä olosuhteita koskevat kantajan esittämät todisteet, todistajien asuinpaikat ja muiden todisteiden sijainti
4. kantajan vaatimukset (kanteen aihe)
5. kantajan kanta mahdolliseen yksipuoliseen tuomioon, joka annetaan, jos haastehakemukseen tai alustavaan oikeudenkäyntiasiakirjaan ei vastata
6. tiedot siitä, hoitaako asiaa asianajaja; jos näin on, haastehakemuksessa on ilmoitettava asianajajan etunimi ja sukunimi sekä toimiston osoite
7. kantajan kanta mahdollisuuteen ratkaista asia sovitteluteitse, jos kantaja haluaa ottaa tähän kantaa.

Haastehakemukseen on liitettävä asiakirjat tai muut todisteet, joihin kantajan vaatimukset perustuvat, tosite oikeudenkäyntimaksun maksamisesta ja mahdollinen pyyntö sellaisten todisteiden saamiseksi, joita kantaja ei pysty toimittamaan itse; tämä pyyntö on perusteltava.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Haastehakemukseen on liitettävä kaikki kannetta tukevat asiakirjat ja todiste oikeudenkäyntimaksun maksamisesta. Aineettomia vaatimuksia koskeva oikeudenkäyntimaksu on 100 Liettuan litiä (LTL). Rahavaatimusta koskevan riita-asian oikeudenkäyntimaksu on erityislaeissa määritetty osuus vaaditusta määrästä: 3 prosenttia ja vähintään 50 Liettuan litiä, jos vaateen arvo on enintään 100 000 litiä, 3 000 litiä + 2 %, jos vaateen arvo on 100 000–300 000 litiä, sekä 7 000 litiä + 1 %, jos vaateen arvo on yli 300 000 litiä. Oikeudenkäyntimaksun enimmäismäärä on 30 000 litiä.

Kantaja voidaan vapauttaa oikeudenkäyntimaksusta erityislaeissa säädetyissä tapauksissa. Tuomioistuin voi henkilön taloudellisen tilanteen perusteella myöntää osittaisen maksuvapautuksen tai lykätä maksua, kunnes päätös on hyväksytty.

Oikeudenkäyntimaksua koskevaa vapautusta tai lykkäystä koskeva pyyntö on perusteltava, ja siihen on liitettävä todiste henkilön heikosta taloudellisesta tilanteesta.

Kirjallista menettelyä koskeva oikeudenkäyntimaksu on puolet haastehakemusmaksusta, kuitenkin vähintään 20 litiä.

Oikeudenkäyntimaksua ei tarvitse maksaa erillisestä muutoksenhausta, lukuun ottamatta väli toimien soveltamista koskevaa erillistä muutoksenhakua, josta on maksettava 100 Liettuan litin käsittelymaksu.

Jos oikeudenkäyntiasiakirjoja tai niiden liitteitä toimitetaan tuomioistuimeen pelkästään sähköisesti, maksu on 75 prosenttia kyseistä oikeudenkäyntiasiakirjaa koskevasta maksusta, kuitenkin vähintään 10 litiä.

Asiakkaan on sovittava oikeudellisten palvelujen tarjoamisesta asianajajan, asianajajien tai asianajajaliiton kanssa allekirjoittamalla sopimus. Osapuolen on maksettava annetuista oikeudellisista palveluista sovittu maksu. Osapuolet voivat sopia vapaasti maksuaikataulusta.

11 Voinko saada oikeusapua?

Valtion takaamaa oikeusapua koskevalla lailla (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) taataan ensi- ja toissijaisen oikeusavun antaminen säädetyjen järjestelyjen mukaisesti.

Ensisijaista oikeusapua annetaan Liettuan ja muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille, henkilöille, jotka oleskelevat laillisesti Liettuassa tai muussa EU:n jäsenvaltiossa, ja henkilöille, joilla on oikeus oikeusapuun sellaisten kansainvälisten sopimusten perusteella, joiden osapuoli Liettua on. Ensisijaista oikeusapua on annettava välittömästi. Jos tämä ei ole mahdollista, hakijalle ilmoitetaan, milloin oikeusapua aletaan antaa (viimeistään viiden päivän kuluttua hakemuksen jättämisestä). Kunnan virkamiehet sekä sellaisten virastojen työntekijät, lakimiehet tai asiantuntijat, joiden kanssa kunta on tehnyt sopimuksen, antavat henkilökohtaista neuvontaa riidan ratkaisemisesta tuomioistuimen ulkopuolella sekä tietoja oikeusjärjestelmästä ja lainsäädännöstä ja auttavat laatimaan sovintosopimuksen tai täyttämään toissijaista oikeusapua koskevan hakemuksen.

Ensisijainen oikeusapu voidaan evätä, jos hakijan vaade ei ole asianmukaisesti perusteltu, jos hakija on jo saanut perusteellista neuvontaa samasta aiheesta, jos on selvää, että henkilö voi saada lainopillista neuvontaa ilman valtion lain mukaisesti takaamaa oikeusapua, tai jos hakemus ei liity henkilön omiin oikeuksiin ja oikeutettuihin etuihin, ellei kyse ole lakisäateisistä edustamisesta.

Samat avunsaajat voivat saada toissijaista oikeusapua, mutta tämän oikeusavun saamisen perusteena on heidän kokonaistulotasonsa.

Toissijaista oikeusapua voidaan antaa Liettuassa asuvalle henkilölle, jonka varat ja vuositulot eivät ylitä hallituksen oikeusavun antamiselle asettamia rajoja. Varat ja tulot jaetaan tasoihin I ja II: tasolla I valtio maksaa 100 prosenttia toissijaisen oikeusavun kustannuksista ja tasolla II 50 prosenttia toissijaisen oikeusavun kustannuksista (ja henkilö maksaa itse loput 50 prosenttia).

Seuraavat henkilöt ovat oikeutettuja maksuttomaan toissijaiseen oikeusapuun varoista ja vuosituloista riippumatta: epäilty, syytetty tai tuomittu rikosasiassa, jossa puolustusasianajajan osallistuminen on pakollista; uhri rikokseen liittyvässä vahingonkorvausasiassa, myös silloin, kun korvausvaatimus ratkaistaan rikosoikeudenkäynnissä; sosiaalietuuksien saaja; sosiaalihuollon laitoksissa asuva; henkilö, jonka on vahvistettu kärsivän vakavasta vammasta tai olevan työkyvytön; henkilö, joka on saavuttanut eläkeiän ja jolla katsotaan olevan paljon erityistarpeita; tällaisen henkilön edunvalvoja, jos oikeusapua tarvitaan hänen valvonnassaan olevan henkilön oikeuksien ja etujen edustamiseen ja suojelemiseen (edunvalvonta); henkilö, jolla on esittää näyttö (esimerkiksi omaisuutta koskeva ulosottomääräys) siitä, että hän ei objektiivisista syistä pysty käyttämään omaisuuttaan ja varojaan ja tämän seurauksena hänen käytettävissään olevat varat ja vuositulot eivät ylitä hallituksen toissijaisen oikeusavun antamiselle asettamaa rajaa; vakavasta mielenterveyshäiriöstä kärsivä henkilö, kun kyse on hänen määräämisestään

pakkohoitoon; tällaisten henkilöiden edunvalvojat, jos oikeusapua tarvitaan kyseisten henkilöiden oikeuksien ja etujen edustamiseen ja suojelemiseen; velallinen, jos vaade koskee ulosmittausta, joka kohdistuu hänen viimeisimpään asuinpaikkaansa; alaikäisen vanhemmat tai holhoojat, jos kyseessä on lapsen poisvieminen; alaikäinen, joka ei ole naimisissa ja jota tuomioistuin ei ole todennut täysivaltaiseksi ja joka vie asiansa oikeuteen omatoimisesti tietyissä laissa määritellyissä tapauksissa; luonnollinen henkilö, jonka toteamista oikeustoimikelvottomaksi haetaan; henkilö, joka hakee lapsen syntymän rekisteröintiä.

Lisäksi henkilöllä voi olla oikeus maksuttomaan toissijaiseen oikeusapuun muissa tilanteissa, joista määrätään sellaisissa kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuoli Liettua on.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuin antaa vireilletulosta erillisen päätöksen, joka käynnistää siviiliasian käsittelyn. Jos asiakirjoissa on puutteita ja asianosainen tai kantaja tai oikeudenkäyntiasiakirjan toimittanut henkilö korjaa puutteet määräajassa tuomioistuimen vaatimusten mukaisesti, haastehakemus tai muu asiakirja kirjataan saapuneeksi tuomioistuimeen samana päivänä, jona se on sinne toimitettu. Muussa tapauksessa katsotaan, että kyseinen asiakirja ei ole saapunut tuomioistuimeen, ja se palautetaan kantajalle liitteineen tuomarin päätöksellä viimeistään viisi työpäivää puutteiden korjaamiselle asetetun määräajan jälkeen.

Kantajalla on oikeus peruuttaa kanne siihen saakka, kun tuomioistuin antaa sen tiedoksi vastaajalle. Kanne voidaan peruuttaa myöhemmässä vaiheessa vain, jos vastaaja hyväksyy peruutuksen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole vielä antanut ratkaisuaan.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Menettelyn osapuolille ilmoitetaan istunnon aika ja paikka tai yksittäiset menettelyyn liittyvät toimenpiteet haasteessa tai tuomioistuimen ilmoituksessa. Istuntoaikataulu on saatavilla myös internetissä Liettuan tuomioistuinten tietojärjestelmässä, jota voi tarkastella tuomioistuinviraston verkkosivustolla <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 25/06/2018

Miten on meneteltävä? - Luxemburg

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?

- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
  - 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?
-

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino, jonka avulla riidat voidaan tietyissä tapauksissa ratkaista ilman tuomioistuinkäsittelyä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vanhentumisajat vaihtelevat tapauksen mukaan.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. ["Tuomioistuinten toimivalta – Luxemburg"](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. ["Tuomioistuinten toimivalta – Luxemburg"](#).

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. ["Tuomioistuinten toimivalta – Luxemburg"](#).

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Vastaus tähän kysymykseen riippuu vaateen suuruudesta ja siitä, mitä oikeudenalaa riita-asia koskee.

Järjestelmä toimii pääpiirteittäin seuraavasti, laissa säädettyjä erityistapauksia lukuun ottamatta:

- Jos riita-asian arvo on enintään 10 000 euroa, se kuuluu periaatteessa rauhantuomarin (*justice de paix*) toimivaltaan. Rauhantuomarin edessä osapuolet voivat esiintyä joko itse tai asiamiehensä edustamina. Jos asiamiehenä on muu kuin asianajaja, hänellä on oltava erityinen asiamiesvaltuutus.
- Jos riita-asian arvo on yli 10 000 euroa, se kuuluu periaatteessa piirituomioistuinten (*tribunal d'arrondissement*) toimivaltaan. Näissä tuomioistuimissa asianosaisten on käytettävä asianajajaa (asianajajapakko) kaikissa muissa asioissa paitsi välitoimissa (*action en référé*) ja kauppaoikeudellisissa menettelyissä, joissa riitapuolet voivat halutessaan joko esiintyä oikeudessa itse tai käyttää avustajaa tai asiamiestä. Muutoksenhakutuomioistuimessa (*Cour d'appel*) on aina käytettävä asianajajaa.
- Tietyt asiat käsittelee aina rauhantuomari, vaikka vaateen arvo olisikin yli 10 000 euroa. Näitä ovat esimerkiksi vuokranantajan ja vuokralaisen väliset kiistat ja elatusvaateet, avio- tai asumuserohakemuksen yhteydessä esitetyt elatusvaateita lukuun ottamatta. Rauhantuomarin käsiteltäväksi tulevat asiat pannaan yleensä vireille toimittamalla haastehakemus haastemiehen (*huissier de justice*) välityksellä. Haastehakemuksessa on tällöin noudatettava tiettyjä muotovaatimuksia erityisesti puolustuksen oikeuksien suojelemiseksi. Tietyissä tapauksissa osapuolet voivat kuitenkin panna asian vireille itse, haastemieheen turvautumatta, lähettämällä rauhantuomarille kannekirjelmän (*requête*; tämä on yksinkertaistettu ja edullisempi menettely kuin oikeudenkäynti piirituomioistuimessa). Kummassakin tapauksissa osapuolet voivat esiintyä rauhantuomarin edessä joko itse tai asiamiehensä edustamina. Jos asiamiehenä on muu kuin asianajaja, hänellä on oltava erityinen asiamiesvaltuutus.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Vastaus tähän kysymykseen riippuu edellisessä kohdassa mainitusta jaottelusta.

Jos riita-asian arvo on enintään 10 000 euroa, osapuolet voivat kääntyä alueellisesti toimivaltaisen rauhantuomioistuimen puoleen joko suoraan (lähettämällä kannekirjelmän) tai toimittamalla haastehakemuksen haastemiehen välityksellä. Käytännössä vireillepanoa koskevat hakemukset ottaa vastaan rauhantuomioistuimen kirjaamo.

Jos riita-asian arvo on yli 10 000 euroa, asianosaisten on periaatteessa käytettävä asianajajaa, joka haastaa vastapuolen oikeuteen asiakkaan puolesta haastemiehen välityksellä. Asianajaja jättää haastehakemuksen alueensa toimivaltaiseen piirituomioistuimeen tai muutoksenhakutuomioistuimeen.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudessa voi käyttää ranskan, saksan tai luxemburgin kieltä, mutta tiettyjen asioiden käsittelyssä noudatetaan erityisjärjestelyjä.

Asia viedään tuomioistuimeen esittämällä haaste (*assignation/citation*), lukuun ottamatta tapauksia, joissa riittää pelkkä hakemus. Joitakin harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta haastehakemukset on yleensä esitettävä kirjallisesti. Faksilla tai sähköpostilla lähetettyjä asiakirjoja ei oteta käsiteltäväksi.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Joissakin tapauksissa on mahdollista täyttää valmis lomake (esim. kun kyseessä on erääntyneistä saatavista tai maksamattomista laskuista esitettävä maksamismääräyshakemus). Periaatteessa rauhantuomioistuimeen tai piirituomioistuimeen jätetyissä haastehakemuksissa tai kannekirjelmässä sekä ylempien oikeusasteiden tuomioistuimille osoitetuissa muutoksenhakuasiakirjoissa on asiakirjan pätemättömyyden uhalla oltava tietyt pakolliset maininnat, ja ne on laadittava tarkan kaavan mukaisesti. Näitä varten ei ole olemassa valmiita lomakkeita.

Sen sijaan EU:n oikeuteen perustuvia hakemuksia varten on olemassa valmiita lomakkeita. Näistä mainittakoon esimerkkinä eurooppalaista maksamismääräystä koskeva hakemus (asetus (EY) N:o 1896/2006) ja vähäisiin vaatimuksiin sovellettava eurooppalainen menettely (asetus (EY) N:o 861/2007).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Periaatteessa oikeudenkäyntikulut maksetaan sen jälkeen, kun oikeudenkäynti on päättynyt. Tuomioistuin voi myös määrätä hävinneen osapuolen maksamaan voittaneelle osapuolelle ns. oikeudenkäyntikorvauksen (*indemnit  de procédure*), jos olisi kohtuutonta jättää kaikki palkkiot ja muut kulut tämän osapuolen maksettavaksi. Tuomioistuin voi myös määrätä yhden tai useamman oikeudenkäynnin osapuolen maksamaan takuun tai ennakon (esim. silloin, kun tuomioistuin on määrännyt hankittavaksi asiantuntijalausannon).

Asianajajan palkkio määräytyy asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan. Käytännössä palkkiosta on tapana suorittaa ennakko ennen oikeudenkäyntiä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. ["Oikeusapu – Luxemburg"](#).

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

- Jos kantaja on itse pannut asian vireille tuomioistuimessa (siinä tapauksessa, että laki tämän sallii), tuomioistuin ilmoittaa kantajalle, onko kanne otettu tutkittavaksi.
- Mikäli asianajaja nostaa kanteen asiakkaan puolesta, tuomioistuin ilmoittaa kannetta koskevista jatkotoimista asianajajalle, koska asianajaja on asiakkaan laillinen edustaja. Asianajaja voi tarvittaessa selvittää asiakkaalle oikeudenkäynnin aikataulua, jos menettelyn kulku on tiedossa tai ennakoitavissa.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Ks. myös edelliseen kysymykseen annettu vastaus.

Päivämäärä, jolloin osapuolten on saavuttava oikeuteen, vahvistetaan kirjallisten menettelyjen osalta periaatteessa laissa. Tämän lisäksi tuomioistuimien voi määrätä muita päivämääriä, jolloin jotakin asianosaista tai kolmatta osapuolta kuullaan henkilökohtaisesti. Lakisääteiset määräajat vaihtelevat sen mukaan, mistä tuomioistuimesta on kyse ja asuuko vastaaja Luxemburgissa vai ulkomailla. Suullista käsittelyä varten kantajan on ilmoitettava vastaajalle tietty päivämäärä, jolloin tämän on saavuttava kuultavaksi.

Linkkejä

<http://www.legilux.lu/>

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 25/04/2019

Miten on meneteltävä? - Malta

Tämän sivun alkukielistä versiota [en](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Asia on vietävä tuomioistuimeen. Asianajaja (lakimies) tai oikeudellinen asiamies jättää hakemuksen tuomioistuimeen ja suorittaa siihen liittyvän maksun. Jos asia pannaan vireille korkeimmassa oikeudessa, vireillepanijan on vannottava vala.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Ei. Asia voidaan panna vireille milloin tahansa. Vastaajalla on kuitenkin oikeus esittää vanhentumisväite milloin tahansa oikeuskäsittelyn aikana.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Asian vireillepanijan on oltava paikalla tuomioistuimen istunnoissa. Jos hän ei ole henkilökohtaisesti paikalla, lakimies tai oikeudellinen asiamies toimii edustajana. Jos asianosainen poistuu Maltasta, hänelle nimitetään Maltassa toimiva edustaja, joka jatkaa oikeuskäsittelyä asianosaisen puolesta.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Maltassa on vain yksi tuomioistuinrakennus, joka on jaettu useaan tuomioistuimeen. Asiat jaetaan tuomioistuimille asiasisällön, vaatimuksen rahallisen arvon ja hakijan asuinpaikan perusteella. Maltassa on seuraavat siviilituomioistuimet:

- a. Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen perheoikeuden jaosto (*Civil Court (Family Section)*) – käsittelee kaikki perheoikeuden alaan kuuluvat asiat, kuten asumus- ja avioerot, elatusavut, lasten huoltajuudet ja avioliiton mitätöinnit.
- b. Gozon rauhantuomioistuimen perheoikeuden jaosto (*Court of Magistrates (Gozo Family Section)*) – käsittelee samoja asioita kuin a-kohdan tuomioistuin, mutta kanteita nostetaan niitä henkilöitä vastaan, jotka asuvat Gozossa tai joiden vakituinen asuinpaikka on Gozon saarella.
- c. Siviilituomioistuimen ensimmäinen jaosto (perustuslaillinen toimivalta) (*First Hall of the Civil Court (Constitutional Jurisdiction)*) – käsittelee perustuslakiin liittyvät asiat.
- d. Rauhantuomioistuin (Malta) (*Court of Magistrates*) – käsittelee pelkästään siviilioikeudellisia asioita, joissa vaatimus on enintään 11 646,87 euroa, kun vastaaja asuu tai tämän vakituinen asuinpaikka on Maltan saarella. Tuomioistuin käsittelee myös muita vaatimuksia, joista säädetään Maltan lainsäädännössä.
- e. Gozon rauhantuomioistuin (alempi tuomiovalta) (*Court of Magistrates (Gozo Inferior Jurisdiction)*) – käsittelee samoja asioita kuin d-kohdan tuomioistuin, mutta kanteita nostetaan niitä henkilöitä vastaan, jotka asuvat Gozossa tai joiden vakituinen asuinpaikka on Gozon saarella. Sillä on myös sama tuomiovalta kuin riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen vapaaehtoisen oikeudenhoidon jaostolla (*Civil Court (Voluntary Jurisdiction)*).
- f. Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäinen jaosto (*First Hall of the Civil Court*) – käsittelee asiat, jotka ovat pelkästään siviilioikeudellisia ja joissa vaatimus on yli 11 646,87 euroa, sekä kaikki asiat (vaatimuksen rahallisesta arvosta riippumatta), jotka liittyvät kiinteistöihin tai niihin kohdistuviin kiinnityksiin, rasitteisiin tai oikeuksiin. Tähän kuuluvat myös hädät maaseudulla tai kaupungissa sijaitsevista kiinteistöistä, joiden vuokralaiset tai vakituiset asukkaat asuvat kyseisen tuomioistuimen toimialueella.
- g. Gozon rauhantuomioistuin (ylempi tuomiovalta) (*Court of Magistrates (Gozo Section Superior Jurisdiction)*) käsittelee samoja asioita kuin f-kohdan tuomioistuin, mutta kanteita nostetaan niitä henkilöitä vastaan, jotka asuvat tai joiden vakituinen asuinpaikka on Gozon saarella.
- h. Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen vapaaehtoisen oikeudenhoidon jaosto (*First Hall of the Civil Court (Voluntary Jurisdiction)*) – tämä tuomioistuin käsittelee riidattomia asioita, joita ovat muun muassa salaisten testamenttien avaaminen sekä holhous- ja adoptioasiat. Tämä tuomioistuin myös antaa lupia sopimusten tekemiseen. Tuomioistuin vahvistaa myös sellaisten säännösten antamisen, jotka edellyttävät etukäteen annettua lupaa tai valtuutusta.

Edellä mainittujen tuomioistuinten lisäksi Maltassa on myös useita erityistuomioistuimia. Vähäisiä vaateita käsittelevä *Small Claims Tribunal* -tuomioistuin käsittelee kaikki alle 3 494,06 euron arvoiset vaatimukset. Lisäksi on hallintotuomioistuin (*Administrative Review Tribunal*) ja työtuomioistuin (*Industrial Tribunal*). Maltassa on myös välimieskeskus (*Arbitration Centre*), joka tarjoaa välimiespalveluja. Maltan lainsäädännön mukaan osapuolten on joissakin tapauksissa vietävä asia välimiesmenettelyyn (pakollinen välimiesmenettely). Yhteisomistuksessa oleviin kiinteistöihin ja moottoriajoneuvoliikenteeseen liittyvät riita-asiat ratkaistaan pakollisessa välimiesmenettelyssä.

Kaikki edellä mainitut ovat ensimmäisen oikeusasteen yleisiä tuomioistuimia. Niiden päätöksiin voidaan hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimessa (*Court of Appeal*). Vähäisiä vaateita käsittelevän tuomioistuimen, välimieskeskuksen ja rauhantuomioistuinten päätöksiin haetaan muutosta alempana oikeusasteena toimivasta muutoksenhakutuomioistuimesta (*Court of Appeal in its Inferior Jurisdiction*), jossa on yksi tuomari. Riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisen jaoston päätöksiin haetaan muutosta ylempänä oikeusasteena toimivasta muutoksenhakutuomioistuimesta (*Court of Appeal in its Superior Jurisdiction*), jossa on kolme tuomaria. Perustuslakia koskevaa toimivaltaa käyttävän riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen (*First*

Hall of the Civil Court (Constitutional Jurisdiction)) päätöksiin haetaan muutosta perustuslakituomioistuimesta (*Constitutional Court*) . Sekä alemmaa että ylempää tuomiovaltaa käyttävän Gozon rauhantuomioistuimen päätöksiin haetaan aina muutosta Maltan muutoksenhakutuomioistuimesta.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. vastaus kysymykseen 4.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Alemman oikeusasteen tuomioistuimissa tarvitaan lakimies tai oikeudellinen asiamies nostamaan kanne. Ylemmän oikeusasteen tuomioistuimissa kanteen nostaminen edellyttää sekä lakimiehen että oikeudellisen asiamiehen käyttämistä.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Tuomioistuimen kirjaamoon.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kannehakemus on laadittava Maltan kielellä. Lakimiehen tai oikeudellisen asiamiehen on jätettävä hakemus kirjallisena henkilökohtaisesti.

Lisäksi voidaan pyytää, että oikeudenkäynti on englanninkielinen, jos joku asianosaisista on ulkomaalainen.

Maltassa ei ole mahdollista jättää kannehakemusta sähköpostitse tai faksilla.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Valmiita lomakkeita käytetään, kun asia pannaan vireille välimieskeskuksessa tai vähäisiä vaateita käsittelevässä tuomioistuimessa. Valmiita lomakkeita ei sen sijaan ole käytettävissä, jos asia annetaan rauhantuomioistuimen tai riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisen jaoston ratkaistavaksi. Kun asia annetaan riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisen jaoston ratkaistavaksi, hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat keskeiset tiedot:

a) lausunto, jossa ilmaistaan selkeästi ja yksityiskohtaisesti käsiteltävä asia jaoteltuna numeroituihin kappaleisiin. Tarkoitus on painottaa vaatimuksen sisältöä ja kertoa hakijan tiedossa olevat seikat;

b) vaatimuksen peruste;

c) vaatimus/vaatimukset numerojärjestyksessä; ja

d) jokaisessa valaehitoisessa hakemuksessa seuraava ilmoitus selkeästi luettavilla kirjaimilla välittömästi tuomioistuimen nimen alla:

"Tämän valaehitoisen hakemuksen vastaanottajan on toimitettava valaehitoinen vastaus 20 päivän kuluessa tiedoksiantamispäivästä, joksi katsotaan hakemuksen vastaanottopäivä. Jos kirjallista valaehitoista vastausta ei toimiteta säädettyllä tavalla määräajassa, tuomioistuin ratkaisee asian lainsäädännön mukaisesti.

Tämän vuoksi on valaehitoisen hakemuksen vastaanottajan edun mukaista olla viipymättä yhteydessä asianajajaan, jotta tarvittavat argumentit voidaan esittää käsittelyn aikana."

e) vaatimusta tukevat asiakirjat on toimitettava yhdessä valaehitoisen hakemuksen kanssa;

f) valaehitoinen hakemus on vannottava valalla oikeaksi kirjaajan tai oikeudellisen asiamiehen edessä, joka on nimitetty kyseiseen tehtävään asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti (*Commissioners for Oaths Ordinance*, 79 luku);

g) kantajan on liitettävä selvitykseensä niiden todistajien nimet, jotka hän aikoo kutsua oikeuden istuntoon, sekä ilmoitettava kunkin todistajan osalta tosiseikat ja todisteet, jotka kantaja aikoo näyttää toteen;

h) hakemus toimitetaan vastaajalle.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Hakemuksen jättämisen yhteydessä peritään maksu. Maksun suuruus riippuu asian luonteesta ja/tai vaatimuksen rahallisesta arvosta.

11 Voinko saada oikeusapua?

Vähävarainen henkilö voi hakea oikeusapua. Oikeusapua haetaan riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen ensimmäisestä jaostosta (*First Hall of the Civil Court*). Pyyntö voidaan myös esittää suullisesti oikeusavustajalle (*Legal Aid Lawyer*). Oikeusavun saaminen edellyttää tiettyjen edellytysten täyttymistä. Hakijan on vannottava kirjaajan tai (suullista pyyntöä esitettäessä) oikeudenkäyntiavustajan edessä, että

a) hänellä on näkemyksensä mukaan riittävät perusteet nostaa kanne tai puolustautua oikeudessa, jatkaa oikeudenkäyntiä tai olla siinä osallisena;

b) hänellä ei ole oikeudenkäynnin kohteena olevien varojen lisäksi muuta omaisuutta, jonka nettoarvo on vähintään 6 988,12 euroa, pois lukien tavanomaiset kotitalousesineet, joita hakijan ja hänen perheensä voidaan kohtuudella olettaa tarvitsevan. Hakijan vuositulot eivät myöskään saa ylittää täysi-ikäisille työntekijöille määritettyä kansallista minimipalkkaa.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kun hakemus jätetään, tuomioistuin määrää asialle käsittelypäivän. Tuomioistuin ilmoittaa ensimmäisen kuulemisen ajankohdan hakijalle ja vastaajalle. Asianosaiset voivat tarkistaa, onko asialle määrätty käsittelypäivä, myös tuomioistuimen sähköisestä järjestelmästä (*Lecam*) tai tuomioistuinpalvelujen verkkosivustossa (*Courts of Justice*). Tuomioistuin ei anna asianosaisille vahvistusta siitä, onko kanne on nostettu asianmukaisella tavalla. Tosin tuomioistuimen kirjaaja ei ota vastaan valaehoittoa hakemusta, jos se ei sisällä kaikkia kysymyksen nro 9 vastauksessa mainittuja tietoja.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Hakijalle ilmoitetaan ensimmäisen kuulemisen ajankohta. Seuraava käsittelypäivä ilmoitetaan käynnissä olevan kuulemisen aikana. Asian käsittelyä koskevia tietoja saattaa löytyä myös tuomioistuinpalvelujen verkkosivustossa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 22/03/2017

Miten on meneteltävä? - Alankomaat

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Ei, aina ei ole pakko mennä oikeuteen riidan ratkaisemiseksi. Joissakin tapauksissa on mahdollista käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisumenetelmiä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kyllä, yleensä on, mutta määräaika kanteen nostamiselle vaihtelee asian mukaan, eikä yleistä vastausta voida antaa. Vastauksia saa parhaiten lakimieheltä tai oikeusapupalvelusta (*Juridisch loket*) (<http://www.juridischloket.nl/>).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Perussääntönä on se, että vastaajan haastaa hänen asuinjäsenvaltionsa tuomioistuin.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ellei laissa toisin säädetä, kanne on nostettava vastaajan asuinpaikan tuomioistuimessa. Jos vastaajan asuinpaikkaa Alankomaissa ei tiedetä, tuomiovalta on myös sen paikan tuomioistuimella, jossa henkilö tosiasiallisesti oleskelee. Kantajan on siis selvitetävä, missä vastaaja asuu. Jos asuinpaikka on tiedossa, lainkäyttöalueiden määrittelyä koskevasta laista (*Wet op de rechterlijke indeling*) selviää, missä tuomiopiirissä asuin- tai oleskelupaikka sijaitsee. Sen perusteella voidaan määrittää, missä tuomioistuimessa kanne on nostettava.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Vastaus tähän kysymykseen löytyy edellisen kysymyksen vastauksesta. Lisätietoja siitä, missä tuomioistuimessa kanne on nostettava, löytyy osoitteesta rechtspraak.nl.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Alankomaissa on periaatteena, että asianajajan on edustettava osapuolia siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa. Sillä ei ole merkitystä, minkätyyppisestä menettelystä on kyse (esim. haaste-, hakemus-, välitoimi-, poissaolo- tai summaarinen menettely).

Periaatteesta poiketaan vain tapauksissa, joissa on kyse enintään 25 000 euron vaateista tai vaateista, joiden arvoa ei ole määritetty mutta joista käy selvästi ilmi, että se on enintään 25 000 euroa. Tällöin toimivalta on alioikeudella (kantonijaosto), ja osapuolet voivat edustaa itse itseään. Osapuolet voivat käyttää apunaan muitakin kuin asianajajia, esimerkiksi oikeudellisia neuvonantajia tai haastemiehiä.

Asianajajaa ei ole pakko käyttää myöskään silloin, kun on kyse työsopimuksesta, työehtosopimuksesta, työehtosopimuksen yleisesti sitovasta määräyksestä, valtion virkamiesten varhaiseläkettä koskevasta puitesopimuksesta annetussa laissa (*Wet kaderregeling vut overheidspersoneel*) tarkoitetusta varhaiseläkesopimuksesta, edustusopimuksesta tai (osto-option sisältävästä) vuokrasopimuksesta. Näissä tapauksissa vaateen rahallisella arvolla ei ole merkitystä.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Asiakirjat, joilla asia voidaan panna vireille, on toimitettava toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon. Tällöin on syytä muistaa haaste- ja hakemusmenettelyn välinen ero. Jos menettely pannaan vireille haasteella (*dagvaardingsprocedure*), haaste toimitetaan ensin vastaajalle ja rekisteröidään sitten kirjaamossa. Molemmista vaiheista vastaa haastemies. Sen jälkeen menettely toteutetaan asialuettelon (=istunnon aikana käsiteltävät asiat) mukaisesti. Jos menettely pannaan vireille hakemuksella (*verzoekschriftprocedure*), hakemus toimitetaan suoraan toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon, joka vastaa myös menettelyn jatkovaiheista. Ks. myös kohta "Asiakirjojen tiedoksiäntö".

Edellä kuvattu menettely muuttuu lähivuosina, kun (pakollista) sähköistä asiointia koskeva lainsäädäntö tulee voimaan, mikä tapahtuu vaiheittain vuosien 2017–2021 kuluessa. Sähköisestä asioinnista tulee lopulta pakollista kaikissa asioissa, joissa on pakko käyttää oikeudellista edustajaa. Tällöin asia pannaan vireille toimittamalla menettelyn aloittava asiakirja (*procesinleiding*) Alankomaiden oikeuslaitoksen verkkoportaalin välityksellä tai portaalin ja asianajajan järjestelmän välistä yhteyttä käyttäen. Ks. myös kohta "Sähköinen asiointi".

8 Millä kielellä kanteen laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Alankomaissa oikeudenkäyntikieli on hollanti. Se tarkoittaa sitä, että menettelyn vireille paneva haaste tai hakemus on kirjoitettava hollanniksi. Oikeudenkäyntiasiakirjat asioissa, jotka käsitellään Frieslandin läänissä sijaitsevissa tuomioistuimissa, voidaan laatia poikkeuksellisesti friisin kielellä.

Asiakirjat voidaan toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon myös faksilla. Faksilla lähetetyt asiakirjat katsotaan toimitetuiksi määräajassa, jos ne ovat saapuneet kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä klo 24 mennessä. Tähän on yksi poikkeus: perheasioita koskevia hakemuksia ei voi lähettää faksilla. Asiakirjoja ei voi toimittaa sähköpostitse. Sähköinen asiointi on tarkoitus ottaa vaiheittain käyttöön kaikissa siviili- ja hallinto-oikeudellisissa asioissa vuosien 2017–2021 kuluessa. Jos sähköinen asiointi on tullut mahdolliseksi määrätyn tyyppisessä asiassa, se voidaan panna vireille sähköisesti oikeuslaitoksen verkkoportaalin välityksellä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Laissa on joitakin vaatimuksia menettelyn vireille panevan haasteen tai hakemuksen sisällöstä. Sen jälkeen kun sähköisen asioinnin mahdollistava lainsäädäntö on tullut voimaan, on olemassa vain yksi tapa panna menettely vireille. Kyseinen lainsäädäntö tulee voimaan vaiheittain alkaen syyskuusta 2017 ja jatkuen vuoteen 2021. Lisätietoja haastemenettelystä siviilioikeudellisissa asioissa löytyy osoitteesta [Landelijk Procesreglement voor civiele dagvaardingen bij de rechtbanken](#) (ks. *Rec htbanken* ja *Handel*) ja hakemusmenettelystä siviili- ja kauppaoikeudellisissa sekä väliomioasioissa osoitteesta [Procesreglement voor verzoekschriftenprocedure sector civiel handel/voorzieningerechter](#).

Haastemenettely

Haasteella vireille pantavassa menettelyssä haastemies toimittaa haasteen ensin vastaajalle ja rekisteröi sen sitten tuomioistuimen kirjaamossa. Haasteen on sisällettävä seuraavat tiedot: kantajan ja vastaajan nimet, kanteen aihe ja syyt sekä asiakirjat, joihin kante perustuu. Haasteessa ilmoitetaan myös istunnon päivämäärä ja tuomioistuin, jossa asia käsitellään.

Aineiston on sisällettävä seuraavat asiakirjat:

1. alkuperäinen haaste
2. jos haaste toimitetaan ulkomaille, alkuperäiset asiakirjat, jotka osoittavat, että haastaminen on tapahtunut asianmukaisesti
3. todiste julkisesti rahoitetusta oikeusavusta tai selvitys tuloista taikka kopio oikeusapuhakemuksesta tai selvitys tuloista
4. todiste vastaajan valitsemasta kotipaikasta
5. menettelyssä käytettävä todistusaineisto (asiakirjat)
6. ilmoitus siitä, onko ennen menettelyä käyty sovittelua, ja jäljempänä luetelluissa tapauksissa lisäksi kopiot seuraavista asiakirjoista:
7. jos vaade koskee takavarikointikulujen korvaamista, kopio takavarikointiasiakirjoista
8. siirrettyissä asioissa siirtopäätös ja asiakirjat siirtoon asti
9. jos haaste on julkaistava tai käännettävä vieraille kielelle, asiakirjat, jotka osoittavat näin tapahtuneen.

Hakemusmenettely

Hakemusmenettelyssä hakemus toimitetaan suoraan kirjaamoon, joka vastaa myös menettelyn jatkovaiheista.

Aineiston on sisällettävä seuraavat asiakirjat:

1. hakijan koko nimi ja asuinpaikka tai, jos asuinpaikkaa ei ole Alankomaissa, paikka, jossa hakija tosiasiallisesti oleskelee
2. kunkin vastaajan ja asianosaisen koko nimi ja asuinpaikka tai, jos asuinpaikkaa ei ole Alankomaissa, paikka, jossa henkilö hakijan tietojen mukaan tosiasiallisesti oleskelee
3. selkeä kuvaus hakemuksesta ja sen perusteista, mukaan lukien tuomioistuimen alueellisen toimivallan peruste
4. asianajajan nimi ja puhelinnumero.

Asianosaisen, joka vetoaa menettelyyn missä tahansa vaiheessa johonkin asiakirjaan, on toimitettava kopio kyseisestä asiakirjasta.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen nostamisesta on maksettava oikeudenkäyntimaksu. Sen määrä riippuu riidan luonteesta ja sen kohteen arvosta. Käytännössä asianajaja maksaa maksun usein etukäteen ja perii sen sitten asiakkaalta. Jos menettelyn aikana on kutsuttava asiantuntija (esimerkiksi tilintarkastaja, lääketieteen asiantuntija tai tekninen asiantuntija), tuomioistuin perii maksun lopulta hävinneeltä osapuolelta, ellei päättä toisin (esimerkiksi perheasioissa kustannukset maksaa usein ne aiheuttanut osapuoli). Sama koskee myös todistajista ja todisteista aiheutuvia kustannuksia.

Asianajajat veloittavat työstään tuntien perusteella (alv mukaan/pois luettuna), ellei asiakkaalla ole oikeutta julkisesti rahoitettuun oikeusapuun (ks. myös vastaus kysymykseen 11). Asianajajien palkkiot Alankomaissa eivät ole periaatteessa kiinteitä. Siksi on parasta pyytää tietoja asiasta hyvissä ajoin omalta asianajajalta tai Alankomaiden asianajajaliitosta (*Nederlandse orde van Advocaten*). Useimmat asianajajat pyytävät ennakkomaksun, ilmoittavat työtunneista menettelyn kuluessa ja lähettävät sitten loppulaskun.

11 Voinko saada oikeusapua?

Alankomaissa on mahdollista saada julkisesti rahoitettua oikeusapua. Kaikki, joilla on tarvetta muttei varaa oikeusapuun, voivat saada tukea oikeudenkäyntikuluihin. Oikeusapulautakunta (*Raad voor rechtsbijstand*) maksaa tällöin osan asianajajan kuluista, mutta osa jää asiakkaan itsensä maksettavaksi. Tämä tuki riippuu taloudellisesta tilanteesta. Asianajaja välittää hakemuksen oikeusapulautakunnalle. Kelpoisuusehdot esitetään oikeusapulautakunnan verkkosivustolla (<http://www.rvr.org/>).

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Haastemenettelyssä asian katsotaan olevan vireillä haasteen päivämäärästä alkaen. Kantaja toimittaa haasteen kirjaamoon viimeistään kirjaamon viimeisenä aukiolopäivänä ennen haasteessa mainittua istunnon päivämäärää. Kirjaamo lisää asian yhden tuomarin kokoonpanossa käsiteltävien asioiden luetteloon.

Menettely raukeaa, jos haastetta ei ole toimitettu kirjaamoon edellä mainittuun määräaikaan mennessä, ellei pätevää menettelyn uudelleen aloittavaa haastetta ole esitetty kahden viikon kuluessa haasteessa mainitusta istuntopäivästä.

Hakemusmenettelyssä asian katsotaan olevan vireillä päivästä, jona hakemus on toimitettu kirjaamoon.

Yleensä ei lähetetä vahvistusta siitä, että asia on pantu vireille asianmukaisesti. Jos haaste on puutteellinen haasteella vireille pantavassa asiassa, kantajalla on joissakin tapauksissa mahdollisuus täydentää sitä. Sama koskee hakemusmenettelyä. Kirjaamolla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota tätä mahdollisuutta.

Menettelyissä, jotka on toteutettava sähköisesti, sähköinen järjestelmä antaa vastaanottovahvistuksen, joka sisällytetään sähköiseen asiakirja-aineistoon. Osapuolet voivat tarkastella asiakirjoja sähköisesti koska tahansa.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tarkkoja tietoja menettelyn aikataulusta ei ole mahdollista saada tuomioistuimen kirjaamosta eikä heti kanteen nostamisen yhteydessä. Luonnollisestikin kantajalle ilmoitetaan, milloin asia lopulta käsitellään. Yleensä asianajaja tai kirjaamo osaa ilmoittaa, milloin asia osapuilleen käsitellään, mutta tällaiset ilmoitukset eivät ole sitovia.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 02/01/2019

Miten on meneteltävä? - Itävalta

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
- [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
- [8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
- [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
- [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)
- [11 Voinko saada oikeusapua?](#)
- [12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?](#)
- [13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta \(esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn\)?](#)

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Voi olla tarkoituksenmukaista turvautua vaihtoehtoisin riidanratkaisukeinoihin ennen kuin asia viedään tuomioistuimeen.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanneoikeuden vanhentumisajat vaihtelevat kyseessä olevan riita-asian mukaan. Vanhentumisaikoja koskevaan kysymykseen voi saada selvennystä asianajajalta tai oikeussuojaa koskevia tietoja antavalta viranomaiselta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. 'Tuomioistuinten toimivalta'.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. 'Tuomioistuinten toimivalta – Itävalta'

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. 'Tuomioistuinten toimivalta – Itävalta'

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Oikeudenkäyntiä edellyttävissä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa asianajajan on allekirjoitettava kanne *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa (alioikeus, jonka toimivaltaan kuuluvat yleensä asiat, joiden rahallinen arvo on alle 15 000 euroa), mikäli asian rahallinen arvo on suurempi kuin 5 000 euroa. Tämä asiamiespakko ei koske kanteita, jotka on niiden rahallisesta arvosta riippumatta (siis myös rahalliselta arvoltaan yli 15 000 euron asiat) käsiteltävä *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa. (Tämä koskee erityisesti asioita, jotka koskevat syntyperää, lakiin perustuvaa elatusvelvollisuutta, avioeroa sekä aviopuolisoiden keskinäistä suhdetta tai vanhempien ja lasten välistä suhdetta, kiinteistöjen välisten rajojen määrittystä tai oikaisua, asunnon rasitteita ja kiinteistöeläkkeitä, hallinnan häirintää ja asuntojen ja liikehuoneistojen sekä autopaikkojen ja -tallien vuokra- ja käyttö sopimuksia, kiinteistöjen vuokrasopimuksia ja kiinteistöomaisuutta omistavia yrityksiä sekä lisäksi laivurien, kuljettajien, ravintoloitsijoiden ja heidän asiakkaidensa, matkailijoiden ja vieraiden välisiä sopimussuhteita.)

Asiamiespakko ei koske myöskään tuomioistuimen ulkopuolisissa menettelyissä (vaihtoehtoisissa riidanratkaisumenettelyissä) esitettäviä vaatimuksia.

Alioikeudessa käsiteltävässä asiassa, jossa ei ole asiamiespakkoa, kantaja voi siis itse toimittaa tuomioistuimelle kirjallisen kanteen ja asian vireillepanoa koskevan hakemuksen.

Oikeudenkäyntiä vaativissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa kanteissa, jotka käsitellään *Landesgericht*-tuomioistuimessa, on yleensä aina oltava asianajajan allekirjoitus. *Landesgericht*-tuomioistuimessa on käsiteltävä kaikki sellaiset asiat, jotka eivät kuulu *Bezirksgericht*in toimivaltaan, sekä asian rahallisesta arvosta riippumatta erityisesti kanteet, jotka koskevat teollisoikeudellista oikeussuojaa tai vilpillistä kilpailua, sekä kuluttajansuojajärjestöjen nostamat kieltokanteet.

Asiamiespakko ei koske työ- ja sosiaalioikeudellisten menettelyjen (Itävallan työ- ja sosiaalioikeutta koskevan lainsäädännön ASGG:n) mukaisesti *Landesgericht*-tuomioistuimissa esitettäviä vaatimuksia eikä siis työntekijän työsuhteeseen perustuvaa kannausta työnantajaansa vastaan.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kirjallinen kanne on lähetettävä tuomioistuimen postiosoitteeseen.

Jos asianosaisella ei ole asianajajaa, hän voi nostaa kanteen myös suullisesti toimivaltaisen *Bezirksgericht*in tai vastaavan kotimaisen alioikeuden, jonka hallintoalueella asianosainen juuri oleskelee, toimivaltaisen jaoston istuntopäivänä (toimivaltaisen tuomarin valvonnassa). Toimivaltainen jaosto on määrätty tuomioistuimen tehtävien jaossa, ja sitä voi tiedustella puhelimitse tai paikan päällä tuomioistuimessa sen virka-aikana. Asianomaisen tuomioistuimen istuntopäivien (viikoittain ainakin puoli päivää) aikataulun voi hakea oikeusministeriön kotisivulta hakusanalla "Gerichtsdatenbank" tai sitä voi tiedustella tuomioistuimesta puhelimitse ainakin virka-aikana (juhlapäiviä lukuun ottamatta tavallisesti maanantaista perjantaihin klo 8.00-16.00).

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kaikissa tuomioistuimissa on käytettävä virkakielenä saksan kieltä. Tietyissä tuomioistuimissa voidaan lisäksi käyttää kielivähemmistöjen virkakielenä Burgenlandin kroatiaa, uncaria tai sloveenia.

Kanne tai menettelyn aloittava hakemus on toimitettava tuomioistuimeen kirjallisena. Mikäli asiamiespakkoa ei ole, asia voidaan panna vireille toimivaltaisessa tuomioistuimessa myös suullisesti, kuten kysymyksen 7 kohdalla jo selitettiin. Faksilla tai sähköpostilla toimitettaviin kanteisiin on odotettavissa tuomioistuimen täydennyspyyntö. Kanteita voidaan toimittaa sähköpostilla suljettuun sähköiseen järjestelmään (ERV), johon on ensin rekisteröidyttävä (mikä on hyödyllistä vain, jos ajetaan useita kanteita itävaltalaisissa tuomioistuimissa).

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Valmiita lomakkeita on vain velkomiskanteita varten, joiden tavoitteena on ehdollisen maksamismääräyksen antaminen. Pelkät velkomiskanteet, joiden rahallinen arvo on enintään 75 000 euroa, on toteutettava velkomiskanteina (maksamismääräysmenettelyinä). Kulloinkin voimassa olevat lomakkeet voi pyytää tuomioistuimesta tai tulostaa oikeusministeriön verkkosivuilta (<http://www.justiz.gv.at/>).

Asunnon tai yhden tai usean liikehuoneiston vuokrasopimuksen irtisanomiseen on olemassa lomakkeet, joiden käyttö on vapaaehtoista.

Jokaiseen kanteeseen voi periaatteessa liittää kaikki pyynnön todistusaineistoksi sopivat asiakirjat (asiakirjat yhtä monena kappaleena kuin itse kannekin, katso kysymys 12). Kanteeseen on liitettävä kirjallisena oikeuspaikkaa tai kotimaista tuomiovaltaa koskevat sopimukset (toimivaltasopimukset). Sama koskee sopimuksen täyttämipaikkaa koskevia kirjallisia sopimuksia, jos kantaja haluaa panna asian vireille niiden mukaisessa oikeuspaikassa, sekä muita erityisiä toimivaltaa tai menettelytapoja koskevia tosiseikkoja (esimerkiksi vekseleitä varsinaista menettelyä lyhyemmässä niin sanotussa *Wechselmandat*-menettelyssä).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Siviilikanteen nostaminen tuomioistuimessa aiheuttaa aina oikeudenkäyntikuluja, periaatteessa riippumatta kanteen ratkaisusta. Kulujen suuruus perustuu yleensä asian rahalliseen arvoon. Kun kanne nostetaan henkilökohtaisesti tuomioistuimessa, kulut on maksettava paikan päällä käteisellä tai luotto- tai pankkikortilla, muissa tapauksissa tavallisesti maksamalla summa tuomioistuimen tilille. Pankkisiirtoon on merkittävää tiedoksi asianosaisten nimet ja maksun tarkoitus ”oikeudenkäyntikulut”.

Asianajajan palkkion suuruus ja maksutapa sovitaan tapauskohtaisesti (ellei palkkiota ole sovittu asianajajien palkkioita koskevan lain tai palkkioita koskevien riippumattomien ohjeiden mukaisesti). Vastapuolelta voi saada oikeudenkäynnin ratkaisuun perustuvia korvauksia yleensä vasta, kun asiassa on annettu lainvoimainen tuomio.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusapua myönnetään henkilöille, joiden välttämättömän toimeentulon oikeudenkäynti vaarantaisi. Oikeusapuhakemus esitetään suullisesti tai kirjallisesti sille tuomioistuimelle, jossa oikeudenkäynti on määrä suorittaa. Jos tuomioistuin ei ole hakijan asuin- tai olinpaikan *Bezirksgericht*-piirissä, hakemus voidaan kirjata myös olinpaikan *Bezirksgericht*-tuomioistuimen pöytäkirjaan.

Jos taloudelliset ja sisällölliset ehdot täyttyvät, jo ennen asian vireillepanoa voi hakea oikeusapua vireillepanoa ja/tai koko oikeuskäsittelyä varten.

Oikeusavusta on lisätietoja oikeusministeriön verkkosivuilla (<http://www.justiz.gv.at/>) kohdassa *Bürgerservice*. Sivuilta voi ladata hakemuslomakkeen, ja siellä on lisätietoa ja -ohjeita.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asia on vireillä, kun kanne on saapunut (ainakin teoriassa toimivaltaiseen) tuomioistuimeen. Kanne katsotaan asianmukaisesti nostetuksi, jos tuomioistuin ei hylkää sitä välittömästi tai se ei anna aiheutta täydennysmenettelyyn (eli sen katsotaan soveltuvan työjärjestyksen mukaiseen käsittelyyn). Kirjallinen kanne pitää periaatteessa toimittaa yhtä monena kappaleena kuin oikeudenkäynnissä on osapuolia (yksi kappale tuomioistuimelle, yksi kullekin asianosaiselle). Jos kanteessa on muodollisia ja/tai sisällöllisiä puutteita, tuomioistuimelta on odotettavissa täydennyspyyntö, jossa viitataan myös määräajassa antamatta jätetyn täydennyksen seuraamuksiin. Vahvistus kanteen saapumisesta annetaan vain pyydettyäessä, sähköisestä järjestelmästä (ERV) vahvistus lähtee sen sijaan automaattisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Maksusuoritusmääräyksen osalta jo vireillepanolomakkeessa todetaan, että kantajalle on toimitettava määräyksen oikeaksi todistettu kopio. Kantaja saa näin ollen automaattisesti kopion maksusuoritusmääräyksestä tai vaihtoehtoisesti hänelle toimitetaan vastapuolen määräajassa esittämän vastineen kopio tai ilmoitus vastineen esittämisestä. Tämän ilmoituksen yhteydessä esitetään useimmiten kutsu saapua asian suulliseen käsittelyyn (varsinaisen oikeuskäsittelyn alku). *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa käsiteltävään asiaan liittyvän kutsun esittämiselle ei ole tähän asti ollut aikarajaa, *Landesgericht*-tuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa se on vähintään kolme viikkoa.

Asunnon tai liiketilan vuokrasopimuksen irtisanomista koskevassa oikeudenkäynnissä on erikseen vaadittava irtisanomisilmoituksen lainvoimaisen kopion toimittamista. Jos irtisanottu ilmoittaa vastustavansa irtisanomista ajoissa (neljän viikon kuluessa), irtisanoja saa siitä virallisen ilmoituksen, johon liittyy yleensä kutsu asian suulliseen käsittelyyn.

Toimivaltaisessa *Bezirksgericht*issä toteutettavassa oikeudenkäynnissä tuomioistuin antaa yleensä asian tultua vireille kanteen (ja sen mahdolliset täydennykset) virallisesti tiedoksi vastaajalle sekä kutsuu hänet suulliseen käsittelyyn ja kutsuu samalla suulliseen käsittelyyn myös kantajan. Tästä menettelystä poiketaan tietäntyyppisten kanteiden yhteydessä (mm. maksusuoritusta, huoltamisvelvollisuutta tai irtisanomista koskeva kanne). Jos asia on pantu vireille *Landesgericht*issä, tuomioistuin kehottaa vastaajaa virallisen tiedoksiannon yhteydessä esittämään kirjallisen vastineen (samalla viitataan asiamiespakeroon). Jos vastaaja ei vastaa kanteeseen määräajassa, kantajan pyynnöstä asiassa annetaan yksipuolinen tuomio, muussa tapauksessa asian käsittely keskeytyy. Jos vastaaja vastaa kanteeseen määräajassa, kantajalle lähetetään kopio vastineesta ja usein samalla kutsu asian suulliseen käsittelyyn.

Tuomioistuimen jo vahvistamien menettelyvaiheiden aikataulua tai tilannetta voi tiedustella (oikeuskäsittelyn kaikissa vaiheissa) puhelimitse suoraan tuomioistuimen toimivaltaisesta jaostosta (kansliasta) virka-aikana ilmoittamalla asiakirjan tunnus (tai hakunumero).

Valmisteleavassa istunnossa (ensimmäisessä suullisessa käsittelyssä) osapuolten kanssa käydään läpi oikeuskäsittelyn kulku ja aikataulu, minkä jälkeen tuomioistuin vahvistaa sen ja merkitsee sen pöytäkirjaan oikeudenkäyntisuunnitelmana. Osapuolten on periaatteessa oltava tuolloin henkilökohtaisesti paikalla, mikäli heidän edustajansa eivät tunne asiaa riittävän hyvin. Osapuolille (tai heidän edustajilleen) on lähetettävä jäljennös tämän istunnon pöytäkirjasta. Aikataulumuutoksista on tiedotettava osapuolille tai niistä on tarpeen mukaan neuvoteltava näiden kanssa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 13/11/2015

Miten on meneteltävä? - Puola

Tämän sivun alkukielistä versiota [pl](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
- [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
- [8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
- [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
- [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)
- [11 Voinko saada oikeusapua?](#)
- [12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?](#)
- [13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta \(esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn\)?](#)

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Vaihtoehto asian tuomioistuinkäsittelylle on sovittelumenettely. Sovittelu on tuomioistuimen ulkopuolinen (sovinnollinen) riidanratkaisumenettely, johon osallistuu riippumaton ja pätevä henkilö tai elin (sovittelija). Sovittelumenettely on vapaaehtoinen (riidan osapuoli voi koska tahansa perua osallistumisensa sovitteluun ja vetäytyä siitä) ja luottamuksellinen (osapuolilla on velvollisuus pitää sovittelun aikana saamansa tiedot luottamuksellisina), ja sovittelijat ovat puolueettomia ja riippumattomia (he eivät asetu kummankaan osapuolen puolelle eivätkä periaatteessa ehdota riidalle ratkaisuja).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Yleensä kanteen voi nostaa tuomioistuimessa koska tahansa, ellei erityisissä säännöksissä anneta aikarajaa. Osapuoli, joka nostaa kanteen vanhentumisajan päätyttyä, ottaa riskin, että häviää asian, jos toinen osapuoli toteaa, että kanne on vanhentunut.

Puolan lainsäädännössä sovelletaan vanhentumisaikoja (*terminy zawite*). Vanhentumisaika tarkoittaa sitä, että jos osapuoli ei nosta määrättyä kannetta vanhentumisajan puitteissa, osapuolen oikeus kyseisen kanteen nostamiseen vanhenee. Siviiliprosessilaissa (*kodeks postępowania cywilnego*) ei ole vanhentumisaikoja koskevaa yleistä säännöstä, vaan siinä viitataan eri tilanteissa sovellettavia vanhentumisaikoja koskeviin säännöksiin.

Oikeuden menettäminen vanhentumisajan päättymisen seurauksena sitoo oikeudellisen suhteen osapuolia, tuomioistuinta ja muita asiaa tutkivia viranomaisia. Viranomainen ottaa sen huomioon automaattisesti eikä osapuolen pyynnön tai vetoituksen perusteella. Vanhentumisajan palauttaminen on mahdollista vain poikkeustapauksissa, kun sen ylittäminen ei ole ollut osapuolen syytä.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Sen ratkaisemiseksi, onko tietyn jäsenvaltion alueella olevalla tuomioistuimella toimivalta käsitellä määrätty asia, on määriteltävä kyseisen tuomioistuimen toimivalta.

Puolan yleisten tuomioistuinten yleistä toimivaltaa ratkaista siviiliasioita alueellaan kutsutaan kansalliseksi toimivallaksi, ja sitä säännellään siviiliprosessilailla.

Asioihin sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos vastaajana olevan luonnollisen henkilön kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka tai vastaajana olevan oikeushenkilön rekisteröity toimipaikka on Puolassa.

Puolan tuomioistuimilla on kansallinen toimivalta myös seuraavissa tapauksissa:

- avioliitto (kansallinen toimivalta on yksinomainen, jos molemmat puoliset ovat Puolan kansalaisia ja heidän kotipaikkansa ja tavanomainen asuinpaikkansa on Puolassa)
- vanhempien ja lasten suhde (kansallinen toimivalta on yksinomainen, jos kaikki osapuolet ovat Puolan kansalaisia ja heidän kotipaikkansa ja tavanomainen asuinpaikkansa on Puolassa)
- elatusapu ja lapsen vanhemmuuden vahvistaminen (näihin sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos kantaja on oikeudenomistaja, jonka kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka on Puolassa)
- työlainsäädäntö (asioihin, joissa kantaja on työntekijä, sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos työ yleensä tehdään, on tehty tai oli tarkoitus tehdä Puolassa)
- vakuutukset (asioihin, jotka koskevat vakuutussuhdetta ja nostetaan vakuutuksenantajaa vastaan, sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos kantaja asuu Puolassa tai asiassa on jokin toinen seikka, joka johtaa Puolan alueelliseen toimivaltaan)
- kuluttaja-asiat (asioihin, joissa kantaja on kuluttaja, sovelletaan kansallista toimivaltaa, jos kuluttajan kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka on Puolassa ja sopimuksen tekemiseksi tarvittavat toimet on toteutettu Puolassa; tällaisissa tapauksissa katsotaan, että sopimuksen toisella osapuolella on kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka Puolassa, jos sillä on Puolassa yritys tai sivuliike ja sopimus kuluttajan kanssa on tehty osana kyseisen yrityksen tai sivuliikkeen liiketoimintaa).

Puolan tuomioistuimilla on yksinomainen kansallinen toimivalta myös seuraavissa tapauksissa:

Asiat, jotka koskevat oikeutta kiinteistöön ja kiinteistön hallintaa Puolassa. Asiat, jotka koskevat vuokrausta (*najem* tai *dzierżawa*) ja muita suhteita, joihin liittyy kiinteistön käyttö (lukuun ottamatta tapauksia, jotka koskevat vuokraa tai muita tuloja kiinteistön käytöstä tai hyödyntämisestä). Muut asiat, joissa tuomioistuimen päätös koskee Puolassa sijaitsevan kiinteistön omistusoikeutta, hallintaa tai käyttöä.

Asiat, jotka koskevat oikeushenkilön tai organisaatioyksikön, joka ei ole oikeushenkilö, purkamista ja sen hallintoelinten päätösten kumoamista tai mitätöimistä, jos oikeushenkilön tai organisaatioyksikön, joka ei ole oikeushenkilö, rekisteröity toimipaikka on Puolassa.

Jos kansallinen toimivalta kattaa pääkanteen kohteena olevan asian, tämä toimivalta kattaa myös vastakanteen.

Määrätyn oikeussuhteen osapuolet voivat sopia kirjallisesti suhteesta johtuneiden tai mahdollisesti johtuvien varallisuus oikeutta koskevien asioiden kuulumisesta Puolan tuomioistuinten toimivaltaan.

Tuomioistuin tarkastelee automaattisesti kansallisen toimivallan puuttumista asian jokaisessa vaiheessa.

Jos tuomioistuin katsoo, että kansallista toimivaltaa ei ole, se hylkää kanteen.

Kansallisen toimivallan puuttuminen on peruste menettelyn mitätöintiin.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Kun määritetään, millä alioikeudella (*sąd rejonowy*) tai aluetuomioistuimella (*sąd okręgowy*) on toimivalta käsitellä asia, on otettava huomioon tuomioistuimen alueellinen toimivalta. Puolan lainsäädännössä erotellaan alueellinen toimivalta, vaihtoehtoinen alueellinen toimivalta ja yksinomainen alueellinen toimivalta.

a. Yleinen alueellinen toimivalta

Yleensä kanne on nostettava siinä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jolla on toimivalta vastaajan kotipaikassa (siviili prosessilain mukaan luonnollisen henkilö kotipaikka on kaupunki, jossa hän oleskelee aikomuksenaan asua siellä pysyvästi). Jos vastaajan kotipaikka ei ole Puolassa, alueellinen toimivalta määräytyy hänen asuinpaikkansa mukaan, ja, jos tätä paikkaa ei tiedetä tai se on Puolan ulkopuolella, vastaajan viimeisimmän Puolassa sijaitsevan kotipaikan mukaan. Kanne valtiota vastaan on esitettävä tuomioistuimessa, jolla on toimivalta sen organisaatioyksikön rekisteröidyssä toimipaikassa, jota kanne koskee. Kanne oikeushenkilöä tai muuta sellaista yksikköä vastaan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on esitettävä tuomioistuimessa, jolla on toimivalta yksikön rekisteröidyssä toimipaikassa.

b. Vaihtoehtoinen alueellinen toimivalta

Vaihtoehtoisista alueellista toimivaltaa koskevien säännösten perusteella kantaja voi harkintansa mukaan nostaa kanteen yleisen toimivallan mukaisessa tuomioistuimessa tai toisessa tuomioistuimessa, joka määritellään lainsäädännössä toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi. Puolan siviili prosesseissa vaihtoehtoisesta alueellisesta toimivallasta säädetään asioissa, joissa on kyse seuraavista:

- elatusapu ja lapsen vanhemmuuden vahvistaminen, omaisuusvaade liiketoimintayksikköä vastaan
- sopimuksesta johtuva riita, vahingonkorvauskanne, asian käsittelyä koskeva maksu (asianajajalle maksettava palkkio), kiinteistön vuokraukseen (*najem* tai *dzierżawa*) liittyvä vaade sekä vekseli tai sekki.

Elatusapua koskeva kanne ja lapsen vanhemmuuden vahvistamista koskeva ja siihen liittyvä kanne voidaan nostaa oikeudenomistajan kotipaikan mukaan. Liiketoimintayksikköä vastaan esitettävää omaisuusvaadetta koskeva kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jonka toimivaltaan päätoimipaikka tai sivuliike kuuluu, jos vaade liittyy päätoimipaikan tai sivuliikkeen toimintaan. Kanne, joka koskee sopimuksen tekemistä, sen sisällön määrittämistä, sopimuksen muuttamista ja sopimuksen olemassaolon vahvistamista, sopimuksen täytäntöönpanoa, päättämistä tai mitätöintiä sekä vahinkoja, jotka aiheutuvat sopimuksen täytäntöönpanon laiminlyönnistä tai epäasianmukaisesta täytäntöönpanosta, voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta sopimuksen täytäntöönpanopaikassa. Jos ei ole selvää, mikä sopimuksen täytäntöönpanopaikka on, se on vahvistettava asiakirjalla. Vahingonkorvauskanne voidaan nostaa sen lainkäyttöalueen tuomioistuimessa, jossa vahinko on tapahtunut. Asianajopalkkiota koskeva kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta paikassa, jossa oikeudellinen edustaja on käsitellyt asian. Kiinteistön vuokrausta (*najem* tai *dzierżawa*) koskeva kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kiinteistön sijaintipaikassa. Kanne vekselin tai sekkin velvoittamaa osapuolta vastaan voidaan nostaa tuomioistuimessa, jolla on toimivalta maksupaikassa. Kanne useaa vekselin tai sekkin velvoittamaa osapuolta vastaan voidaan nostaa yhteisesti

tuomioistuimessa, jolla on toimivalta maksupaikassa, tai tuomioistuimessa, jolla on vekselin tai sekin tunnustajaa tai antajaa koskeva yleinen toimivalta.

c. Yksinomainen alueellinen toimivalta

Yksinomaista alueellista toimivaltaa koskevat säännökset ovat pakottavia. Ne sulkevat tietyn tyyppisissä asioissa pois mahdollisuuden nostaa kanne yleistä toimivaltaa käyttävässä tuomioistuimessa ja myös vaihtoehtoista toimivaltaa käyttävässä tuomioistuimessa sekä mahdollisuuden siirtää asia ratkaistavaksi toisessa tuomioistuimessa toimivaltaa koskevalla sopimuksella. Yksinomaisen toimivallan tapauksessa vain yhdellä useasta samantasoisesta tuomioistuimesta on toimivalta käsitellä kyseinen asia. Asian tyyppistä riippuen kyseessä on määrätty alioikeus tai aluetuomioistuin.

Kiinteistön omistajuutta tai muuta esineoikeutta ja kiinteistön hallintaa koskeva kanne voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kiinteistön sijaintipaikassa. Jos riidan aiheena on maan nautintaoikeus, toimivalta määräytyy kyseisen maa-alueen sijainnin perusteella. Edellä mainittu toimivalta kattaa henkilökohtaiset vaateet, jotka liittyvät esineoikeuteen ja oikeuksiin, joita vaaditaan yhdessä samaa vastaajaa vastaan esitettyjen vaateiden kanssa. Perimystä, lakiosaa, testamenttisaantoa, ohjeita tai muita testamentimääräyksiä koskeva kanne voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta testamentintekijän viimeisessä asuinpaikassa, ja, jos testamentintekijän tavanomaista asuinpaikkaa Puolassa ei tiedetä, tuomioistuimessa, jolla on toimivalta perinnön tai sen osan sijaintipaikassa. Kanne, joka koskee osuuskunnan, kumppanuuden, yrityksen tai yhdistyksen jäsenyyttä, voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta rekisteröidyssä toimipaikassa. Avioliittoa koskeva kanne voidaan nostaa vain sen lainkäyttöalueen tuomioistuimessa, jossa puolisoit ovat viimeksi asuneet, jos vähintään toisella heistä on siellä edelleen kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka. Jos tällaista liittymäperustetta ei ole, yksinomainen toimivalta on tuomioistuimella, jolla on toimivalta vastaajan kotipaikassa, ja tämänkin perusteen puuttuessa tuomioistuimella, jolla on toimivalta kantajan kotipaikassa. Kanne, joka koskee vanhempien ja lasten suhdetta sekä adoptoijan ja adoptoidun suhdetta, voidaan nostaa vain tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kantajan kotipaikassa, sillä edellytyksellä, ettei asiassa ole perusteita kanteen nostamiselle yleistä toimivaltaa koskevien säännösten mukaisesti.

Tämän lisäksi, jos usean tuomioistuimen toimivalta on perusteltu tai jos kanne on nostettu useita osapuolia vastaan, jotka kuuluvat eri tuomioistuinten toimivaltaan yleisen toimivallan perusteella, kantaja voi valita yhden näistä tuomioistuimista. Sama koskee tapauksia, joissa kiinteistö, jonka sijainti on tuomioistuimen toimivallan perusteena, sijaitsee usealla lainkäyttöalueella. Jos toimivaltainen tuomioistuin ei voi käsitellä asiaa tai ryhtyä muihin toimiin esteen vuoksi, sitä ylempi tuomioistuin nimeää toisen tuomioistuimen suljetussa istunnossa. Jos asian olosuhteiden perusteella lainkäyttöaluetta ei voida määrittää siviiliprosessilain säännösten mukaisesti, korkein oikeus (*Sąd Najwyższy*) nimeää suljetussa istunnossa tuomioistuimen, jossa kanne nostetaan. Osapuolet voivat sopia kirjallisesti, että määrätystä oikeussuhteesta johtuva tai tulevaisuudessa mahdollisesti johtuva riita käsitellään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jolla ei ole lain mukaan alueellista toimivaltaa. Tuomioistuimella on tämän perusteella asiassa yksinomainen toimivalta, paitsi jos osapuolet ovat sopineet muuta tai kantaja on nostanut saatavien perintää koskevassa asiassa kanteen sähköisessä menettelyssä (*elektroniczne postępowanie upominawcze*). Osapuolet voivat myös rajoittaa kirjallisella sopimuksella kantajan oikeutta valita yksi useasta tällaisessa riidassa toimivaltaisesta tuomioistuimesta. Osapuolet eivät kuitenkaan voi muuttaa yksinomaista toimivaltaa.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Puolan tasavallan yleisten tuomioistuinten (*sądy powszechne*) aineellista toimivaltaa säännellään siviiliprosessilain säännöksillä.

Siviiliprosesseissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia ovat alioikeudet ja aluetuomioistuimet, ja toisen oikeusasteen tuomioistuimia ovat aluetuomioistuimet ja muutoksenhakutuomioistuimet (*sądy apelacyjne*).

Periaatteessa alioikeudet käsittelevät siviiliasiat ensimmäisessä oikeusasteessa, ellei toimivaltaa ole varattu aluetuomioistuimille. Aluetuomioistuinten toimivalta ensimmäisessä oikeusasteessa kattaa asiat, jotka koskevat seuraavia tapauksia:

- muut kuin omaisuutta koskevat oikeudet (ja yhdessä näiden kanssa esitetyt omaisuusvaateet), lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat lapsen vanhemmuuden vahvistamista tai kiistämistä, isyyden tunnustamisen peruuttamista ja adoption purkua
- tekijänoikeuksien ja niiden lähioikeuksien suojelu ja asiat, jotka koskevat keksintöjä, hyödyllisyyksille, teollismalleja, tavaramerkkejä, maantieteellisiä merkintöjä ja integroidun piirin piirimalleja, sekä asiat, jotka koskevat muiden aineettomaan omaisuuteen liittyvien oikeuksien suojelua
- lehdistölain mukaiset vaateet
- omistusoikeudet, joissa riidan kohteen arvo on yli 75 000 Puolan zlotya (PLN) (lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat elatusapua, hallintaoikeuden loukkausta, puolisoitten omaisuuden ositusta, maarekisterin sisällön päivittämistä tosiasiallisen oikeudellisen aseman mukaan ja sähköisessä menettelyssä käsiteltävää saatavien perintää)

- tuomion antaminen päätöksen sijasta osuuskunnan jakamiseksi
- sellaisten oikeushenkilöiden tai organisaatioyksiköiden, jotka eivät ole oikeushenkilöitä mutta joille on laissa annettu oikeustoimikelpoisuus, hallintoelinten antamien päätösten kumoaminen, mitätöinti tai sen toteaminen, ettei niitä ole
- vilpillisen kilpailun ehkäisy ja torjunta
- lainvastaisen lopullisen tuomion antamisesta aiheutuneen vahingon korvaaminen.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Periaatteessa siviiliprosessin osapuolet ja niiden hallintoelimet tai lailliset edustajat voivat esiintyä tuomioistuimessa henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä.

Siviiliprosessilaissa säädetään kuitenkin pakollisesta asianajajan käytöstä erityisissä tilanteissa. Korkeimman oikeuden prosesseissa osapuolilla on oltava edustajanaan asianajaja (*adwokat*) tai oikeudellinen edustaja (*radca prawny*). Teollisoikeuksia koskevissa asioissa niillä on oltava edustajana myös patenttiasiamies. Edustajaa koskevaa vaatimusta sovelletaan myös korkeimman oikeuden oikeudenkäyntiä edeltäviin menettelyvaiheisiin, jotka käsitellään alemman oikeusasteen tuomioistuimessa. Edustajaa koskevaa vaatimusta ei sovelleta, jos prosessi koskee oikeudenkäyntimaksusta vapauttamista tai asianajajan tai oikeudellisen edustajan nimittämistä tai jos osapuoli, sen hallintoelin tai laillinen edustaja on tuomari, yleinen syyttäjä, notaari tai oikeustieteen professori tai tällä on väitöskirjan jälkeinen tutkinto oikeustieteen alalla (*doktor habilitowany nauk prawnych*) tai jos osapuoli, sen hallintoelin tai laillinen edustaja on asianajaja tai oikeudellinen edustaja tai valtiovarainministeriön lakiasiantuntija (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne on nostettava toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeudenkäyntiasiakirjat on toimitettava tuomioistuimeen puolan kielellä tai niin, että niiden liitteenä on puolankielinen käännös. Kannekirjelmä on esitettävä kirjallisesti. Poikkeuksena on (työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä koskeva tilanne), jossa ilman asianajajaa tai oikeudellista edustajaa toimiva työntekijä tai vakuutettu henkilö voi esittää toimivaltaisessa tuomioistuimessa suullisesti kanteen, oikeussuojakeinojen sisällön ja muut lausumat, jotka sisällytetään aineistoon.

Saatavien perintää koskevassa sähköisessä menettelyssä oikeudenkäyntiasiakirjat voidaan toimittaa myös tiedonsiirtojärjestelmän kautta.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Haastehakemus on toimitettava virallisella lomakkeella vain, jos siitä on annettu erityinen säännös. On kaksi tilannetta, joissa haastehakemus on toimitettava virallisella lomakkeella: kun kantaja on palveluiden tarjoaja tai myyjä ja kanne liittyy sopimukseen, joka koskee tiettyä asiaa (posti- ja televiestintäpalvelujen tarjoaminen; henkilöiden ja matkatavaroiden joukkoliikenne; sähkön, kaasun ja polttoöljyn toimitus; veden toimitus ja jäteveden poisto sekä jätteen loppukäsittely ja lämpöenergian toimitus), ja summaarinen menettely (*postępowanie uproszczone*).

Haastehakemus on esitettävä kirjallisesti. Poikkeuksena on työ- ja sosiaaliturvalainsäädäntöä koskeva menettely, jossa ilman asianajajaa tai oikeudellista edustajaa toimiva työntekijä tai vakuutettu henkilö voi nostaa toimivaltaisessa tuomioistuimessa suullisesti kanteen, joka sisällytetään aineistoon.

Haastehakemuksessa on

- esitettävä sen tuomioistuimen nimi, johon se toimitetaan, osapuolten nimet ja niiden lailliset edustajat
- määriteltävä kanteen tyyppi
- määritettävä riidan tai muutoksenhaun kohteen arvo, jos tuomioistuimen aineellinen toimivalta, maksun määrä tai oikeussuojakeinojen hyväksyttävyyden riippuu kyseisestä arvosta ja asian kohteena ei ole tietty rahamäärä
- määriteltävä riidan kohde
- ilmoitettava osapuolten ja niiden laillisten edustajien kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka ja osoite

- ilmoitettava kantajan henkilötunnus (PESEL) tai verotunniste (NIP), jos kantaja on luonnollinen henkilö, jolla on oltava tällainen numero, tai jos hänellä on sellainen, vaikkei hänellä ole velvollisuutta siihen, tai ilmoitettava kantajan KRS-numero (kansallinen tuomioistuinrekisteri) ja, jos KRS-numeroa ei ole, kantajan numero muussa asiaankuuluvassa rekisterissä, tai, jos kantaja ei ole luonnollinen henkilö eikä häntä tarvitse kirjata asiaankuuluvaan rekisteriin, mutta hänellä on oltava NIP-tunniste, ilmoitettava kantajan NIP-tunniste
- esitettävä kanteen perustelut tai muut tiedot ja todisteet, jotka tukevat ilmoitettuja olosuhteita
- määriteltävä vaade tarkasti, ja omistusoikeuksia koskevissa asioissa ilmoitettava myös riidan kohteen arvo, ellei riidan kohteena ole tietty rahamäärä
- kuvailtava tarkasti vaateen perustana olevat tosiasialliset olosuhteet ja tarvittaessa perusteltava myös tuomioistuimen toimivalta
- ilmoitettava, ovatko osapuolet yrittäneet sovittelua tai muuta tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisua, ja, jos tällaisia yrityksiä ei ole tehty, syyt siihen
- oltava osapuolen tai sen laillisen edustajan allekirjoitus
- oltava luettelo liitteistä.

Haastehakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

- valtakirja tai sen oikeaksi todistettu kopio (jos laillinen edustaja esittää haastehakemuksen)
- haastehakemuksen ja sen liitteiden kopiot, jotka toimitetaan asian osapuolille ja, jos alkuperäisiä liitteitä ei ole toimitettu tuomioistuimelle, yksi kopio jokaisesta liitteestä tuomioistuimen asiakirja-aineistoon liittämistä varten (saatavien perintää koskevassa sähköisessä menettelyssä sähköisesti varmennetut liitteiden kopiot on liitettävä haastehakemukseen, joka toimitetaan tiedonsiirtojärjestelmän kautta).

Tämän lisäksi haastehakemus voi sisältää seuraavia: hakemuksia, jotka koskevat turvaamistoimia, tuomion julistamista välittömästi täytäntöönpanokelpoiseksi ja asian käsittelyä ilman kantajan läsnäoloa; hakemuksia, jotka liittyvät istunnon valmisteluun (ja erityisesti hakemuksia, jotka koskevat niiden todistajien ja tuomioistuimen nimittämien asiantuntijoiden kutsumista, joiden kantaja on ilmoittanut osallistuvan istuntoon; katselmuksen tekemistä; vastaajan pyytämistä toimittamaan istuntoon tämän hallussa oleva asiakirja, jota tarvitaan todistajien kuulemisessa, tai katselmuksen kohde sekä muiden tuomioistuinten, virastojen tai kolmansien osapuolten hallussa olevien todisteiden pyytämistä).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuinmenettely on periaatteessa maksullinen. Oikeudenkäyntikulut muodostuvat erilaisista maksuista ja kustannuksista.

Oikeudenkäyntikuluja koskeva maksuvelvollisuus on osapuolella, joka toimittaa tuomioistuimeen hakemuksen (esimerkiksi haastehakemuksen), jonka käsittelystä peritään maksu tai josta aiheutuu kustannuksia. Jos maksua ei ole suoritettu, tuomioistuin kehottaa osapuolta maksamaan sen viikon kuluessa, tai muuten hakemus palautetaan (jos hakemuksen on jättänyt osapuoli, jonka kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka on ulkomailla ja jolla ei ole edustajaa Puolassa, maksuaika on vähintään kuukausi). Jos määräaika päättyy eikä maksua on maksettu, tuomioistuin palauttaa hakemuksen osapuolelle. Haastehakemuksen palauttaminen ei lain mukaan vaikuta kanteen nostamiseen tuomioistuimessa myöhemmin.

Jos erityisessä säännöksessä säädetään, että kanteen voi nostaa vain tiedonsiirtojärjestelmässä (EPU), kanne tulee vireille, kun maksu on suoritettu.

Tuomioistuin palauttaa asianajajan, oikeudellisen edustajan tai patenttiasiamiehen esittämät hakemukset (jos niihin liittyy kiinteä maksu tai maksu, joka perustuu osapuolen määrittämään riidan kohteen arvoon), joita ei ole maksettu, ilman että osapuolta pyydetään suorittamaan maksu (siviiliprosessilain 1302 §). Osapuoli voi maksaa maksun viikon kuluessa. Jos vaadittu maksu maksetaan, kanteella on oikeusvaikutus siitä päivästä alkaen, jolloin se alun perin jätettiin. Vaikutusta ei ole, jos hakemus palautetaan jälleen samasta syystä.

Asiakkaan ja oikeudellinen edustajan on ratkaistava keskenään kysymykset, jotka koskevat asianajajille tai oikeudellisille edustajille maksettavia palkkioita (esimerkiksi maksun määräaika).

11 Voinko saada oikeusapua?

Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hakea oikeusapua eli tuomioistuimen nimittämää oikeudellista edustajaa, joka avustaa asian käsittelyssä (*pełnomocnik z urzędu*).

Luonnolliset henkilöt voivat pyytää asianajajan tai oikeudellisen edustajan nimittämistä, jos he esittävät selvityksen, jonka mukaan he eivät pysty maksamaan asianajajan tai oikeudellisen edustajan palkkiota ilman, että siitä aiheutuu vaikeuksia heille tai heidän perheilleen.

Oikeushenkilöt (tai muut organisaatioyksiköt, joilla on lain mukaan oikeus toimia menettelyn osapuolena) voivat pyytää asianajajan tai oikeudellisen edustajan nimittämistä, jos ne osoittavat, ettei niillä ole riittäviä varoja asianajajan tai oikeudellisen edustajan palkkion maksamiseen.

Tuomioistuin hyväksyy oikeusapupyynnön, jos se katsoo, että asianajajan tai oikeudellisen edustajan osallistuminen asiaan on tarpeellista.

Oikeudenkäyntikuluista vapauttamista ja tuomioistuimen nimittämää oikeudellisen edustajaa rajatylittävissä riidoissa säännellään 17. joulukuuta 2004 annetulla lailla oikeudesta oikeusapuun Euroopan unionin jäsenvaltioissa toteutetuissa siviilioikeudellisissa menettelyissä ja oikeudesta oikeusapuun riidan ratkaisemiseksi sovinnollisesti ennen menettelyn vireillepanoa.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne on nostettu tuomioistuimessa, kun haastehakemus on kirjattu. Siviiliprosessilaissa ei säädetä todistuksesta, jolla vahvistetaan, että kanne on nostettu asianmukaisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tietoja asiassa suunnitelluista tai toteutetuista vaiheista voi saada asianomaisen tuomioistuimen asiakaspalvelusta (*Biuro Obstugi Interesanta, BOI*). Tietoja tuomioistuimen istuntojen päivämääristä voi saada soittamalla tuomioistuimen verkkosivustolla annettuun asiakaspalvelunumeroon ja kertomalla asian rekisteröintinumeron.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 27/04/2018

Miten on meneteltävä? - Portugali

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [pt](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

- 11 Voinko saada oikeusapua?
  - 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
  - 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?
-

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Vastaus tähän kysymykseen riippuu siitä, minkälaisesta tilanteesta on kyse.

Koska kaikkia mahdollisia tilanteita ei voida käsitellä tällä sivustolla, on aina parasta kysyä neuvoa oikeusalan ammattilaiselta.

Jos sinulla ei ole varaa viedä asia tuomioistuimeen, voit pyytää oikeusapua (katso lisätietoja sivulta ”Oikeusapu”).

Joskus voi olla myös mahdollista turvautua vaihtoehtoisiin riidanratkaisumenettelyihin (katso sivu ”Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt”).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepanoaika, jonka kuluessa tuomioistuimelle on esitettävä kanne tietyn riita-asian ratkaisemiseksi, riippuu käsiteltävästä asiasta.

Myös tämän asian selvittämiseksi on hyvä ottaa yhteyttä oikeusalan ammattilaiseen (kuten edelliseen kysymykseen esitetystä vastauksessa todetaan).

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Portugalin tuomioistuimilla on kansainvälinen toimivalta (lukuun ottamatta EU:n lainsäädännössä ja kansainvälisessä oikeudessa tarkoitettuja tapauksia) seuraavissa tilanteissa:

a) kun kanne voidaan saattaa portugalilaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi Portugalin lainsäädäntöön sisältyvien alueellista toimivaltaa koskevien sääntöjen mukaan;

b) kun kanteen nostamiseen johtanut asia on tapahtunut tai siihen liittyvät asiat ovat tapahtuneet Portugalin alueella;

c) kun oikeus, johon vedotaan, voi toteutua ainoastaan Portugalin alueella nostetun kanteen perusteella tai kun kantajan on huomattavan vaikea nostaa kannetta ulkomailla, koska riita-asian kohteen ja Portugalin oikeusjärjestelmän välillä on merkittävä henkilökohtainen tai reaalinen yhteys.

Portugalin tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta seuraavissa tilanteissa:

a) Asioissa, jotka koskevat esineoikeutta kiinteään omaisuuteen ja kiinteän omaisuuden vuokraamista Portugalin alueella. Kun kyse on enintään kuusi peräkkäistä kuukautta kestävästä vuokrasopimuksista kiinteistön väliaikaista henkilökohtaista käyttöä varten, toimivaltaisista ovat kuitenkin myös sen EU:n jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa vastaajan kotipaikka sijaitsee. Tällöin edellytetään kuitenkin, että vuokralainen on luonnollinen henkilö ja että omistajan ja vuokralaisen kotipaikka sijaitsee samassa jäsenvaltiossa.

b) Asioissa, jotka koskevat sellaisten yhteisöjen tai muiden oikeushenkilöiden perustamisen tai purkamisen lainvoimaisuutta, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Portugalissa, sekä asioissa, jotka koskevat niiden elinten tekemien päätösten lainvoimaisuutta. Portugalilaiset tuomioistuimet määrittävät tällaisen sääntömääräisen kotipaikan kansainvälisen yksityisoikeuden säännösten perusteella.

c) Asioissa, jotka koskevat Portugalissa pidettyihin julkisiin rekistereihin tehtyjen kirjausten lainvoimaisuutta.

d) Asioissa, jotka koskevat Portugalin alueella sijaitsevien kiinteistöjen ulosmittausta.

e) Asioissa, jotka koskevat Portugalissa asuvien henkilöiden tai sellaisten oikeushenkilöiden tai yhteisöjen, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Portugalissa, maksukyvyttömyyttä tai velkajärjestelyjä.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Omaisuuksien sijaintipaikan tuomioistuin

Kiinteistöihin kohdistuvaa henkilökohtaista tai esineoikeudellista käyttöoikeutta koskevat kanteet, yhteisömuotoisissa olevan kiinteistön jakamista, häätöä, irrottamista ja ulosmittausta koskevat kanteet sekä kiinnelainojen korottamista, korvaamista, alentamista tai luovuttamista koskevat kanteet on nostettava kiinteistön sijaintipaikan tuomioistuimessa.

Laivoihin tai ilma-aluksiin kohdistuvien kiinnelainojen korottamista, korvaamista, alentamista tai luovuttamista koskevat kanteet on kuitenkin nostettava kyseisen liikennevälineen rekisteröintipaikan tuomioistuimessa. Jos kiinnelainaan sisältyy eri alueilla rekisteröityä irtaimistoa, kantaja voi valita minkä tahansa näistä alueista.

Kun kanne koskee omaisuusmassaa tai irtainta ja kiinteää omaisuutta tai eri alueilla sijaitsevia kiinteistöjä, se nostetaan arvokkaimman kiinteistön sijaintipaikan tuomioistuimessa. Arvo määritetään kiinteistörekisteriin ilmoitettujen arvojen perusteella. Jos kanteen kohteena oleva kiinteistö sijaitsee useammalla kuin yhdellä alueella, kanne voidaan nostaa millä tahansa näistä alueista.

Velvoitteiden täyttämistä koskeva toimivalta

Kanteet, joilla vaaditaan velvoitteiden täyttämistä, korvausta velvoitteiden laiminlyönnistä tai puutteellisesta täyttämisestä sekä sopimuksen purkamista sopimusrikkomuksen vuoksi, nostetaan vastaajan kotipaikan tuomioistuimessa. Velkoja voi valita sen paikan tuomioistuimen, jossa velvoite oli määrä täyttää, jos kantaja on oikeushenkilö tai jos velkojan kotipaikka sijaitsee Lissabonin tai Porton suurkaupunkialueella ja myös vastaajan kotipaikka sijaitsee samalla suurkaupunkialueella.

Lainvastaisiin tekoihin tai vahingonvaaraan perustuvaa vahingonkorvausvastuuta koskevissa kanteissa toimivaltainen on tapahtumapaikan tuomioistuin.

Avioero ja asumusero

Avioeroa, asumuseroa ja ositusta koskevissa kanteissa toimivaltainen on kantajan kotipaikan tai asuinpaikan tuomioistuin.

Palkkioita koskevat riita-asiat

Oikeudenkäyntiedustajan tai teknisten asiantuntijoiden palkkioita ja asiakkaalle suoritettujen ennakkomaksujen takaisinperintää koskevissa riita-asioissa toimivaltainen on palvelun suorituspaikan tuomioistuin. Kyseiset asiat on käsiteltävä yhdessä.

Jos asia on viety käsiteltäväksi ylioikeuteen (*Tribunal da Relação*) tai korkeimpaan oikeuteen (*Supremo Tribunal de Justiça*), palkkioiden maksamista koskeva kanne käsitellään kuitenkin velallisen kotipaikan alioikeudessa (*Tribunal da comarca*).

Yhteishaverin ratkaisu ja jakaminen

Sen sataman tuomioistuin, jossa yhteishaverissa vahingoittunut laivan lasti on luovutettu tai oli määrä luovuttaa, on toimivaltainen ratkaisemaan ja jakamaan kyseisen haverin.

Laivojen yhteentörmäyksestä johtuvat vahingonkorvaukset

Laivojen yhteentörmäykseen perustuva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa onnettomuuspaikan tuomioistuimessa, törmänneen laivan omistajan kotipaikan tuomioistuimessa, kyseisen laivan rekisteröinti- tai sijaintipaikan tuomioistuimessa tai törmäyksen kohteena olleen laivan ensimmäisen tulosataman tuomioistuimessa.

Laivojen pelastus- tai avustustoimenpiteistä johtuvat palkkasaamiset

Laivojen pelastus- tai avustustoimenpiteistä johtuvia palkkasaamisia voidaan hakea tapahtumapaikan tuomioistuimessa, pelastettujen esineiden omistajan kotipaikan tuomioistuimessa tai pelastetun laivan rekisteröinti- tai sijaintipaikan tuomioistuimessa.

Kanne, jolla vaaditaan ostetun laivan erioikeuksien poistamista, nostetaan sen sataman tuomioistuimessa, jossa alus on ollut ankkuroituna ostohetkellä.

Turvaamistoimia koskevat menettelyt ja kanteen nostamista edeltävät toimet

Turvaamistoimia koskevissa menettelyissä ja kanteen nostamista edeltävissä toimissa on otettava huomioon seuraavat seikat:

a) Takavarikkoa ja ulosmittausta voidaan hakea joko tuomioistuimelta, jossa pääasia on määrä käsitellä, tai omaisuuden sijaintipaikan tuomioistuimelta tai, jos omaisuus sijaitsee usealla alueella, millä tahansa näistä alueista.

b) Uuden työmaan saarrossa toimivaltainen on töiden suorittamispaikan tuomioistuin.

c) Muissa turvaamistoimia koskevissa menettelyissä toimivaltainen on se tuomioistuin, jossa kyseinen asia on määrä käsitellä.

d) Todistelua edeltäviä toimia haetaan sen paikan tuomioistuimelta, jossa toimet on määrä toteuttaa.

Edellä mainittuihin toimiin liittyvä aineisto liitetään pääasian asiakirja-aineistoon, jotta se voidaan tarvittaessa toimittaa tuomioistuimelle, jossa kannetta käsitellään.

Tiedoksianto haetaan siltä tuomioistuimelta, jonka alueella tiedoksisaja oleskelee.

Pääsääntö

Portugalin siviiliprosessioikeuden alueellista toimivaltaa koskevan pääsäännön mukaan vastaajan kotipaikan tuomioistuin on toimivaltainen, ellei toisin ole erikseen säädetty.

Jos vastaajalla ei kuitenkaan ole vakituista asuinpaikkaa, asuinpaikka ei ole tiedossa tai vastaaja on poissaoleva, asia käsitellään kantajan kotipaikan tuomioistuimessa. Poissaolevan vastaajan omaisuuden väliaikaista tai pysyvää edunvalvontaa koskevat hakemukset on kuitenkin esitettävä sen alueen tuomioistuimelle, jossa vastaaja viimeksi asui Portugalissa.

Jos vastaajan koti- tai asuinpaikka on ulkomailla, asia käsitellään sen paikan tuomioistuimessa, jossa vastaaja oleskelee. Jos vastaaja ei ole Portugalin alueella, asia käsitellään kantajan kotipaikan tuomioistuimessa, ja kun kyseinen kotipaikka on ulkomailla, lissabonilainen tuomioistuin on toimivaltainen.

Oikeushenkilöiden ja yhteisöjen osalta noudatettava pääsääntö

Jos vastaajana on valtio, toimivaltainen tuomioistuin ei ole vastaajan vaan kantajan kotipaikan tuomioistuin.

Jos vastaajana on toinen oikeushenkilö tai yhteisö, asia käsitellään pääkonttorin kotipaikan taikka sivuliikkeen, liikkeen, tytäryhtiön, sivukonttorin tai edustajan kotipaikan tuomioistuimessa sen mukaan, onko kanne nostettu päätoimipaikkaa vai sivutoimipaikkoja vastaan. Kanne sellaisia ulkomaisia oikeushenkilöitä tai yhteisöjä vastaan, joilla on Portugalissa sivuliike, liike, tytäryhtiö, sivukonttori tai edustaja, voidaan kuitenkin nostaa viimeksi mainittujen kotipaikan tuomioistuimessa, vaikka vastaajana olisi pääkonttori.

Useita vastaajia ja useita kanteita

Jos vastaajia on enemmän kuin yksi, kaikkia vastaajia kuullaan sen alueen tuomioistuimessa, jossa useimmat vastaajat asuvat. Jos useammassa paikassa asuu yhtä monta vastaajaa, kantaja voi valita asian käsittelypaikaksi minkä tahansa niistä.

Jos kantaja esittää useita kanteita, joita pitäisi käsitellä alueellisen toimivallan perusteella useammassa eri tuomioistuimessa, kantaja voi nostaa kanteen missä tahansa näistä tuomioistuimista. Poikkeuksena on tilanne, joissa toimivalta käsitellä jotakin kanteista riippuu jostakin liittymäperusteesta, jonka perusteella tuomioistuin voi automaattisesti todeta, ettei sillä ole toimivaltaa; tällöin kanne on nostettava kyseisessä tuomioistuimessa.

Jos kantajalla on kuitenkin useita kanteita, joiden välillä on riippuvuus- tai toissijaisuussuhde, kanne on nostettava siinä tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen käsittelemään pääasiaa.

Täytäntöönpanotoimivaltaa koskeva pääsääntö

Täytäntöönpanossa toimivaltainen on velallisen kotipaikan tuomioistuin, lukuun ottamatta laissa säädettyjä erityistapauksia. Velkoja voi kuitenkin valita tuomioistuimen, jonka alueella vaatimus on määrä panna täytäntöön, silloin kun velallinen on oikeushenkilö tai kun velallisen kotipaikka on Lissabonin tai Porton suurkaupunkialueella ja velkojan kotipaikka on samalla suurkaupunkialueella.

Jos täytäntöönpanon tavoitteena on toteuttaa esineen luovutus tai velan perintä reaalivakuutta vastaan, toimivaltaisia ovat vastaavasti ne tuomioistuimet, joiden alueella esine tai luovutuksen kohteena oleva omaisuus sijaitsee.

Kun täytäntöönpano on suoritettava velallisen asuinpaikkakunnan tuomioistuimessa eikä hänellä ole kotipaikkaa vaan ainoastaan omaisuutta Portugalissa, täytäntöönpanovaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jonka alueella omaisuus sijaitsee.

Päällekkäisen täytäntöönpanon tilanteissa, joissa alueellinen toimivalta kuuluu useammille eri tuomioistuimille, toimivaltainen on velallisen kotipaikan tuomioistuin.

Tuomioon perustuva täytäntöönpano

Jos täytäntöönpano perustuu portugalilaisen tuomioistuimen päätökseen, täytäntöönpanotoimia koskeva hakemus tehdään sen menettelyn kuluessa, jossa kyseinen päätös on annettu. Täytäntöönpano on osa samaa menettelyä, mutta asia käsitellään erikseen, paitsi silloin, kun asiaan ole haettu muutosta. Tällöin täytäntöönpanoa käsitellään muutoksenhaun yhteydessä.

Jos tuomioistuinten organisaatiota koskevan lain (*lei de organização judiciária*) mukaan toimivaltainen on täytäntöönpanoon erikoistunut tuomioistuimen jaosto, sille on toimitettava viipymättä jäljennös tuomiosta, täytäntöönpanotoimia koskeva hakemus ja liiteasiakirjat.

Jos päätöksen tekevät välimiehet Portugalin alueella toteutetussa välimiesmenettelyssä, täytäntöönpanossa toimivaltainen on sen alueen alioikeus (*Tribunal da comarca*), jossa välimiesmenettely toteutettiin.

Ylioikeuksien tuomioiden täytäntöönpano

Jos kanne on käsitelty ylioikeudessa tai korkeimmassa oikeudessa, täytäntöönpanossa toimivaltainen on velallisen kotipaikan tuomioistuin.

Ulkomaisen tuomioistuimen tuomioon perustuva täytäntöönpano

Ulkomaisen tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanossa toimivalta on velallisen kotipaikan tuomioistuimella.

Tuomioistuimen toimivalta satunnaisissa asioissa

Asiassa toimivaltainen tuomioistuin on myös toimivaltainen pääasiaan liittyvissä satunnaisissa asioissa ja kysymyksissä, joita vastaaja esittää puolustukseensa.

Vastakanteita koskeva toimivalta

Pääasiaa käsittelevä tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään myös vastakanteita, jos sillä on kansallisuuteen, käsiteltävään asiaan ja hierarkiaan perustuva toimivalta. Jos näin ei ole, vastaaja vapautetaan kyseisestä oikeusasteesta.

Yksityiset sopimukset ja toimivallan siirtäminen

Osapuolet voivat sopia, mikä tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään tietyn riita-asian tai tietyistä oikeussuhteesta mahdollisesti syntyvät riita-asiat, kun kyseisellä oikeussuhteella on liittymä useampaan kuin yhteen oikeusjärjestykseen. Sopimusperusteisesti on mahdollista määrittää joko yksinomainen toimivalta tai pelkästään portugalilaisten tuomioistuinten toimivallalle – silloin kun niillä on toimivalta – vaihtoehtoinen toimivalta epävarmojen tilanteiden varalta.

Oikeuspaikka voidaan valita ainoastaan silloin, kun kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) Riita-asia koskee oikeuksia, joista asianosaiset voivat vapaasti päättää.
- b) Oikeuspaikan valinta hyväksytään nimetyn tuomioistuimen laissa.
- c) Valinta on perusteltu kummankin tai jommankumman asianosaisen tärkeän edun vuoksi, kunhan siitä ei aiheudu toiselle asianosaiselle vakavaa haittaa.
- d) Kyseessä ei ole portugalilaisten tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan kuuluva asia.
- e) Oikeuspaikka on valittu kirjallisessa tai kirjallisesti vahvistetussa sopimuksessa, jossa nimenomaisesti mainitaan toimivaltainen tuomioistuin.

Kirjallisella sopimuksella tarkoitetaan tässä asianosaisten allekirjoittamaa asiakirjaa tai kirjeiden, teleksien, sähköisten tai muiden sellaisten viestintävälineiden, joista jää kirjallinen todiste, vaihdon tuloksena syntynyttä asiakirjaa riippumatta siitä, sisältävätkö nämä välineet varsinaisen sopimuksen vai onko niissä lauseke, jossa viitataan tällaisen sopimuksen sisältävään asiakirjaan.

Lasten ja nuorten suojeleminen

Alaikäisiä koskevissa asioissa toimivaltainen soveltamaan lasten oikeuksia edistäviä toimenpiteitä ja lastensuojelutoimenpiteitä on sen paikkakunnan lastensuojelulautakunta tai tuomioistuin, jossa lapsen tai nuoren kotipaikka on sinä päivänä, jona ilmoitus tilanteesta tehdään tai oikeusmenettely aloitetaan.

Jos lapsen tai nuoren kotipaikka ei ole tiedossa tai sitä ei voida määrittellä, toimivaltainen on sen paikkakunnan lastensuojelulautakunta tai tuomioistuin, jossa lapsi tai nuori oleskelee sillä hetkellä.

Edellä mainituista ehdoista huolimatta sen paikkakunnan lastensuojelulautakunta tai tuomioistuin, jossa lapsi tai nuori oleskelee sillä hetkellä, toteuttaa tarvittavat kiireelliset toimenpiteet tämän välitöntä suojelua varten.

Jos lapsi tai nuori vaihtaa näiden toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen asuinpaikkaa yli kolmeksi kuukaudeksi, asia siirretään käsiteltäväksi uuden kotipaikan lastensuojelulautakuntaan tai tuomioistuimeen.

Edellä mainittuja tapauksia lukuun ottamatta, menettelyn aloittamisen jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Jos useampi kuin yksi lapsi tai nuori on vaarassa, voidaan nostaa yksi kanne. Jos kuitenkin on aloitettu useampia erillisiä menettelyjä, ne voidaan alueellista toimivaltaa koskevista säännöistä riippumatta kaikki liittää alkuperäiseen kanteeseen, jos se on perusteltua perhesuhteiden tai kyseessä olevan vaaratilanteen vuoksi.

Jos saman lapsen tai nuoren osalta on otettu käsiteltäväksi peräkkäisiä suojelutoimia, kasvatuksellisia holhoustoimenpiteitä tai yksityisoikeudellisia turvaamistoimenpiteitä, niitä koskevat tiedot on liitettävä asiakirja-aineistoon ja toimitettava alkuperäistä kannausta käsitelleelle tuomarille, joka on toimivaltainen asiassa.

Kasvatukselliset holhoustoimenpiteet

Sen alueen tuomioistuin, jossa alaikäisen kotipaikka on menettelyä aloitettaessa, on toimivaltainen arvioimaan tosiseikkoja ja soveltamaan kasvatuksellisia holhoustoimenpiteitä. Jos alaikäisen kotipaikka ei ole tiedossa, toimivaltainen on huoltajien kotipaikan tuomioistuin. Jos huoltajilla on eri kotipaikka, toimivaltainen on sen paikan tuomioistuin, jossa alaikäisen yksinhuoltajaksi määrätty osapuoli asuu, tai yhteishuoltajuuden tapauksessa osapuoli, jonka luona alaikäinen asuu. Muissa tapauksissa toimivaltainen on sen paikan tuomioistuin, jossa huoltajuutta harjoitetaan tai jos tätä ei voida määrittää, sen paikan tuomioistuin, jossa alaikäinen oleskelee.

Menettelyn aloittamisen jälkeiset muutokset eivät vaikuta toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Sen alueen tuomioistuin, jossa huoltajuutta harjoitetaan ja jossa alaikäinen oleskelee, on vastuussa kiireellisten toimenpiteiden toteuttamisesta.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. aihetta "Tuomioistuinjärjestelmät" ja "Tuomioistuinten toimivalta" koskevat sivut.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Tapauksissa, joissa asianajajan (*advogado*) käyttäminen ei ole pakollista, osapuolet voivat ajaa asiaansa itse tai heitä edustavien auskultoivien asianajajien (*advogado estagiário*) tai toimistoasianajajien (*solicitador*) välityksellä.

Asianajajan käyttäminen on pakollista:

- a) tapauksissa, joihin voi hakea muutosta, koska vaatimuksen rahamääräinen arvo ylittää kyseiselle tuomioistuimelle asetetun muutoksenhakukelpoisuuden rajan;
- b) tapauksissa, joissa tavanomainen (eli varsinainen) muutoksenhaku on mahdollista vaatimuksen rahamääräisestä arvosta riippumatta;
- c) ylempiin oikeusasteisiin esitetyissä muutoksenhauissa ja niiden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemissä asioissa.

Vaikka asianajajan käyttäminen olisikin pakollista, auskultoivat asianajajat, toimistoasianajajat ja osapuolet itse voivat nostaa kanteita, jotka eivät edellytä oikeuskysymysten käsittelemistä oikeudenkäynnissä.

Asioissa, joissa asianajajan käyttäminen ei ole pakollista, osapuolet eivät ole nimenneet oikeudellista edustajaa, todistajien kuulustelusta vastaa tuomari, joka myös valitsee kyseiseen tilanteeseen soveltuvan oikeudenkäyntimenettelyn.

Osapuolten edellytetään käyttävän asianajajaa, auskultoivaa asianajajaa tai toimistoasianajajaa silloin, kun täytäntöönpanomenettely koskee alioikeuksiin sovellettavan raja-arvon ylittävää vaatimusta. Osapuolten on käytettävä asianajajaa, kun täytäntöönpanomenettely koskee ylioikeuksiin sovellettavan raja-arvon ylittävää vaatimusta, tai menettelyissä, joissa esitetty vaatimus on yhtä suuri tai alempi kuin tämä raja-arvo, mutta kuitenkin suurempi kuin alioikeuksiin sovellettava raja-arvo, kun kyseessä on tavanomaisessa (ei yksinkertaistetussa) oikeudenkäyntimenettelyssä ratkaistava asia

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kun kyseessä on asia, jossa oikeudellisen edustajan käyttäminen ei ole pakollista tai jossa osapuolta ei puolusteta, edellä mainitut asiakirjat voidaan esittää tuomioistuimelle seuraavin tavoin:

- a) toimitus tuomioistuimen kirjaamoon, jolloin asiakirja katsotaan toimitetuksi kyseisenä päivänä;
- b) toimitus postitse kirjattuna kirjeenä, jolloin asiakirja katsotaan toimitetuksi kirjatun kirjeen postileimassa olevana päivänä;
- c) toimitus faksilla, jolloin asiakirja katsotaan toimitetuksi lähetyspäivänä.

Katso myös "Sähköinen asiointi".

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Kaikki tuomioistuinasiakirjat on laadittava portugaliksi.

Kun muun maan kansalainen, joka ei osaa portugalia, joutuu kuultavaksi portugalilaisissa tuomioistuimissa, hänelle nimetään tulkki, kun se on tarpeen valaehtoisen viestinnän helpottamiseksi.

Kun asiakirjat on laadittu vieraalla kielellä, joka on käännettävä portugaliksi, tuomioistuin määrää omasta aloitteestaan tai jonkun osapuolen pyynnöstä, että asiakirjan yhteydessä on toimitettava myös sen käännös.

Rauhantuomarien käsittelyissä asian voi esittää suullisesti. Tällöin tuomioistuimen virkamies kirjaa asian.

Menettelyyn liittyvät asiakirjat, jotka osapuolten on esitettävä kirjallisesti, toimitetaan tuomioistuimelle sähköisessä muodossa verkossa olevan *Citius*-järjestelmän kautta (<http://citius.tribunaisnet.mj.pt/>). Asiakirjat toimitetaan sivuilla esitettyjen menettelyjen ja ohjeiden mukaisesti, ja ne katsotaan toimitetuksi lähetyspäivänään.

Tällä tavoin asiakirjoja esittävän osapuolen on toimitettava sähköisessä muodossa oikeudenkäyntiasiakirjat ja liiteasiakirjat. Alkuperäisiä asiakirjoja ei tarvitse lähettää, ellei tuomari niin määrää siviiliprosessilain nojalla.

Asioissa, joissa edustajaa ei ole pakko nimittää ja joissa osapuolta ei puolusteta, katso vastaus edelliseen kysymykseen.

Kun kyse on maksamismääräysmenettelystä, katso lisätietoja kyseistä aihetta koskevalta sivulta.

Katso myös "Sähköinen asiointi".

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Maksamismääräysmenettelyn ja täytäntöönpanomenettelyn vireillepanoa varten on omia lomakkeita, samoin rauhantuomioistuimissa sellaisten asioiden vireillepanoa varten, joita kantaja ei ole halunnut esittää suullisesti.

Katso myös "Maksamismääräysmenettely", "Tuomioiden täytäntöönpano" ja "Vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot".

Kun tuomioistuimelle esitetään vahvistuskanne, kantajan on esitettävä seuraavat tiedot haastehakemuksessa:

- tuomioistuin ja jaosto, jolle kanne esitetään, ja osapuolten henkilötiedot, joista käyvät ilmi osapuolten nimet, kotipaikka tai päätoimipaikka ja mahdollisuuksien mukaan sosiaaliturva- ja verotunnukset, ammatit ja työpaikat;
- oikeudellisen edustajan toimitilan osoite;
- kannetyyppi;
- kanteen nostamiseen johtaneet keskeiset tosiseikat ja oikeudelliset kanneperusteet;
- vaatimus;
- vaatimuksen rahamääräinen arvo;
- täytäntöönpanoviranomainen, jonka vastuulla on antaa haaste tiedoksi, tai tiedoksiannosta vastaava oikeudellinen edustaja.

Hakemuksen lopussa kantajan on esitettävä luettelo todistajista ja pyytää muita todistamiskeinoja.

Kantajan on lisättävä haastehakemukseen todiste tuomioistuinmaksun (kirjaamiskulujen) maksamisesta etukäteen tai oikeusavun myöntämispäätös, joka vapauttaa kantajan tästä maksusta.

Tuomioistuimen kirjaamo hylkää haastehakemuksen ja ilmoittaa kirjallisesti syyt tähän, jos jokin seuraavista ehtoista täyttyy:

- haastehakemuksessa ei ole osoitetta tai se on osoitettu toiselle tuomioistuimelle, tuomioistuimen toiselle jaostolle tai toiselle viranomaiselle;

- haastehakemuksessa ei mainita osapuolia ja näiden pakollisia henkilötietoja (nimet, kotipaikka tai päätoimipaikka ja mahdollisuuksien mukaan sosiaaliturva- ja verotunnukset, ammatit ja työpaikat);
- haastehakemuksessa ei mainita oikeudellisen edustajan toimipaikan osoitetta;
- haastehakemuksessa ei mainita kannetyyppejä;
- haastehakemuksessa ei mainita vaatimuksen rahamääräistä arvoa;
- haastehakemuksessa ei esitetä todistetta tuomioistuinmaksujen maksamisesta tai oikeusavun myöntämisestä, lukuun ottamatta laissa säädettyjä kiireellisiä tapauksia.
- haastehakemusta ei ole allekirjoitettu;
- haastehakemusta ei ole laadittu portugalin kielellä;
- käytetty paperi ei täytä lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Oikeudenkäyntiin liittyviä kuluja ovat tuomioistuinmaksut sekä muut kustannukset ja kulut.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksuilla tarkoitetaan kirjaamismaksua, joka riita-asian osapuolten on maksettava menettelyn alussa ja jonka määrä riippuu käsiteltävänä olevan asian monimutkaisuudesta oikeudenkäyntikuluja koskevan asetuksen ([Regulamento das Custas Processuais](#)) mukaisesti.

Oikeudenkäyntikuluja koskevan asetuksen mukaisesti tuomioistuinmaksun maksaa kantaja tai vastaaja, velkoja tai velallinen, hakemuksen tekijä tai vastaanottaja, muutoksenhaun vireillepanija tai vastaanottaja.

Tuomioistuinmaksu on maksettava ennen niiden oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamista, joiden käsittelystä edellytetään maksua (esim. kanne tai haastehakemus, vastakanne), ellei osapuoli tai menettely ole vapautettu maksusta tai ellei osapuolelle ole ennakolta myönnetty maksuajan lykkäystä.

Jos kyse on vastakanteesta tai pääasiasta, peritään ylimääräinen tuomioistuinmaksu silloin, kun vastakanteen esittäjä nostaa kantajasta erillisen kanteen.

Kannetta ei pidetä erillisenä muun muassa silloin, kun osapuolen tarkoituksena on saada aikaan omaksi edukseen sama oikeudellinen vaikutus kuin kantajan pyrkimyksenä on tai kun osapuolen tavoitteena on vain saada saatavansa.

Jos kantajia on useampia, kanteessa tai haastehakemuksessa tai vastakanteessa ensimmäisenä mainittu kantaja maksaa koko tuomioistuinmaksun. Tällä osapuolella on oikeus periä maksua muilta kantajilta.

Jos asiaan on yhdistetty useita hakemuksia, jokaisen kantajan, vastakanteen esittäjän, velkojan tai muutoksenhakijan on maksettava tuomioistuinmaksu, jonka määrä vahvistetaan oikeudenkäyntikuluja koskevan asetuksen mukaisesti.

Jos kanteen nostaa liiketoimintaa harjoittava yhteisö, joka on edeltävän vuoden aikana pannut vireille vähintään 200 kannetta, menettelyä tai täytäntöönpanohakemusta, tuomioistuinmaksun määrä vahvistetaan oikeudenkäyntikuluja koskevan asetuksen mukaisesti.

Määrättäessä tuomioistuinmaksu maksettavaksi kanteita ja turvaamistoimia pidetään erityisen monimutkaisina, kun ne

- a) sisältävät laajoja haasteita tai väitteitä;
- b) liittyvät pitkälle erikoistuneisiin oikeuden aloihin tai erityisen teknisiin aiheisiin tai ne edellyttävät monia eri oikeudenaloja koskevien oikeudellisten kysymysten analysointia; tai
- c) edellyttävät suuren todistajajoukon kuulustelemista, monimutkaisten todisteiden analysointia tai lukuisia pitkällisiä toimintavaiheita todisteiden esittämiseksi.

Yleensä ensimmäinen tai ainoa maksuerä suoritetaan ennen kuin se oikeudellinen toimenpide toteutetaan, johon maksua sovelletaan, seuraavin edellytyksin:

- a) sähköisessä muodossa toimitettujen kanteiden tapauksessa on esitettävä sähköinen maksutosite lainsäädännössä asetetuin ehdoin;

b) asiakirjoina toimitettujen kanteiden tapauksessa asianosaisen on liitettävä asiakirja-aineistoon maksutosite.

Tuomioistuinmaksun toinen erä on maksettava 10 päivän kuluessa oikeuden viimeisen istunnon tiedoksiannosta. Asianosaisen on toimitettava tämän määräajan kuluessa maksutosite tai osoitettava, että maksu on suoritettu määräajassa.

Kustannukset

Kustannuksia ovat kaikki oikeudenkäynnistä aiheutuvat menot, joiden maksua osapuolet vaativat tai jotka tuomioistuin määrää maksettaviksi.

Lukuun ottamatta tapauksia, joista on säädetty oikeussuojan saatavuutta koskevassa laissa, kumpikin osapuoli maksaa aiheuttamansa, oikeudenkäynnin kuluessa syntyvät kustannukset.

Kustannusten korvaamisesta vastaa kanteen vireillepannut osapuoli tai jos kanne on nostettu viran puolesta, se osapuoli, joka hyötyy asiasta.

Kulut

Oikeudenkäyntikulut sisältävät kulut, jotka jokaisen menettelyyn osallistuvan osapuolen on maksettava ja joista heillä on oikeus saada korvausta, jos vastapuoli tuomitaan. Tällöin tuomioistuin tuomitsee hävinneen osapuolen korvaamaan kulut.

Jos osapuoli tuomitaan maksamaan oikeudenkäyntikulut, tämän osapuolen on korvattava muun muassa voittaneen osapuolen tuomioistuinmaksut tietyntasteikon mukaan, osapuolelle aiheutuneet muut kustannukset, täytäntöönpanoviranomaiselle maksetut palkkiot ja tälle aiheutuneet kulut, oikeudellisen edustajan palkkiot ja kulut, jotka on eritelty ja perusteltu asiaa koskevan asetuksen mukaisesti.

Jos kantajalla olisi mahdollisuus käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä, mutta hän valitsee oikeudenkäynnin, kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan riippumatta ratkaisusta asiassa, ellei toinen osapuoli ole vastustanut vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käyttöä.

Tietyt oikeudenkäynnit ovat lain nojalla maksuttomia ja tietyt osapuolet on vapautettu maksusta.

Koska tuomioistuinmaksu vastaa määrää, joka riita-asian osapuolten on maksettava menettelyn alussa, jokaista osapuolta, joka voidaan katsoa osalliseksi menettelyyn (kantaja, vastaaja, velkoja, velallinen, muutoksenhaun vireillepanija tai vastaanottaja, hakemuksen tekijä tai vastaanottaja), voidaan periaatteessa vaatia suorittamaan tuomioistuinmaksu. Tuomioistuinmaksu ei perustu jutun voittamiseen, vaan kyse on suoritetusta palvelusta perittävästä korvauksesta. Voittaneilla osapuolilla on oikeus saada hävinneeltä osapuolelta korvausta tuomioistuinmaksusta silloin, kun hävinnyt osapuoli määrätään maksamaan oikeudenkäyntikulut.

Palkkiot

Oikeusalan ammattilaisen palkkiot määrää kyseinen henkilö itse. Hän ottaa huomioon tarjoamiensa palvelujen laajuuden, asian vaikeuden ja kiireellisyyden, asian käsittelyn edellyttämän henkisen työn haastavuuden, aikaansaadun lopputuloksen, kuluneen ajan, hänelle kuuluneiden velvollisuuksien laajuuden ja ammattialan yleisen käytännön.

11 Voinko saada oikeusapua?

Kyllä, oikeusapua voi saada, kun sen myöntämisen edellytykset täyttyvät (katso "Oikeusapu").

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Katso vastaukset kysymyksiin 7 ja 8.

Haastehakemusta vastaanotettaessa muutoseikkojen noudattamista valvoo vastaanottava virkailija. Oikeudenkäynnin myöhemmissä vaiheissa tuomari tarkastaa niiden noudattamisen perusteellisemmin.

Nämä päätökset annetaan aina tiedoksi osapuolille.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Laissa ei aseteta tuomioistuimelle tällaisia tiedonantovelvoitteita. Sähköisiin viranomaispalveluihin tähtäävän Portugalin oikeusministeriön hankkeen eli CITIUS-palvelun avulla oikeudenkäyntiasiakirjat ovat saatavilla sähköisessä muodossa ja oikeudelliset edustajat voivat nykyisin tutustua niihin omalta tietokoneeltaan käsin.

Menettely- ja oikeudenkäyntiasiakirjat toimitetaan nykyisin sähköisesti ja kirjataan suoraan tuomioistuinten tietotekniikkasovelluksiin, ja myös tuomarit käyttävät vastaavia sovelluksia tietyissä menettelyvaiheissa. Asianajajat, tuomioistuinten kirjaamot ja tuomarit voivat näin ollen perehtyä menettelyyn liittyviin asiakirjoihin näiden sovellusten ja CITIUS-portaalin avulla.

Hyödyllisiä linkkejä

- [Apoio Judiciário – Protecção Jurídica](#) (oikeusapu – oikeussuoja)
- [Bases Jurídico-Documentais](#) (oikeudellisten asiakirjojen tietokanta)
- [Câmara dos Solicitadores](#) (toimistoasianajajien liitto)
- [Diário da República](#) (Portugalin virallinen lehti)
- [Direcção-Geral da Administração da Justiça](#) (oikeushallinnon keskusvirasto)
- [Direcção-Geral da Política de Justiça](#) (oikeuspolitiikan keskusvirasto)
- [Ministério da Justiça](#) (oikeusministeriö)
- [Ordem dos Advogados](#) (asianajajaliitto)
- [Citius-portaali](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 31/03/2017

Miten on meneteltävä? - Romania

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
  - [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
  - [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
  - [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
  - [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
  - [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
  - [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
  - [8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
  - [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
  - [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)
  - [11 Voinko saada oikeusapua?](#)
  - [12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?](#)
  - [13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta \(esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn\)?](#)
-

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Henkilön, jolla on vaade toista henkilöä vastaan, on nostettava kanne tuomioistuimessa, jolla on toimivalta kyseisessä asiassa. Asia voidaan käsitellä tuomioistuimessa vasta, kun edeltävä menettely on valmis, jos laissa nimenomaan säädetään sellaisesta. Kanteeseen on liitettävä todiste ennakkomenettelyn valmistumisesta.

Riidan osapuoli voi turvautua myös vaihtoehtoisin riidanratkaisumenettelyihin.

Sovittelu on vapaaehtoista ennen tuomioistuimeen menemistä. Oikeusviranomaisten on kerrottava osapuolille sovitteluvaihtoehdosta ja sen eduista prosessin aikana.

Sovittelua voidaan käydä riidoissa, jotka koskevat vakuutuksia, kuluttajansuojaa, perheoikeutta, ammatillista vastuuta, työriitoja ja siviilioikeudellisia riitoja, joiden arvo on alle 50 000 Romanian leuta, lukuun ottamatta asioita, joissa on annettu täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen tuomio maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiseksi.

Riidan osapuolet voivat turvautua myös välimiesmenettelyyn, jossa tuomiovalta on luonteeltaan yksityinen ja vaihtoehtoinen. Täysin oikeuskelpoiset henkilöt voivat sopia riidan ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat henkilö- ja perheoikeudellista asemaa, henkilön oikeuskelpoisuutta, perimystä, perhesuhteita ja oikeuksia, joista osapuolet eivät voi päättää itse.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Rahaa koskeviin kanteisiin sovelletaan vanhentumisaikaa, ellei laissa säädetä toisin. Laissa erityisesti säädetyissä asioissa myös muihin kanneoikeuksiin sovelletaan vanhentumisaikaa kohteesta riippumatta (siviililain 2501 §).

Yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta siviililain 2517 §:n mukaisesti.

Siviililaisissa säädetään erityisistä vanhentumisaajoista tietyissä asioissa, joista seuraavassa esitetään esimerkkejä:

- kymmenen vuoden vanhentumisaika koskee esineoikeuksia, jotka eivät lain mukaan ole luovuttamattomia tai joihin ei sovelleta muuta vanhentumisaikaa; korvaus aineettomasta/aineellisesta vahingosta, jonka henkilö on kärsinyt kidutuksen tai raakojen tekojen seurauksena tai tapauksen mukaan alaikäiseen tai henkilöön, joka ei pysty puolustautumaan tai ilmaisemaan tahtoaan, kohdistuneen väkivallan tai seksuaalisen väkivallan seurauksena; korvaus ympäristövahingosta
- kahden vuoden vanhentumisaika koskee kanneoikeutta, joka liittyy (jälleen)vakuutus-suhteeseen, ja kanneoikeutta, joka liittyy palkkion maksamiseen välittäjälle välityssopimuksen perusteella toimitetuista palveluista
- yhden vuoden vanhentumisaika koskee kanneoikeutta, joka liittyy lippujen myynnistä saatujen tulojen palauttamiseen esityksestä, joka on peruttu; ravitsemusalan ammattilaisten tai hotellien toimittamiin palveluihin; professorien, muusikkojen ja taiteilijoiden tunneittain, päivittäin tai kuukausittain antamiin oppitunteihin; lääkärin, kättilöiden, sairaanhoitajien ja apteekkarien vastaanottoihin, toimenpiteisiin tai lääkkeisiin; vähittäismyyjien myymien tavaroiden ja toimitusten maksuihin; käsityöläisten työtä koskeviin maksuihin; asianajajien asiakkailta perimiin palkkioihin ja kuluihin; julkisten notaarien ja haastemiesten työstään perimiin maksuihin; insinöörien, arkkitehtien, maanmittareiden, tilintarkastajien ja muiden itsenäisten ammatinharjoittajien palkkioiden maksamiseen, sekä rahdinkuljettajaan kohdistuvaan kanneoikeuteen, joka johtuu tavaroiden maa-, ilma- tai vesikuljetusta koskevasta sopimuksesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Kansainvälistä toimivaltaa koskevat säännöt riidoissa, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, annetaan kansainvälisiä siviiliprosesseja koskevassa siviiliprosessilain osassa VII. Kyseisen osan säännöksiä sovelletaan menettelyihin, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia siviilioikeudessa, ellei kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuoli Romania on, Euroopan unionin lainsäädännössä tai erityisissä laeissa toisin säädetä.

Siviiliprosessilaissa annetaan kansainväliseen toimivaltaan liittyvistä asioista säännöksiä, jotka koskevat muun muassa seuraavia: toimivalta, joka perustuu vastaajan kotipaikkaan tai toimipaikkaan, oikeuspaikkasopimus Romanian tuomioistuinten hyväksi,

tuomioistuimen valintaa koskevat sopimukset, välimiesmenettelyä koskeva poikkeus, varatoimivalta, kansainvälinen toimivalta, vireilläolo ja siihen liittyvät kanteet kansainvälisellä tasolla, yksinomainen henkilökohtainen toimivalta, yksinomainen toimivalta rahaa koskevissa kanteissa tai Romanian tuomioistuinten etuoikeutettu toimivalta (siviiliprosessilain 1065 §:ja sitä seuraavat pykälät).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Alueellinen toimivalta määritellään yleisillä perusteilla (vastaajan kotipaikka/toimipaikka), vaihtoehtoisilla perusteilla (vanhemmuus, elatusvelvollisuus, kuljetussopimus, vakuutus sopimus, vekseli/sekki/velkakirja/arvopaperi, kuluttajat, siviilioikeudellinen vastuu vahingonkorvausoikeudessa) tai yksinomaisilla perusteilla (omaisuus, perintö, yritykset, kanteet kuluttajia vastaan), jotka annetaan uuden siviililain 107 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Tuomioistuimen toimivallasta asian kohteen mukaan säädetään uuden siviiliprosessilain 94 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä, ja se riippuu asian luonteesta tai kyseessä olevan rahamäärästä.

Piirituomioistuimet käsittelevät *ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina* kanteita, jotka kuuluvat *siviiliprosessilain mukaan huoltajuutta ja perheoikeutta koskevan toimivallan piiriin*; kanteita, jotka koskevat väestökisteriin kirjaamista; kanteita, jotka koskevat eri henkilöiden yksinomaisessa omistuksessa olevien kerrostalojen/asuntojen/tilojen hallintaa ja asunnonomistajien yhdistysten suhteita muihin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin; häätökanteita; kanteita, jotka koskevat jaettuina seiniä ja oja, rakennusten ja viljelmien etäisyyttä, tieoikeutta, kiinteistökiinnityksiä tai muita omistusoikeuteen vaikuttavia rajoituksia; kanteita, jotka koskevat rajojen muuttamista ja merkitsemistä; kanteita, jotka koskevat omaisuuden suojelua; kanteita, jotka liittyvät positiivisiin tai negatiivisiin velvoitteisiin, joita ei voida mitata rahassa; kanteita, jotka liittyvät oikeudelliseen jakoon arvosta riippumatta ja muita kanteita, jotka voidaan mitata rahassa, 200 000 Romanian leuhun saakka, osapuolten valmiuksista riippumatta.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät *ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina* kaikkia kanteita, jotka eivät lain mukaan kuulu muiden tuomioistuinten toimivaltaan, tai muita kanteita, jotka kuuluvat lain mukaan niiden toimivaltaan.

Muutoksenhakutuomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimina kanteita, jotka koskevat hallinto- ja veroriitoja, tai muita kanteita, jotka kuuluvat lain mukaan niiden toimivaltaan.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Osapuolet voivat nostaa kanteen henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä. Kyseinen edustus voi perustua lakiin, sopimukseen tai lainkäyttöön. Oikeusavustaja edustaa luonnollista henkilöä, joka ei ole oikeustoimikelpoinen. Osapuolia voi lain mukaan edustaa heidän valitsemansa asiamies, ellei laissa vaadita heitä tulemaan oikeuteen henkilökohtaisesti.

Ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhaussa luonnollisia henkilöitä voi edustaa asianajaja tai muu valtuutettu. Jos asiamies on joku muu kuin asianajaja, tämä voi tehdä menettelyihin liittyviä poikkeuksia ja asian sisältöä koskevia esityksiä vain asianajajan välityksellä tutkinta- ja perusteluvaiheessa. Kanteen laatimisessa ja muutoksenhaun perustelemissa sekä muutoksenhaun hakemisessa ja puolustamisessa luonnollista henkilöä voi avustaa ja edustaa, mitätöinnin uhalla, vain asianajaja.

Oikeushenkilöitä voi edustaa tuomioistuimissa sopimuksen perusteella vain oikeudellinen neuvonantaja tai asianajaja. Kanteen laatimisessa ja muutoksenhaun perustelemissa sekä muutoksenhaun hakemisessa ja puolustamisessa oikeushenkilöä voi avustaa ja tapauksen mukaan edustaa, mitätöinnin uhalla, vain asianajaja tai oikeudellinen neuvonantaja. Edellä mainittuja säännöksiä sovelletaan vastaavasti yhdistyksiin, yrityksiin tai muihin yhteisöihin, joilla ei ole oikeushenkilöyttä.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne kirjataan ja päivätään vastaanottoleimalla. Kirjaamisen jälkeen kanne ja sen liiteasiakirjat sekä tarvittaessa näyttö siitä, miten ne on toimitettu tuomioistuimelle, annetaan tuomioistuimen presidentille tai tämän nimittämälle henkilölle, joka ryhtyy välittömästi toimeen muodostaakseen satunnaisesti valitun kokoonpanon lain (siviiliprosessilain 199 pykälän) mukaisesti.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Oikeusjärjestelmästä annetun lain nro 304/2004 12 pykälän 5 momentin mukaan kanteet ja oikeudenkäyntiasiakirjat laaditaan ainoastaan romanian kielellä. Kanteita voi nostaa vain kirjallisesti. Uuden siviiliprosessilain 194 §:ssä säädetään, että kanne, joka on nostettu henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä ja vastaanotettu postin, kuriirin tai faksin kautta tai joka on skannattu ja lähetetty sähköpostitse tai sähköisenä asiakirjana, rekisteröidään ja päivätään vastaanottoleimalla.

Jos joku kuultavista osapuolista ei puhu romanian, tuomioistuimen on uuden siviiliprosessilain 225 §:n mukaan otettava palvelukseen oikeustulkki. Tuomari tai virkailija voi toimia tulkkina, jos osapuolet hyväksyvät sen. Jos oikeustulkkin läsnäoloa ei voida taata, tulkkina voi toimia luotettava henkilö, joka puhuu kyseistä kieltä. Jos henkilö on mykkä, kuuro tai kuuromykkä tai ei muista syistä voi ilmaista itseään, viestinnän on tapahduttava kirjallisesti. Jos kyseinen henkilö ei osaa lukea ja kirjoittaa, on käytettävä tulkkia. Asiantuntijoita koskevia säännöksiä sovelletaan vastaavasti kääntäjiin ja tulkkkeihin.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Siviiliprosessilaissa ei säädetä vakimuotoisten oikeudellisten vaateiden käytöstä. Siviiliprosessin yleisissä säännöissä määritellään joidenkin siviilioikeudellisten vaateiden sisältö (esimerkiksi kanne, vastine ja vastakanne).

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Oikeudenkäyntikuluja ovat leimavero, asianajajien ja asiantuntijoiden palkkiot, todistajille korvattavat matkat ja tuomioistuimessa todistamisen aiheuttamat menetykset, matka- ja majoituskulut sekä muut kulut, joita menettelyn asianmukainen toteuttaminen edellyttää. Osapuolen, joka vaatii oikeudenkäyntikulujen korvaamista, on esitettävä todisteet kuluista ja niiden määrästä viimeistään asian sisältöä koskevan käsittelyn päättyessä. Hävinneen osapuolen on maksettava voittaneen osapuolen oikeudenkäyntikulut, jos tämä sitä vaatii. Jos kanne on hyväksytty osittain, tuomarien on määritettävä, kuinka paljon kumpikin osapuoli maksaa oikeudenkäyntikuluja. Tuomarit voivat tarvittaessa päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Vastaajaa, joka on tunnustanut kantajan esittämät vaatteet ensimmäisessä istunnossa, johon osapuolet on asianmukaisesti haastettu, ei voida määrätä maksamaan oikeudenkäyntikuluja, paitsi jos kantaja on lähettänyt vastaajalle maksukehotuksen ennen menettelyn alkua tai vastaaja on ollut lain mukaan velvollinen maksamaan. Jos kantajia tai vastaajia on useita, ne voidaan määrätä maksamaan oikeudenkäyntikulut tasan, suhteellisesti tai yhteisesti riippuen niiden asemasta menettelyssä tai niiden keskinäisestä oikeudellisesta suhteesta.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusapua voi saada julkisesta oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa annetun poikkeusasetuksen nro 51/2008, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 193/2008, säännösten mukaisesti. Uusi siviiliprosessilaki (90 ja 91 artikla) sisältää yleisiä oikeusapua koskevia säännöksiä.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne kirjataan ja päivätään vastaanottoleimalla. Kirjaamisen jälkeen kanne ja sen liiteasiakirjat toimitetaan tuomioistuimen presidentille tai presidentin korvaavalle tuomarille, joka ryhtyy välittömästi toimeen muodostaakseen satunnaisesti valitun kokoonpanon.

Kokoonpano, jolle asia on satunnaisesti osoitettu, tarkistaa, täyttääkö kanne tarvittavat vaatimukset. Jos kanne ei täytä vaatimuksia, kantajalle ilmoitetaan puutteista kirjallisesti. Kantajan on toimitettava lisätiedot tai tehtävä määrätyt muutokset kymmenen päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, tai muuten kanne hylätään. Jos lisätietojen toimittamista tai kanteen muuttamista koskevia velvoitteita ei täydetä annetussa määräajassa, tuomioistuin hylkää kanteen yhden tuomarin antamalla lausunnolla.

Kun tuomari katsoo, että kanne täyttää kaikki oikeudelliset edellytykset, hän määrää päätöksellä sen toimittamisesta vastaajalle.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Lisätietoja asiasta voi saada tuomioistuinten arkistosta tai niiden verkkosivustolta, jos sellainen on, osoitteesta <http://portal.just.ro/>.

Tuomioistuin voi antaa kanteesta päätöksen vain, jos osapuolet on haastettu tai ne ovat saapuneet oikeuteen henkilökohtaisesti tai edustajan välityksellä. Tuomioistuin lykkää asiaa koskevaa päätöstä ja määrää, että osapuoli on haastettava mitätöinnin uhalla, aina kun se havaitsee, ettei poissa olevaa osapuolta ole haastettu lain vaatimusten mukaisesti. Haasteet ja kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat toimitetaan viran puolesta.

Kun tuomari toteaa, että kanne täyttää oikeudelliset edellytykset, hän määrää päätöksellä sen toimittamisesta vastaajalle, jolle ilmoitetaan velvollisuudesta esittää vastine seuraamuksen uhalla 25 päivän kuluessa kanteen toimittamisesta. Vastine toimitetaan kantajalle, jonka on vastattava siihen kymmenen päivän kuluessa sen vastaanottamisesta. Vastaaja tutustuu tähän vastaukseen asiakirja-aineiston kautta. Tuomari päättää kolmen päivän kuluessa vastauksen toimittamisesta ensimmäisestä käsittelystä, joka pidetään 60 päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksestä, ja määrää osapuolten haastamisesta. Jos vastaaja ei ole toimittanut vastinetta lainmukaisessa määräajassa tai kantaja ei ole vastannut vastineeseen lainmukaisessa määräajassa, tuomari antaa määrääjän umpeuduttua päätöksen ensimmäisestä käsittelystä, joka pidetään 60 päivän kuluessa päätöksen antamisesta, ja määrää osapuolten haastamisesta. Kiireellisissä menettelyissä tuomari voi lyhentää edellä mainittuja määräaikoja asian olosuhteista riippuen. Jos vastaaja asuu ulkomailla, tuomari määrää pidemmän, kohtuullisen määräajan asian olosuhteista riippuen.

Osapuolta, joka on nostanut kanteen ja ilmoittanut vastaanottaneensa käsittelypäivää koskevan tiedon, ja osapuolta, joka on saapunut istuntoon, ei haasteta menettelyn aikana tuomioistuimeen, koska katsotaan, että kyseinen osapuoli tietää käsittelyn myöhemmät päivämäärät. Näitä säännöksiä sovelletaan myös osapuoleen, jolle on toimitettu haaste saapua istuntoon, koska katsotaan, että kyseinen osapuoli tietää myös haasteessa mainitun istuntopäivän jälkeiset istuntopäivät. Haasteessa mainitaan myös se, että kun se on kuitattu allekirjoituksella, haastetun osapuolen katsotaan haasteen vastaanottamisen lisäksi tietävän myös haasteessa mainitun istuntopäivän jälkeiset istuntopäivät.

Ensimmäisessä istunnossa, johon osapuolet on asianmukaisesti haastettu, tuomarin on arvioitava osapuolten kuulemisen jälkeen tarvittava tutkinta-aika ottaen huomioon asian olosuhteet, niin että päätös voidaan antaa optimaalisen ja ennakoitavan ajan kuluessa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/04/2018

Miten on meneteltävä? - Slovenia

Tämän sivun alkukielistä versiota [sl](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?](#)
- [2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?](#)
- [3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?](#)
- [4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?](#)
- [5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?](#)
- [6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?](#)
- [7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?](#)
- [8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?](#)
- [9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?](#)
- [10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?](#)
- [11 Voinko saada oikeusapua?](#)
- [12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?](#)

- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Riita voi olla parempi ratkaista vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen avulla eli ilman tuomioistuinkäsittelyä tai ainakin ilman tuomioistuimen ratkaisua pääasiassa. Tärkeimmät Sloveniassa käytössä olevat vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ovat välimiesmenettely, sovittelu ja laajemmin ymmärretty tuomioistuimen toiminta, jolla pyritään sovinnon tekemiseen tuomioistuimessa. Laissa vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (*Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov*) ensimmäisen ja toisen asteen tuomioistuimet veloitetaan hyväksymään ja ottamaan käyttöön vaihtoehtoisen riidanratkaisun ohjelma, jonka avulla osapuolet voivat käyttää vaihtoehtoisia riidanratkaisukeinoja kauppaoikeudellisissa, työoikeudellisissa, perheoikeudellisissa ja muissa siviilioikeudellisissa asioissa. Tuomioistuimet ovat ohjelman puitteissa velvollisia antamaan osapuolille mahdollisuuden sovittelun sekä muiden vaihtoehtoisten riitojenratkaisukeinojen käyttöön.

Sovittelussa riidan ratkaisemisessa on apuna puolueeton kolmas henkilö, joka ei voi antaa sitovaa päätöstä. Osapuolet voivat kuitenkin sopia riita-asian ratkaisua koskevan sopimuksen muodosta. Se voi olla notaarin pöytäkirja, joka voidaan panna suoraan täytäntöön, tai tuomioistuimessa tehtävä sovinto tai ratkaisuun perustuva välitystuomio.

Osapuolet voivat milloin tahansa tuomioistuinmenettelyn aikana sopia asiasta (tuomioistuimessa tehty sovinto). Tuomioistuimessa tehdyn sovinnon hyväksyminen merkitsee, että sovinto on täytäntöönpanokelpoinen.

Ks. myös "Vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot".

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Asian vireillepanon määräaika riippuu asian luonteesta. Määräajoista ja niiden päättymisestä voi kysyä oikeudelliselta neuvonantajalta (*pravni svetovalec*) tai ilmaista oikeusapua tarjoavasta palvelusta (*služba za brezplačno pravno pomoč*). Lisätietoja kohdassa "Menettelylliset määräajat".

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. "Tuomioistuinten toimivalta".

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Asianosaiset voivat panna asian itse vireille Slovenian tuomioistuimissa lukuun ottamatta menettelyjä, joissa on kyse ylimääräisistä muutoksenhakuaineista. Niissä asian voi panna vireille vain asianajajan välityksellä, ellei asianosainen tai tämän oikeudellinen edustaja ole suorittanut valtion oikeudellista tutkintoa.

Jos asianosainen haluaa käyttää edustajaa, alimmissa tuomioistuimissa (*okrajno sodišče*) voi edustajana olla kuka tahansa täysivaltainen henkilö. Alueellisissa tuomioistuimissa (*okrožno sodišče*), ylemmissä tuomioistuimissa (*višje sodišče*) ja korkeimmassa oikeudessa (*vrhovno sodišče*) edustajana voi olla vain asianajaja tai muu henkilö, joka on suorittanut valtion oikeudellisen tutkinnon.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemuksen voi lähettää toimivaltaiselle tuomioistuimelle postitse tai jättää sen suoraan tuomioistuimen kirjaamoon. Ks. myös vastaus 8.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Slovenian tuomioistuinten virallinen kieli on sloveeni. Unkarinkielisen ja italiankielisen vähemmistön asuinalueilla myös unkari ja italia ovat sloveenin ohella virallisia kieliä. Kanne on laadittava sloveenin kielellä, ja kantajan on allekirjoitettava se. Kantajan allekirjoituksena pidetään omakätistä allekirjoitusta, kuten myös sähköistä allekirjoitusta, joka on vahvistettu laatuvarmenteella.

Näin ollen hakemus (ja kanne) on tehtävä kirjallisesti. Kirjallisena hakemuksena pidetään kirjoitettua tai tulostettua hakemusta, joka on allekirjoitettu omakätisesti (fyysinen hakemus). Kirjallinen hakemus lähetetään postitse, toimitetaan suoraan tai sen toimittaa henkilö, joka toimittaa hakemuksia työkseen (*poslovni ponudnik*). Kanteen voi lähettää myös telefaksilla.

Laissa säädetään myös sähköisistä hakemuksista. Ne ovat sähköisessä muodossa olevia hakemuksia, joissa sähköinen allekirjoitus on vahvistettu laatuvarmenteella. Sähköiset hakemukset toimitetaan tietojärjestelmään sähköisesti. Järjestelmä ilmoittaa hakijalle automaattisesti hakemuksen vastaanottamisesta. Lain mukaan kirjallinen hakemus voidaan toimittaa sähköisessä muodossa tai viestintäteknologiaa käyttäen.

Voimassa olevista kaupp- ja siviilioikeudellisiin menettelyihin sovellettavista säädöksistä (lait ja johdettu oikeus) huolimatta tällä hetkellä internetin kautta tai sähköisessä muodossa on mahdollista käynnistää ainoastaan menettelyt, jotka on otettu e-Sodstvo-portaaliin. Näitä ovat tietyt täytäntöönpanomenettelyt, hakemusten jättäminen ja päätösten antaminen maksukyvyttömyysmenettelyissä sekä maarekisteriesitysten jättäminen.

Sloveniassa on tätä varten e-Sodstvo-portaali, jonka kautta asiakirjoja voidaan toimittaa sähköisessä muodossa: <https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Sloveniassa ei tarvitse laatia kannetta erityiselle lomakkeelle, mutta siinä on oltava seuraavat laissa säädetyt tiedot: tuomioistuin, asianosaisten nimet ja vakinaiset tai tilapäiset asuinpaikat, oikeudellisten edustajien nimet, pääasiaa koskeva täsmällinen kanteen kohde ja asianosaisten vaatimukset, tosiasiat, joihin kantaja perustaa vaatimuksensa, todisteet, joilla kyseiset tosiasiat on tarkoitus näyttää toteen, riidan rahallinen arvo ja kantajan allekirjoitus. Vastapuolelle toimitettavat asiakirjat on toimitettava tuomioistuimelle niin monena kappaleena kuin tuomioistuin ja vastapuoli vaativat ja sellaisessa muodossa, että tuomioistuin voi toimittaa ne eteenpäin. Tämä koskee myös liitteitä.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Tuomioistuimelle maksetaan kanteen vireillepanosta, vastakanteesta, keskinäistä sopimista koskevasta hakemuksesta, kanteesta, jossa esitetään maksumääräyksen antamista, uudelleenkäsitteilyhakemuksesta, hakemuksesta todisteiden suojaamiseksi ennen oikeudenkäynnin alkamista, sovintohakemuksesta, asiakirjoista, joissa ilmoitetaan muutoksenhausta, muutoksenhausta, tuomion purkamista koskevasta hakemuksesta ja tuomion purkamisesta. Tuomioistuimelle on maksettava siinä määräajassa, jonka se asettaa päätöksessään. Päätöksessä tuomioistuin kertoo, mitä maksun laiminlyönnistä seuraa. Tuomioistuinmaksut on suoritettava myös tuomioistuimen ratkaisuihin kaikissa oikeusasteissa.

Jos hakemusta koskevaa maksua ei ole maksettu määräajassa eikä ole edellytyksiä poikkeukseen, lykkäykseen tai maksun suorittamiseen erissä, hakemuksen katsotaan rauenneen. Oikeudenkäyntikuluista vastaa riidan hävinnyt osapuoli. Asianajajille korvataan kulut ja maksetaan palkkio asianajajien palkkioista annetun lain (*Zakon o odvetniški tarifi*) mukaan. Maksu asianajopalveluista muodostuu palkkiosta, joka asianajajalle kuuluu palveluistaan, ja asianajokuluista. Maksu on suoritettava, kun asianajaja on suorittanut kaikki hänen ja asianosaisten tai palvelut tilannehenkilön välisessä toimeksiantosopimuksessa asianajajalle määrätty tehtävät. Jos asianajajan palveluita käytetään oikeudenkäynnissä, maksu on suoritettava, kun oikeudenkäyntikuluista on tehty päätös. Asianajaja voi vaatia toimeksiantajaltaan ennen oikeudenkäynnin päättymistä etumaksua jo ansaituista palkkioista ja jo aiheutuneista kuluista. Suoritettua etumaksusta on annettava toimeksiantajalle kuitti. Asianajaja voi vaatia palkkionsa ja kulujensa maksua ainoastaan toimeksiantajalle osoitetulla eritellyllä laskulla.

11 Voinko saada oikeusapua?

Asianosaiset voivat hakea maksutonta oikeusapua, jota voidaan myöntää, jos he täyttävät maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o brezplačni pravni pomoči, ZBPP*) säädetyt ehdot. Ks. "Oikeusapu".

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Asian katsotaan olevan vireillä, kun toimivaltainen tuomioistuin on vastaanottanut haastehakemuksen. Jos hakemus on lähetetty postitse kirjattuna kirjeenä tai sähkeenä, sen katsotaan saapuneen vastaanottavaan tuomioistuimeen postituspäivänä. Kantaja ei saa automaattisesti vahvistusta asian vireillepanosta. Jos hakemus on toimitettu tuomioistuimen postilaatikkoon, tuomioistuimen, jolle hakemus on osoitettu, katsotaan vastaanottaneen hakemuksen silloin, kun hakemus on jätetty postilaatikkoon.

Sähköisistä hakemuksista annetussa laissa (*Zakon za vloge v elektronski obliki*) säädetään, että sähköiset hakemukset toimitetaan tietojärjestelmään sähköisin välinein. Tällöin tuomioistuimen, jolle hakemus on osoitettu, katsotaan vastaanottaneen hakemuksen silloin, kun hakemus on toimitettu tietojärjestelmään. Järjestelmä ilmoittaa hakijalle automaattisesti hakemuksen vastaanottamisesta.

Huomattakoon, että säädöksistä huolimatta kauppa- ja siviilioikeudellisissa menettelyissä ei tällä hetkellä ole käytännössä mahdollista panna kannetta vireille sähköisesti muissa kuin maarekisteri-, maksukyvyttömyys- ja täytäntöönpanomenettelyissä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin ilmoittaa asianosaisille kirjallisesti vaiheista, joilla on ennalta määrätty aikataulu, ja liittää mukaan ilmoituksen seurauksista, jos asianosainen ei noudata tuomioistuimen ohjeita.

Linkkejä

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/11/2015

Miten on meneteltävä? - Slovakia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Katso vastaus tähän kysymykseen myös kohdasta ”Vaihtoehtoinen riidanratkaisumenettely – Slovakia”

Kaikkia riitoja ei välttämättä tarvitse käsitellä oikeudessa. Osapuolten on ensin yritettävä päästä asiasta sopimukseen ja löytää kompromissi, jonka kumpikin osapuoli voi hyväksyä. Toinen vaihtoehto on ratkaista riita sovittelumenettelyssä. Sovittelu on tuomioistuimen ulkopuolinen menettely, jossa sovittelun osapuolet ratkaisevat sopimussuhteesta tai muusta oikeussuhteesta johtuvan riitansa sovittelijan avulla. Asian vireillepano oikeudessa on suositeltavaa tehdä vasta sitten, kun osapuolet ovat käyttäneet kaikki vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt, tai kun tavoitteena on saada tarkka määritelmä osapuolten asemasta, oikeuksista ja keskinäisistä velvoitteista.

Tietyissä tapauksissa, jotka on määritetty välimiesmenettelystä annetussa laissa (*zákon o rozhodcovskom konani*), sellaisena kuin se on muutettuna, välimiesoikeus voi päättää seuraavista asioista:

a) omaisuusriidat, jotka johtuvat kotimaisista ja kansainvälisistä kaupallisista ja yksityisoikeudellisista suhteista, jos välimiesmenettely käydään Slovakian tasavallassa

b) kotimaisten ja ulkomaisten välimiesoikeuksien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano Slovakian tasavallassa.

Jos tietyntyyppinen riita, jota ei suljeta välimiesmenettelystä annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle, on jo oikeudenkäynnin kohteena, menettelyjen osapuolet voivat sopia joko oikeudessa tai sen ulkopuolella, että he siirtyvät käyttämään välimiesmenettelyä. Tähän on sisällyttävä myös välimiesmenettelyä koskeva sopimus. Kun tämä sopimus toimitetaan tuomioistuimelle, se tarkoittaa, että kanne peruutetaan ja että vastaaja suostuu peruuttamiseen riita-asioiden siviiliprosessilain (*Civilný sporový poriadok*) mukaisesti.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Riita-asioiden siviiliprosessilain mukaan oikeus vanhentuu, jos sitä ei käytetä laissa määritetyn ajan kuluessa. Kanteen toimittamisen aikarajat vaihtelevat tapauskohtaisesti.

Lakisääteiset vanhentumisajat määritetään lainsäädännössä. Yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta, ja se alkaa sinä päivänä, jona oikeutta voitaisiin käyttää ensimmäisen kerran.

Tuomioistuin ottaa oikeuden vanhentumisen huomioon ainoastaan velallisen pyynnöstä. Jos velallinen vetoaa oikeuden julistamiseen vanhentuneeksi, vanhentunutta oikeutta ei voida antaa velkojalle.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. kohta ”Missä tuomioistuimessa voin nostaa kanteen? – Slovakia”

Tuomioistuinten toimivaltaa asioiden käsittelyssä säännellään Euroopan unionin lainsäädännöllä (asetuksilla) ja kansainvälisillä monenvälisillä tai kahdenvälisillä sopimuksilla ja niiden puuttuessa lainvalintaa koskevalla kansallisella lainsäädännöllä.

Slovakialaisten tuomioistuinten toimivaltaa koskevat säännöt esitetään kansallisella tasolla kansainvälistä yksityis- ja prosessioikeutta koskevassa laissa N:o 97/1963 (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Perussäännön mukaan slovakialaisilla tuomioistuimilla on toimivalta, jos henkilöllä, jota vastaan kanne on nostettu, on asuinpaikka

tai sääntömääräinen kotipaikka Slovakian tasavallassa, tai jos hänen omaisuutensa sijaitsee Slovakiassa varallisuusoikeuksiin liittyvissä asioissa. Muissa säännöksissä määritetään ne edellytykset, joiden nojalla slovakialaisilla tuomioistuimilla on toimivalta. Sopimussuhteissa osapuolet voivat vahvistaa toimivallan sopimuksella. Tietyissä tapauksissa slovakialaisilla tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta esimerkiksi menettelyissä, jotka koskevat kiinteistöihin liittyvää esineoikeutta ja Slovakian tasavallassa sijaitsevien kiinteistöjen vuokraamista, tai menettelyissä, jotka liittyvät patenttien, tavaramerkkien, mallien ja muiden oikeuksien rekisteröintiin tai voimassaoloon.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. kohta "[Missä tuomioistuimessa voin nostaa kanteen? – Slovakia](#)"

Riita-asioiden siviiliprosessia koskevan lain mukaan toimivalta asian käsittelyssä on sen osapuolen yleisellä tuomioistuimella, jota vastaan kanne on nostettu (vastaaja), ellei toisin ole määrätty. Henkilön (kansalaisen) yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella kansalaisen asuinpaikka on, ja jos hänellä ei ole asuinpaikkaa, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Oikeushenkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka on. Ulkomaisen oikeushenkilön yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeushenkilön organisaatioyksikkö sijaitsee. Valtion yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella oikeuden hakemiseen johtaneet seikat ovat tapahtuneet. Kaupallisissa asioissa yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella vastaajan sääntömääräinen kotipaikka on, ja jos sääntömääräistä kotipaikkaa ei ole, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella vastaaja harjoittaa liiketoimintaansa. Jos vastaajalla ei ole toimipaikkaa, yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella vastaajan asuinpaikka on.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. kohta "[Missä tuomioistuimessa voin nostaa kanteen? – Slovakia](#)"

Asiallisen toimivallan määrittämisen perussääntö on esitetty riita-asioiden siviiliprosessia koskevan lain 12 §:ssä. Pääsääntöisesti ensimmäisen oikeusasteen toimivalta on piirituomioistuimella (*okresný súd*). Alueoikeus (*krajský súd*) käsittelee asian ensimmäisenä oikeusasteena vain tietyissä tapauksissa, esimerkiksi riidoissa, jotka liittyvät kolmanteen maahan tai diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia nauttiviin henkilöihin, jos riidat kuuluvat Slovakian tasavallan tuomioistuinten toimivaltaan. Slovakian tasavallan tuomioistuinten sijaintipaikkoja ja tuomiopiirejä koskevassa laissa N:o 371/2004, (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky*) säädetään seuraavien tuomioistuinten toimivallasta: rekisterituomioistuimet, konkurssi- ja saneeraustuomioistuimet, vekseli- ja sekkituomioistuimet, teollisoikeuksien ja vilpilliseen kilpailuun liittyvien oikeuksien suojaamiseen liittyvistä asioista päättävät tuomioistuimet, pörssitoimiin liittyviä menettelyjä käsittelevä tuomioistuin, alaikäisten huoltoon liittyviä asioita käsittelevä tuomioistuin sekä vähävaraisuuteen liittyvästä oikeusavusta vastaava tuomioistuin.

Riidan arvo ei vaikuta siihen, millä Slovakian tasavallassa sijaitsevalla tuomioistuimella on toimivalta päättää asiasta.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Slovakian tasavallassa osapuolet eivät välttämättä tarvitse asianajajaa yksityisoikeudellisissa menettelyissä.

Lain mukaan osapuolilla on sen sijaan oltava asianajaja tietyntyyppisissä menettelyissä, joita ovat esimerkiksi konkurssiasiat, kilpailun valvontaan ja vilpilliseen kilpailuun liittyvät asiat, teollis- ja tekijänoikeudelliset asiat sekä ylimääräiseen muutoksenhakuun liittyvät menettelyt (riita-asiain siviiliprosessista annetun lain 420 §).

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Riita-asiain siviiliprosessilain 125 §:n säännösten mukaan kanne voidaan nostaa vain kirjallisesti, joko paperilla tai sähköisesti. Sähköisesti toimitettu kanne on lähetettävä myös paperisena 10 päivän kuluessa sähköisen kanteen lähettämisestä. Muuten kanne hylätään. Paperimuotoisesta kanteesta on toimitettava vaadittu määrä kappaleita.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Koska osapuolilla on tasavertainen asema yksityisoikeudellisissa menettelyissä, kannetta ei tarvitse toimittaa slovakian kielellä. Osapuolilla on oikeus käyttää tuomioistuimessa äidinkieltään tai muuta kieltä, jota he ymmärtävät. Tuomioistuimella on velvollisuus taata, että osapuolilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet käyttää oikeuksiaan, eli tuomioistuimella on velvollisuus huolehtia käänös- ja tulkkauspalveluista. Tätä koskeva hakemus voidaan tehdä kirjallisesti joko paperilla tai sähköisesti.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen (menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen) toimittamista varten ei ole varsinaisia muotovaatimuksia.

Yleiset vaatimukset on esitetty riita-asiain siviiliprosessilain 127 §:ssä. Kanne on allekirjoitettava, ja siinä on mainittava selvästi, mille tuomioistuimelle se on osoitettu, kuka on hakija, mihin asiaan kanne liittyy ja mitä siinä vaaditaan. Kanteesta liitteineen on toimitettava niin monta kappaletta, että tuomioistuimelle jää yksi kappale ja jokaiselle vastapuolelle voidaan lähettää yksi kappale, tarvittaessa liitteineen. Jos osapuoli ei toimita kanteesta ja sen liitteistä riittävän montaa kappaletta, tuomioistuin tekee siitä jäljennöksiä tämän osapuolen kustannuksella. Jos kyse on vireillä olevasta asiasta, vaadittaviin tietoihin sisältyy myös asian käsittelynumero.

Yleisten vaatimusten lisäksi kanteessa on ilmoitettava osapuolten tai heidän edustajiensa etu- ja sukunimet ja mahdollisuuksien mukaan myös syntymäaika, puhelinnumero ja osoite asuinpaikkakunnalla, tiedot kansalaisuusmaasta, tarkka kuvaus ratkaisevista tosiseikoista sekä todisteet, joihin kantaja vetoaa. Lisäksi kanteesta on käytävä selvästi ilmi, mitä kantaja vaatii. Jos osapuoli on oikeushenkilö, kanteessa on ilmoitettava sen nimi tai yrityksen nimi, sääntömääräinen kotipaikka ja tunnistenumero, jos sellainen on annettu. Jos osapuolena on ulkomainen oikeushenkilö, kanteeseen on liitettävä ote kaupparekisteristä tai muusta rekisteristä, johon oikeushenkilö on rekisteröity. Jos osapuolena on liiketoimintaa harjoittava yksityishenkilö, kanteessa on ilmoitettava yrityksen nimi, sääntömääräinen kotipaikka ja tunnistenumero, jos sellainen on annettu. Jos osapuolena on valtio, kanteessa on ilmoitettava valtion nimi sekä valtiota edustavan asianosaisen viranomaisen nimi.

Slovakian tasavallan oikeusministeriön (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) verkkosivuilla on esimerkkejä (lomakkeita) joistakin kanteista, joiden perusteella menettelyjä on aloitettu. Näin oikeudenkäynneistä pyritään tekemään joustavampia, ja esimerkeistä toivotaan olevan osapuolille apua menettelyissä. Esimerkkilomakkeen voi tulostaa ja täyttää. Lomake ohjaa kantajan niihin kohtiin, jotka on täytettävä. Täytetyn lomakkeen voi lähettää ilman allekirjoitusta, tai sen voi allekirjoittaa kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella hyväksytyä varmennetta käyttäen. Jos kantaja lähettää kanteen ilman varmennettua sähköistä allekirjoitusta, hänen on lähetettävä kanteesta paperiversio tietyn ajan kuluessa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Kanteen toimittamisesta on maksettava tuomioistuinmaksu. Tuomioistuinmaksun maksaa hakemuksen tekijä (hakija/kantaja), ellei häntä ole vapautettu velvollisuudesta maksaa tuomioistuinmaksuja omasta pyynnöstään tai lain nojalla. Maksun suuruus on määrätty tuomioistuinmaksujen hinnastossa, joka on tuomioistuinmaksuista ja rikosrekisteriotteesta perittävästä maksusta annetun lain 71/1992 (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*) liitteenä. Maksun määrä esitetään maksuhinnastossa joko prosentiosuutena maksun määräytymisperusteesta tai kiinteänä summana. Tuomioistuinmaksu on maksettava kanteen toimittamisen yhteydessä. Jos maksua ei makseta sen erääntyessä (ts. menettelyjen aloittamista koskevaa hakemusta toimitettaessa), tuomioistuin pyytää maksajaa maksamaan maksun tuomioistuimen määräämään eräpäivään mennessä (yleensä kymmenen päivän kuluessa pyynnön tiedoksiantamisesta). Jos maksua ei makseta tästä huolimatta eräpäivään mennessä, tuomioistuin keskeyttää menettelyn. Maksajalle on ilmoitettava maksumuistutuksessa maksun laiminlyönnin seurauksista.

Slovakian tasavallassa asianajajan valtuuttaminen edustamaan osapuolia ei ole pakollista yksityisoikeudellisissa menettelyissä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. kohta "Oikeusapu – Slovakia".

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne katsotaan nostetuksi sinä päivänä, kun se on kirjattu saapuneeksi tuomioistuimelle. Tuomioistuin antaa kantajalle vahvistuksen siitä, että kanne on nostettu ja kirjattu tuomioistuimen rekisteriin.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin pyytää osapuolta täydentämään tai korjaamaan virheellistä, epätäydellistä tai epäselvää asiakirjaa tuomioistuimen asettaman määräajan kuluessa. Määräajan on kuitenkin oltava vähintään 10 päivää. Tuomioistuin hylkää muut asiakirjat, jotka eivät sisällä menettelyjen aloittamista koskevan kanteen käsittelyn edellyttämiä tietoja, jos niitä ei korjata tai täydennetä asianmukaisesti.

Osapuolilla ja heidän edustajillaan on oikeus tutustua tuomioistuimen asiakirja-aineistoon ja ottaa siitä otteita, jäljennöksiä ja valokopioita. He voivat myös pyytää tuomioistuinta ottamaan aineistosta maksullisia valokopioita.

Käsittelyyn valmistautuessaan tuomioistuin toimittaa menettelyjen aloittamista koskevan hakemuksen (kanteen) vastaajalle liitteineen. Tiedoksianto tehdään henkilökohtaisesti, ja osapuolille on annettava myös asianmukaiset toimintaohjeet. Tuomioistuin lähettää vastaajan vastineen kantajalle viipymättä. Jos käsiteltävän asian luonne tai tapaukseen liittyvät olosuhteet niin edellyttävät, tuomioistuin voi päätöslauselman nojalla velvoittaa vastaajan toimittamaan kirjallisen lausunnon asiasta. Mikäli vastaaja ei hyväksy vaatimusta kokonaisuudessaan, hänen on ilmoitettava lausunnossaan puolustuksensa kannalta ratkaisevat tosiseikat, liitettävä mukaan asiakirjat, joihin hän vetoaa, ja yksilöitävä todisteet, joihin hänen väitteensä perustuvat. Tuomioistuin asettaa määräajan, johon mennessä lausunto on toimitettava.

Ellei riita-asiain siviiliprosessista annetussa laissa tai muussa erityissäädöksessä säädetä muuta, tuomioistuin määrää käsiteltävälle asialle käsittelyn, jossa asiasta päätetään, ja kutsuu siihen osapuolet ja muut osallistujat, joiden läsnäoloa käsittely edellyttää.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 14/01/2019

Miten on meneteltävä? - Suomi

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla tarkoituksenmukaisempaa turvautua vaihtoehtoihin menettelyihin. Katso sivu "Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt".

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Vireillepano-oikeuden määräaika riippuu käsiteltävästä asiasta. Määräajoista voi keskustella esimerkiksi asianajajan tai oikeusaputoimiston kanssa.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Katso sivu "Tuomioistuinten toimivalta".

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Katso sivu "Tuomioistuinten toimivalta – Suomi".

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Katso sivu "Tuomioistuinten toimivalta – Suomi."

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Yksityishenkilö voi viedä minkä tahansa riita-asian tuomioistuimen käsiteltäväksi ilman oikeudellista neuvonantajaa. Monimutkaisissa asioissa esimerkiksi asianajajan käyttäminen voi olla eduksi.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Tuomioistuinten kansliat toimivat yhteydenottopisteinä.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Suomen tuomioistuimissa käytettävät kielet ovat suomi ja ruotsi. Kanne (haastehakemus) on laadittava kirjallisesti ja pääsääntöisesti suomeksi. Ahvenanmaalla on käytettävä ruotsia. Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaiset voivat tarvittaessa käyttää omaa kieltään. Kanne voidaan toimittaa faksilla tai sähköpostilla. Tiettyjen asioiden osalta on mahdollista käyttää myös sähköistä asiointipalvelua, katso sivu "sähköinen asiointi-Suomi".

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Valmiita lomakkeita ei ole käytettävissä. Haastehakemuksessa kantaja esittää, mitä hän vaatii ja millä perusteella. Pääsääntöisesti haastehakemukseen on liitettävä se sopimus, sitoumus tai muu kirjallinen todiste, johon kantaja vetoaa.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Asian käsittelyn päätyttyä tuomioistuin perii käsittelymaksun, jonka suuruus riippuu siitä, missä asian käsittelyvaiheessa ratkaisu annetaan. Asia voidaan joskus ratkaista oikeuteen toimitetun kirjallisen aineiston perusteella. Usein asia ratkaistaan kuitenkin vasta istuntokäsittelyn jälkeen. Lisätietoa oheisen linkin kautta: <http://www.oikeus.fi/5835.htm>.

Asianajajalle tuleva korvaus ja sen maksuajankohta ovat sopimuksenvaraisia asioita, joista ei ole säädetty erikseen.

11 Voinko saada oikeusapua?

Oikeusavun saamisen edellytyksenä on vähävaraisuus. Asia, jonka hoitamiseen oikeusapua haetaan, täytyy olla merkityksellinen. Lisätietoa oheisen linkin kautta: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Kanne tulee vireille, kun haastehakemus on saapunut tuomioistuimeen. Pyydettyäessä tuomioistuin vahvistaa haastehakemuksen saapumisen. Tuomioistuin ei anna vahvistusta siitä, että kanne on nostettu asianmukaisella tavalla.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuin ilmoittaa asianosaisille asian käsittelyn edistymisestä ja antaa arvion käsittelyn aikataulusta. Menettelyn etenemistä voi tarvittaessa tiedustella tuomioistuimesta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 08/02/2018

Miten on meneteltävä? - Ruotsi

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Joskus voi olla jopa tarkoituksenmukaisempaa turvautua vaihtoehtoihin riidanratkaisumenettelyihin, kuten [sovitteluun](#).

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Joissain tapauksissa on annettu määräyksiä siitä, että asia on pantava vireille tietyssä määräajassa. Muutoin voi esimerkiksi olla liian myöhäistä vaatia saamisen maksamista. Vireillepanon määräaika vaihtelee sen mukaan, minkä tyyppisestä asiasta on kyse. Vireillepanon määräajoista voi kysyä esimerkiksi oikeudelliselta neuvonantajalta tai kuluttajaneuvojalta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuinten toimivallasta on tietoa [täällä](#).

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Oma asuinpaikka, vastapuolen asuinpaikka ja muut olosuhteet voivat vaikuttaa tuomioistuimen valintaan. [Lisätietoja](#)

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Asian luonne ja arvo sekä muut olosuhteet voivat vaikuttaa siihen, minkä tyyppisessä tuomioistuimessa asia on pantava vireille. [Lisätietoja](#)

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Yksityiset ihmiset voivat ajaa itse asiaansa tuomioistuimessa. Ruotsissa ei siis ole pakko turvautua oikeudelliseen edustajaan tai asianajajaan. Ruotsissa ei myöskään ole asianajajamonopolia siinä mielessä, että oikeudenkäyntiasiamiehen tai -avustajan pitäisi olla asianajaja.

Asia on siis mahdollista panna vireille itse ilman asianajajaa.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Kanne on toimitettava tuomioistuimelle. Sen voi viedä tuomioistuimen kansliaan, jättää tuomioistuimen postiluukkuun tai -laatikkoon, antaa tuomioistuimen virkamiehelle tai lähettää tuomioistuimelle postitse.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Ruotsin tuomioistuimissa käytetään ruotsia. Kanne (haastehakemus) on sen vuoksi laadittava ruotsiksi. Jos asiakirja on laadittu jollain toisella kielellä, tuomioistuin voi kuitenkin joissain tapauksissa määrätä osapuolen käännettämään sen.

Poikkeustapauksissa tuomioistuin voi kääntää asiakirjan itse.

Haastehakemus on laadittava kirjallisesti ja allekirjoitettava omakätisesti. Jos hakemusta ei ole allekirjoitettu omakätisesti vaan se on toimitettu esim. faksilla tai sähköpostilla, tuomioistuin pyytää, että hakemus vahvistetaan allekirjoitetulla asiakirjalla. Jos vahvistusta ei tule, hakemus hylätään.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Kanteen nostamisessa ei edellytetä tietynlaisia lomakkeita. Riita-asioiden haastehakemuksia varten on kuitenkin olemassa lomake, jota voidaan käyttää riitakohteen arvosta riippumatta. Lomake löytyy Ruotsin tuomioistuinlaitoksen verkkosivuilta [🇸🇪 ruotsiksi](#) ja [🇬🇧 englanniksi](#).

Haastehakemuksen on sisällettävä tiedot osapuolista, yksilöity vaatimus, vaatimuksen tausta, maininta todisteista, joihin vedotaan, ja tieto siitä, mitä kullakin todisteella on tarkoitus vahvistaa, sekä tieto olosuhteista, joiden perusteella tuomioistuin on toimivaltainen.

Kirjalliset todisteet on toimitettava yhtä aikaa hakemuksen kanssa.

Jos hakemus on puutteellinen, tuomioistuin pyytää täydentämään sitä. Jos täydennystä ei tule, hakemus hylätään.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Hakijan on maksettava riita-asiaa koskevasta hakemuksesta hakemusmaksu. Se maksetaan kärjäoikeudelle hakemusta toimitettaessa. Hakemusmaksun suuruus on tällä hetkellä 450 Ruotsin kruunua (noin 50 euroa). Jos hakemusmaksua ei makseta, tuomioistuin lähettää hakijalle maksua koskevan muistutuksen. Jos maksua ei edelleenkään makseta, hakemus hylätään.

Asianajokustannusten maksamisesta sovitaan asiakkaan ja asianajajan kesken. Sekä ennakkomaksun vaatiminen että tehdystä työstä laskuttaminen jälkikäteen on tavallista. Tapauksissa, joissa on myönnetty oikeusapua, sovelletaan erityisiä sääntöjä.

11 Voinko saada oikeusapua?

Lisätietoja

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Ruotsissa asian katsotaan olevan vireillä päivänä, jona haastehakemus on saapunut tuomioistuimeen. Haastehakemuksen katsotaan saapuneen tuomioistuimeen päivänä, jona asiakirja tai saapumisilmoitus asiakirjan sisältävästä maksullisesta postilähetyksestä on saapunut tuomioistuimeen tai toimitettu toimivaltaiselle virkamiehelle.

Jos voidaan olettaa, että asiakirja tai sitä koskeva saapumisilmoitus on tietynä päivänä jätetty tuomioistuimen kansliaan tai otettu tuomioistuinta varten erilleen postikonttorissa, sen katsotaan saapuneen tuona päivänä, jos toimivaltainen virkamies saa sen seuraavana arkipäivänä.

Asianmukaisesta vireillepanosta ei lähetetä automaattisesti vahvistusta. Asiaa voi kuitenkin tiedustella tuomioistuimesta esimerkiksi puhelimitse.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Ruotsin oikeudenkäymiskaaren säännösten mukaan tuomioistuimen on laadittava asian käsittelyn aikataulu mahdollisimman pian. Joidenkin asioiden yhteydessä aikataulun laatiminen olisi kuitenkin turhaa. Aikataulun laatiminen on useimmissa tapauksissa hankalaa ennen kuin kanteeseen on vastattu.

Asian käsittelyn etenemistä voi aina tiedustella tuomioistuimesta esimerkiksi puhelimitse.

Hyödyllisiä linkkejä

[Oikeusministeriö](#)

[Tuomioistuinvirasto](#)

[Ruotsin verovirasto](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 17/11/2015